

ISIGIELE

(Da:i Sia: - Ezekiel; Modu - Esekiela; Bisini - Esekiel)

Hidadea Sia:

Balofede dunu (Gode Sia: Alofesu dunu) Isigiele da Isala:ili mugululi asi dunu Ba:bilone soge ganodini ili gilisili esalu. Ba:bilone dunu da ode 586 Y.H.M. amoga Yelusaleme moilai bai bagade doagala:le, mugululi, Isala:ili dunu mogili Ba:bilone sogega afugili asi. Isigiele da mugululi asi dunu amola eno dunu Yelusaleme esalu, ilima Gode Ea Sia: olelei.

Isigiele Buga amo ganodini, sia: gafeale gala dedei dialebe ba:sa.

- 1 Gode da Isigiele balofede dunu hamoma:ne wele sia:i.
- 2 Sisasu sia:. Gode da Isala:ili fi ilima fofada:mu amola Ba:bilone dunu da Yelusaleme moilai bai bagade hasalasimu amola wadela:lesimu - amo huluane Gode da sisai.
- 3 Gode da eno fi amo da Isala:ili dunu wadela:lesi amola ilima ogogoi, ilima se dabe imunu sia:i.
- 4 Yelusaleme da dafamu, be hobeia Isala:ili fi dunu da hahawane ba:mu. Gode da ilia hobeia hahawane misunu hou olelei.
- 5 Gode da Ma:igoge wadela:lesimu sia:i.
- 6 Isigiele da fedege sia: amoga gaheabolo Debolo amola gaheabolo Isala:ili fi amo da hobeia ba:mu, amo olelei.

Isigiele ea dafawaneyale dawa:su amola asigiga dadawa:su da bagadedafa. E dawa:lama:ne, Gode da ema esala ba:su amoga olelei. E da Isala:ili dunu ilia dawa:digima:ne, fedege hou bagohame olelei. Ea olelei da Isala:ili dunu afae afae da hi wadela:i hou dawa:le, fofada:nanu, fisimu da defea. Amola ea dogo amola a:silibu da gaheabolo agoane ba:mu, amo e olelei. Amola ea hanai da Isala:ili dunu fi huluane da Godema sinidigili, gaheabolodafa ba:mu da defea. Isigiele da balofede dunu, amola e da gilisili gobelesalasu dunu esalu. Amaiba:le, e da Debolo ouligisu hou da bu ida:iwane ba:mu hanai galu, amola dunu huluane ilia hou afadenene, bu Gode Ea hadigi agoane ba:mu, e da hanai galu.

Sia: Dedei

- 1 Gode da Isigiele Wele sia:i...Sia:alalo 1:1-3:27
- 2 Yelusaleme Moilai bai bagade da Wadela:lesimu...Sia:alalo 4:1-24:27
- 3 Gode da Fifi Asi Gala ilima Se Ima:ne Fofada:mu...Sia:alalo 25:1-32:32
- 4 Gode da Ea fi Dunu Ilima Hamomu Ilegei...Sia:alalo 33:1-37:28
- 5 Gode da Ma:igoge Wadela:lesimu Sia:i...Sia:alalo 38:1-39:29
- 6 Fa:no Misunu Debolo amola Soge Ba:la:lusu...Sia:alalo 40:1-48:35

ISIGIELE

*Isigiele da Bisili Gode Esalebe Ba:la:lusu
(Sia:alalo 1:1—7:27)*

Gode Ea Fisu

¹ *Eso bi amola oubi biyadu amola ode 30 amoga, na (Isigiele, gobele salasu dunu, Busai amo egefe) amola Yu mugululi asi dunu amo da Giba Hano, Ba: bilone soge ganodini, amo ea bega: esalu. Mu da doalegele, na da Gode esalebe ba: la: lu. ² †(Musa:, Ba: bilone dunu da hina bagade Yehoiagini afugili asi. Ode bi gidigili, waha hou doaga: i.) ³ Goega, Ba: bilone soge ganodini amola Giba Hano bega:, na da Hina Gode nama sia: sia: nebe amola Ea gasa na nabi.

⁴ Na da ba: le gadole ba: loba, isu bagade gagoe (north) amoga manebe ba: i. Mu mobi ganumu ganodini ha: ha: na bagade da: gini gaga: lalebe ba: i. Amola mu huluane da hadigili fasi agoane galu. Ha: ha: na ea digala: i soge bi ganodini, liligi amo da balase ela: mei ea hadigi agoane ba: i. ⁵ ‡Isu mabe modoga, na da esalebe liligi dunu agoane esalebe ba: i. ⁶ Be ilia afae afae da odagi biyaduyale amola ougia biyaduyale agoane galebe ba: i. ⁷ Iliia emo da moloidafa amola ilia emo gafe da bulamagau gawali ea emo gafe agoane ba: i. Iliia hadigi da balase ela: mei agoai ba: i. ⁸ Iliia afae afae da odagi biyaduyale gala amola ougia biyaduyale, amola ilia ougia afae afae hagudu dunu ea lobo biyaduyale agoai ba: i. ⁹ Iliia afae afae da ougia aduna molole galoba amoga ea na: iyado ea ougia fe disisi ba: i. Amoga ilia da gagili agoane hamosu. Iliia ahoanoba, ilia da gilisili ahoasu. Amola ilia da: i hodo hame delegisu.

---

* **1:1:** Wamolegei Sia: Olelesu 19:11   † **1:2:** 2 Hina bagade 24:10-16; 2 Hou Olelesu 36:9-10   ‡ **1:5:** Wamolegei Sia: Olelesu 4:6

¹⁰ ŠAmola amo esalebe liligi ilia odagi biyaduyale da hisu hisu ba:i. Midadini da dunu odagi agoane ba:i. Lobodafadili, da laione wa:me ea odagi agoai ba:i. Lobo fofadidili da bulamagau gawali ea odagi agoai ba:i. Amola baligidi da buhiba ea odagi agoai ba:i.

¹¹ Ilia afae afae da ougia aduna molole galoba, amoga ea na:iyado ea ougia fe disisi ba:i. Ilia ougia aduna eno da ilia da:i sosoi ba:i. ¹² Ilia afae afae da odagi biyaduyale galebeba:le, ili biyaduyale gala ba:beba:le, mae delegili masunu dawa:i galu.

¹³ Ilia gilisi modoga, hanu ololasia fofogosa wili gala:lebe ba:i. Lalu da ha:ha:na nene yogili gaga:la:lebe agoane ba:i. ¹⁴ Amola esalebe liligi ilia da ha:ha:na agoane hedolodafa dagini gaga:la ahoanebe ba:i.

¹⁵ **Na da esalebe liligi biyaduyale gala ba:laloba, na da emo sisiga:i biyaduyale gala, amo afae afae da ili galu dafulili osoboga dig-ila sa:i bai. ¹⁶ Eno sisiga:i da defele agoai ba:i. Ilia afae afae ea hadigi da igi ida:iwane agoane ba:i. Amola amo sisiga:i emo afae afae amo ganodini emo sisiga:i eno bulufalegele dialebe ba:i. ¹⁷ Amaiba:le, amo emo sisiga:i da la:dila la:dilale ahoasu dawa:i galu. ¹⁸ ††Emo sisiga:i fe amoga si bagohame dedeboi dagoi ba:i. ¹⁹ Esalebe liligi da ahoanoba, emo sisiga:i amola da gilisili ahoanebe ba:i. Amola esalebe liligi da gado heda:loba, emo sisiga:i amola da

---

Š 1:10: Isigiele 10:14; Wamolegei Sia: Olelesu 4:7   ** 1:15:
Isigiele 10:9-13   †† 1:18: Wamolegei Sia: Olelesu 4:8

gilisili heda:su. ²⁰ Esalebe liligi da ilia hanaiga ahoasu amola ilia hamobe defele emo sisiga:i da hamosu. Bai esalebe liligi da emo sisiga:i genonesisu. ²¹ Amaiba:le, esalebe liligi da ahoanoba, o yolesilaloba, o gado heda:loba, emo sisiga:i da galu defele hamosu.

²² ††Esalebe liligi ilia dialuma dabua gado amo da wagebei diasu figisu hadigi igi amoga hamoi agoane dialebe ba:i. ²³ Amo wagebei diasu figisu agoai liligi hagudu, esalebe liligi da ilia afae afae da ea ougia aduna amo eno amo gadenene molole galoba, ougia aduna amoga elela: da:i dedeboi ba:i. ²⁴ §§Na da ilia hagili ahoa ougia ea sia: nabi dagoi. Amo sia: da hano wayabo bagade fugala:be agoai amola dadi gagui gilisisu bagade ilia bulalisu amola Gode Bagadedafa Ea sia: amola agoaiwane nabi. Ila hagili ahoasu yolesili, ilia ougia bodola:le gudui. ²⁵ Be sia: bagade amo wagebei diasu figisu agoai liligi dabua gadodili manebe nabalua da hame yolesi.

²⁶ ***Wagebei diasu figisu agoai liligi dabua gado amoga fisu liligi igi ida:iwane agoaiga hamoi dialebe ba:i. Amola amo da:iya dunu agoai esalebe ba:i. ²⁷⁻²⁸ †††Amo dunu agoai da balase lalu ganodini dialebe, ela:mei agoai ba:i. Ea da:i hodo huluane da digaga:la:le, sona:ni agoai ba:i. Amo hadigi si nenemigi da Hina Gode Ea esalebe olelei.

---

†† 1:22: Wamolegei Sia: Olelesu 4:6   §§ 1:24: Wamolegei Sia: Olelesu 1:15, 19:6   *** 1:26: Isigiele 10:1; Wamolegei Sia: Olelesu 4:2-3   ††† 1:27-28: Isigiele 8:2

2

Gode da Isigiele Balofede Dunu Hamoma:ne
Wele sia:i

¹ Na da amo ba:beba:le, odagi guduli, osoba diasa:i. Amalalu na da sia: nabi, amane, “Dunu egefe! Di wa:legadoma! Na da dima sia:mu!” ² Amo sia: sia:be galu, Gode Ea A:silibu da na dogo ganodini sa:ili, na wa:legadolesu. Amalalu, na da amo sia: gebewane nabaluu, amane, ³ “Dunu egefe! Na da di Isala:ili dunuma asunasiagasa. Iliia da Nama odoga:ne, baligi fa:su. Amola ilia da ilia aowalalia hou defele, mae fisili wali Nama lelelewane hamosa. ⁴ Iliia da gasa fi hou hamosa amola Nama hame nodosa. Amaiba:le, Na (Hina Gode Ouligisudafa) amo Na sia: ilima olelemusa:, di asunasiagasa. ⁵ Amo odoga:su dunu da Na sia: nabima:bela:? O hame nabima:bela:? Be balofede dunu da ilima misi dagoi, amo ilia da dawa:mu.

⁶ Be di, dunu egefe! Iliba:le mae beda:ma! Amola ilia sia: amoba:le mae beda:ma! Iliia da dia sia: hame nabimu amola diba:le higamu. Di da gamaloo fi amo ganodini esalebe agoai ba:mu. Be amo odoga:su dunuba:le amola ilia sia: amoba:le mae beda:ma. ⁷ Iliia nabimu o hame nabimu, amo mae dawa:ma. Be ilia hou mae dawa:le, di Na sia: alofele, ilima olelema. Mae goglema! Iliia da hame nabasu gasa fi dunu.

⁸ Dunu egefe! Na sia:be nabima! Iliia odoga:su hou defele mae hamoma. Dia lafi dagale, Na dima iabe amo di moma.” ⁹ *Na ba:loba, lobo

---

* 2:9: Wamolegei Sia: Olelesu 5:1

nama molole guda:le, meloa bioi gagui dialebe ba:i. ¹⁰ Lobo bu meloa bioi fadegale, Na ba:loba, la:dila la:dilale dedei ba:i. Se nabasu amola didigia:su amola disu amoga dedei dialebe ba:i.

3

¹ *Gode da amane sia:i, “Dunu egefe! Goe meloa dedei moma! Amasea, Isala:ili dunuma olelela masa!”

² Amalalu, na lafi dagale, E da meloa bioi na moma:ne i. ³ Gode amane sia:i, “Dunu egefe! Meloa bioi Na iabe goe moma! Dia hagomo sadima:ne moma.” Amalalu, na mai dagoi. Ea hedai da agime hano ea hedai agoai nabi.

⁴ Amalalu, Gode da amane sia:i, “Dunu egefe! Di asili, Isala:ili dunuma, Na dima sia:i amo huluane olelema. ⁵ Na da ga fi amo da sia: hisu sia:be, ilima di hame asunasisa. Be dia fidafa Isala:ili fi ilima asunasisa. ⁶ Na da di gasa bagade ga fifi asi gala ilia gasa bagade sia: dia hame nababe, ilima asunasisa ganiaba ilia naba:loba. ⁷ Be Isala:ili fi dunu huluanedafa da dia sia: ilia hame nabimu. Ili da Na sia: amolawane hame nabimu. Ili huluane da gasa fili higasa.

⁸ Be wali Na da dia hou afadenene, di da bu ilia hou defele gasa fi amola gasa bagade hamomu. ⁹ Na da dia hou ga:nasi igi agoane amola igi debesu gasa bagade agoane hamomu. Amo odoga:su dunuba:le mae beda:ma.”

¹⁰ Gode da eno amane sia:i, “Dunu egefe! Noga:le nabima! Amo Na dima sia:be liligi mae goglema! ¹¹ Amalalu, dia fi dunu mugululi asi

---

* 3:1: Wamolegei Sia: Olelesu 10:9-10

ilima olelela masa. Amane sia:ma, ‘Ouligisudafa Hina Gode, da dilima amane sia:sa’. Iliia da dia sia: nabimu o hame nabimu, amo mae dawa:ma.”

¹² Amalalu, Gode Ea A:silibu da na oule heda:i. Amola na baligia guma:di sia: gasa bagade nabi, amane, “Hebene ganodini esalebe Hina Gode Ea Hadigi nodone gaguia gadoma!” ¹³ Na da esalebe liligi, ilia fo ganodini ougiaga dababe amo ea ga: nabi. Amola emo sisiga:i ahoabe ilia ga: da gasa bagade bebeda:nima agoai nabi. ¹⁴ Hina Gode Ea A:silibu da gasa bagadewane, na gaguia gadole oule asi. Na amola da ougi amola higale dawa:i galu. ¹⁵ Amalalu, na da Dela:ibibe moilai (Giba Hano bega: dialu moilai amo ganodini mugululi misi dunu da esalu) amoga doaga:le, eso fesuale esalu. Bai na ba:i liligi amola nabi liligi dawa:beba:le, gasa hame galu.

Hina Gode Da Isigiele Sosodo Ouligisu Hou Hamoma:ne Ilegei

(Sia:alalo 33:1-9)

¹⁶ Amo eso fesuale baligili, Hina Gode da nama amane sia:i, ¹⁷ “Dunu egefe! Na da di Isala:ili fi sosodo ouligima:ne ilegesa. Sisasu sia: Na dima sia:be, ilima alofele ianoma. ¹⁸ Na da wadela:i hamosu dunu ema bogosu imunusa: fofada:sea, di da ema ea hou afadenene bu esalusu lama:ne, sisamu da defea. Be di da ema hame sisane iasea, Na da di amo dunu ea medole legesu dunu agoai ba:mu. ¹⁹ Be di da wadela:i hamosu dunuma sisane iasea, be e da wadela:i hou hame fisisia, e da wadela:i hamosu dunu defele bogosu ba:mu. Be di da sisane iabeba:le, bogosu hame ba:mu.”

²⁰ Dunu noga:i da ea noga:i hou fisili, bu wadela:i hou hamosea, amola Na da ea hou dawa:ma:ne adoba:sea, di da ema hame sisane iasea, e da bogomu. E da ea wadela:i hou amogaba:le bogomu. Na da ea musa: moloji hou hamoi amoma hame dawa:mu. Be di da ema hame sisane iabeba:le, Na da di amo dunu ea medole legesu dunu agoai ba:mu.

²¹ Be di da dunu noga:i amoma wadela:i hou mae hamoma:ne sisane iasea, amola e da dia sia: nabasea amola wadela:i hou hame hamosea, ali galu da bogosu hame ba:mu.”

Isigiele da Sia:mu Gogolei Ba:mu

²² Hina Gode da na dogo ganodini gasa bagade hamosu. E nama amane sia:i, “Wa:legadole, gadili asili, fagoga gudu sa:ima. Na da dima amogudu sia:mu.”

²³ Amaiba:le, na da asili fagoga gudu sa:ili, Hina Gode Ea hadigi ba:i. Na da Ea hadigi Giba Hano bega: ba:i, amo defele bu ba:i. Na da odagi guduli, osoba diasai.

²⁴ Be Gode Ea A:silibu da nama aligila dabeba:le, na wa:legadolesu. Hina Gode da nama amane sia:i, “Di diasua asili, logo ga:sili, esaloma. ²⁵ Dunu egefe! Eno dunu da di gadili ahoasa:besa:le, efega la:la:gilisimu. ²⁶ Di da amo odoga:su dunuma sisane sia:sa:besa:le, Na da di mae sia: baouma:ne, dia gona:su gadolesimu.

²⁷ Amasea, na da dima sia:sea, di da bu sia: gelema:ne gasa iasea, di da Na, Ouligisudafa Hina Gode, amo Na sia:i liligi ilima olelemu. Dunu oda ilia da nabimu amola dunu oda ilia

da dima ba:sola:mu. Bai ilia da lelele odoga:su dunu fi.”

4

Isigiele da Yelusaleme ea Dafamu Olelema:ne Fedege Hou Olelei

¹ Gode da amane sia:i, “Dunu egefe! Laga osoboga hamoi igi (baligi) lale, dia midadi ligisima. Amo da:iya Yelusaleme moilai bai bagade ea fedege ilegesu dedema.

² Eno dunu da Yelusaleme amoma doagala:mu. Amo olelema:ne, laga osoboga hamoi igi amoga ilegele, gegesu adobo amola gegemusa: moi gasagala:su, amola ha wa:i fisisu, amola logo gagili sali damana ifa damuiga dousosu, amo Yelusaleme sisiga:le, ilegele dedema.

³ Gula yaeya lale, amoga dia ilegele dedei amo di ga:le, dogoa bugisima. Ilegele dedei amoma ba:le gusulisima. Fedege agoane, di da Yelusaleme moilai bai bagade amoma doagala:lala. Amo da Isala:ili fi ilima dawa:digima:ne fedegele olelesa.

⁴ - ⁵ Amasea, dia fofadini diasa:ima. Na da di se nabima:ne, Isala:ili fi ilia wadela:i hou dabe dima imunu. Di da eso 390 agoane mae delegili, se nabawane fofadinimusu dialumu. Bai ilia wadela:i hou hamobeba:le, di da se nabimu. Na dima se imunu agoane ilegei. Na da dima eso 390 amoga se imunu. Be Isala:ili fi ilima Na da ode 390 amoga se imunu. ⁶ Amo hou dagosea, di bu lobodafadini delegima. Amogai diala, Yuda dunu ilia wadela:i hou dabe lama:ne, eso 40 agoane

dialoma. Bai Na da Yuda fi dunu ilima ode 40 amoga se ima:ne ilegei dagoi.

⁷ Yelusaleme amoma doagala:be amo noga:le sosodolaloma. Yelusaleme amoma ougiwane lobo usunawele sia:ne igugulaloma. Na da Yelusaleme fi ilima se imunu, amo gasa fili olelelaloma. ⁸ Na da di mae delegima:ne, la:gilisili dialeawane, Yelusaleme amoma doagala:su baligisia fawane yolesimu.

⁹ Waha di da widi, bali, da:iyene, da:iyene agoai eno, amola agoai eno fage, amo lale, gilisili bibiagone, agi ga:gi hamoma. Di da eso 390 amoga, dia lobo fofadini musu dialawane, amo fawane nanoma. ¹⁰ Na da di moma:ne, agi 230 gala:me fawane ilegei.

¹¹ Amola di da hano fonobahadi fawane manu galebe. Di da eso afae ganodini faigelei nabai aduna fawane manu. ¹² Di da dunu iga hafoga:i amoga lalu didili, amo da:iya agi gobebe, dunu huluane ba:ma:ne moma.”

¹³ Hina Gode da amane sia:i, “Amo da dawa:digima:ne agoane olelemusa: hamoi. Na da Isala:ili fi dunu ga fifi asi gala sogega afa-gogosea, ilia da sema ha:i nasu manu.”

¹⁴ Be na da bu adole i, “Hina Gode Ouligisudafa! Hame mabu! Na da wadela:i ledou hou hamedafa hamosu. Na goi hadiga ganini, na da ohe hi udigili bogoi o ea samaga fai amo ea hu na da hamedafa nasu. Na da sema ledou hamoi ha:i manu hamedafa nasu.”

¹⁵ Amaiba:le, Gode da amane sia:i, “Ami galea, di da amo hou bu fisili, bulamagau iga, amoga lalu didili, dia agi gobema:ne Na da ilegesa.”

¹⁶ Amola E da eno amane sia:i, “Dunu egefe! Na da Yelusaleme dunu ilia ha:i nasu logo hedofamu. Ili da ha:i manu amola hano fonobahadi fawane enoenoi amoma iabeba:le, ilia da da:i dione amola heawini se nabawane esalumu. ¹⁷ Ili agi amola hano amola ebelei dagoi ba:mu. Ili baligiliwane se nabimu. Ili wadela:i hou hamobeba:le, geloga:gia:mu.”

5

Isigiele da Ea Dialumu Hinabo Damui

¹ Hina Gode da amane sia:i, “Dunu egefe! Gegesu gobihei sedade mei lale, dia mayabo amola dialuma hinabo huluane gesema. Amasea hinabo da dioi ba:su da:iya defelalu udiana mogima. ² Doagala:su da dagosea, dia dialuma hinabo udiana momogi, amo mogi afae moilai bai bagade ganodini gobelesalima. Mogi eno lale, di da moilai gadili sisiga:le ahoasea, dia gobiheiga dadamuni salima. Eno osoda mogi dialebe, fo madi heda:su gufunane fisima. Amasea, Na da Na gegesu gobihei gaguli, amo sefasimu. ³ Dialuma hinabo afae afae lale, dia abula fega bione gadoba:le legema.

⁴ Gadoba:i amoga mogili lale, laluma ha:digili, gobelesalima. Amo laluga, lalu da nene asili, Isala:ili fi huluane ilima doaga:mu.”

⁵ Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:i, “Yelusaleme goe ba:ma! Na da Yelusaleme fi osobo bagade dogoadafa amoga ligisi. Amola fifi asi gala eno huluane e sisiga:le ligisi. ⁶ Be Yelusaleme (Isala:ili fi) da Na sia: higale, odoga:le hamoi dagoi. Ea wadela:i hou amola ea hame

nabasu hou da eno fifi asi gala ilia wadela:i hou baligi dagoi. Yelusaleme fi da Na malei amo higa:i, amola Na sema amoma hame fa:no bobogei. ⁷ Be wali dilia Yelusaleme fi dunu, Na (Ouligisudafa Hina Gode) Na sia: nabima! Dilia da Na malei sema amola hame nababeba:le, dilia bidi hamosu da eno fifi asi gala, dili sisiga:le amo ilia bidi hamosu baligi dagoi. Dilia da eno osobo bagade fi ilia wadela:i hou amoma fa:no bobogei dagoi. ⁸ Amaiba:le, Na, Ouligisudafa Hina Gode, da dilima amane sia:sa, 'Na da wali dilia ha lai dunu esala. Na da fifi asi gala huluane ba:ma:ne, dilima se dabe ima:ne fofada:mu. ⁹ Dilia da baligili agoane hou (amo Na bagade higa:i) amo hamonanebeba:le, Na da Yelusaleme fi ilima se dabe baligili imunu. Amo se imunu da musa: se iasu bagade baligimu, amola agoaiwane se iasu bu hame ba:mu. ¹⁰ *Se iabeba:le, ada amola ame ilia da ilila: mano fane manu, amola mano da ilia ada amola ame fane manu. Na da dilima se imunu amola nowa da hame bogoi esala amo Na da la:di la:di huluane amoga afagogomu. ¹¹ Na da esalebe Godedafa! Amo sia: da Ouligisudafa Hina Gode Ea Sia:! Dilia da wadela:idafa gogosi-asu hou baligili hamobeba:le, Na Debolo diasu wadela:lesi dagoi. Amaiba:le, Na da dilima mae asigili, hedofamu. ¹² Dilia fi dunu mogi udiana amoga afae da oloiba:le amola ha:iba:le, moilai bai bagade ganodini bogogia:mu. Mogi udiana amoga eno afae da moilai bai bagade gadili gegesu gobiheiga hedofale, medole legei dagoi ba:mu. Amola mogi udiana eno mae bogole

---

* 5:10: Fofagini Disu 4:10

esalebe, amo Na da foga mini masa:ne amola afagogoma:ne, gegesu gobihei gaguli sefasimu.

¹³ Dilia da Na gasa bagade se ima:ne ougi hou nabalumu. Na mi hanai amo gumiba:le fawane yolemu. Dilia da amo hou huluane ba:sea, Na, Hina Gode, da dilima sia:i dagoi, amo dilia da dafawaneyale dawa:mu. Bai dilia da hohonobeba:le, Na da bagadewane mi hanane fofogadigisa. ¹⁴ Fifi asi gala dunu huluane da dili esalea bobaligisia, ilia da dilima ba:sola:le masunu, amola dilima hame gadenena misunu.

¹⁵ Na da dilima ougili se iasea, fifi asi gala dili sisiga:i amo huluane da bagade beda:mu. Iliia dili ba:le, higale ba:sola:le, oufesega:mu. ¹⁶ Na dilia ha:i manu logo hedofale, dilia da ha:beba:le bogomu. Dilia da ha:beba:le se bagade, souga gala:iga se nababe defele ba:mu. ¹⁷ †Na da dili ha:ma:ne ha:i manu logo hedofamu. Na da dilia mano fuga:ma:ne, sigua ohe asunasimu. Na da olo amola mi hanane fane legesu amola gege-sudafa amoga dili medole legema:ne asunasimu. Na, Hina Gode da sia:i dagoi.”

6

Hina Gode da Loboga Hamoi ‘gode’ agoaila Amoma Higasa, E Sia:i

¹ Hina Gode da nama amane sia:i, ² “Dunu egefe! Isala:ili fi goumidi ba:legusuma. Amalu, Na sia:i amo ilima sia:ma. ³ Di amane sia:ma, ‘Isala:ili goumi! Dilia Ouligisudafa Hina Gode Ea Sia: nabima! E da goumi, amola agolo, amola

† 5:17: Wamolegei Sia: Olelesu 6:8

fago, amola adobo, amoma amane sia:sa. Na da gegesu bagade, sogebi amoga dunu ilia da loboga hamoi ogogosu 'gode' ilima nodone sia:ne gadosa, amo sogebi wadela:lesima:ne asunasimu.

⁴ Gegena mabe dunu da wadela:i oloda, amola gabusiga: manoma gobesu oloda amo huluane mugululi fasimu. Ilia da dunu huluane goega esalebe, amo ilia ogogole 'gode' ilia midadini amo dunu fane legemu. ⁵ Na da Isala:ili dunu ilia bogoi da:i hodo amo afagogomu. Ilia gasa Na da gobelesalasu oloda sisiga:le afagogolesimu.

⁶ Isala:ili moilai huluane da gugunufinisi dagoi ba:mu. Ilia ogogosu 'gode' amola wadela:i oloda amola gabusiga: gobelesalasu oloda da gagoudai dagoi ba:mu. Ilia loboga hamoi liligi da mugululi hamedafa ba:mu. ⁷ Dunu bagohame bogogia:lasi ba:mu. Amola nowa da mae bogole esalea, ilia da Na da Hina Gode dafawaneyale dawa:le sia:mu.

⁸ Na da oda enoga mae medole legema:ne, gaga:le, fifi asi gala eno ganodini afagogolesimu.

⁹ Amo ganodini ilia mugululi misi esalumu. Amogawi ilia da Na bu dawa:mu, amola Na da ilima se iasu amola ilima gogosiamane se iasu, amo ilia da bu dawa:mu. Bai ilia da Nama mae dawa:le, hohonone, loboga hamoi 'gode' ilima dafawaneyale dawa:su. Amola ilia wadela:i hou hamoi amola hohonoi hou bu dawa:beba:le, ilia da gogosiane, ilila: hou bagade higamu.

¹⁰ Na da Hina Gode! Amo ilia da dawa:mu. Amola Na sisasu da udigili hame, be dafawane fofada:ma:ne sisasu, amo ilia da dawa:mu.

¹¹ Ouligisu Hina Gode da nama amane sia:i, "Disa lobo fama! Emo gogosa:lima! Asigili dima!

Bai Isala:ili dunu da wadela:i hou baligili hamoi dagoi. Ilia da gegesuga, amola ha:ga, amola ologa bogogia:mu. ¹² Badilia fi da olole bogogia:mu. Gadenene fi da gegenana, bogogia:mu. Nowa da mae bogole esalebe, amo da ha:ga geloga:le bogogia:mu. Ilia da Na gasa bagade ougi ba:mu. ¹³ Bogoi da:i hodo da loboga hamoi 'gode' ilia ligisisu ganodini afagogole ligisi ba:mu. Ilia da agolo sedade ba:le amola goumi da:iba:le amola mola:iya:i ifa huluane hagudu amola "ouge" ifa hagudu amola ogogole 'gode' ilima gobebe salasu sogebi amoga ilia bogoi da:i hodo da afagogoi dialebe ba:mu. Amasea, dunu huluane ilia da Na da Hina Godedafa, amo ilia da dawa:mu. ¹⁴ Ma! Na da Na lobo molole gale, ilia soge huluane wadela:lesimu. Soge huluane amo ganodini Isala:ili fi da esalebe ba:sea, Na da wadela:lesimu. Na da soge huluane amo ga (south) hafoga:i soge asili Libala moilai bai bagade ga (north) amoga doaga:le, dogo amo huluane wadela:lesimu. Amasea, dunu huluane ilia da Na da Hina Godedafa, amo ilia da dawa:mu."

7

Isala:ili Fi da Hagia:le Ebelemu Gadenesa

¹ Hina Gode da nama amane sia:i, ² "Dunu egefe! Na da Ouligisudafa Hina Gode esala! Na da Isala:ili ilima amane sia:sa, 'Isala:ili soge fi da hagia:le ebelemu gadenesa.

³ Isala:ili! Dili ebelemu da doaga:i dagoi. Dilia hamobeba:le, dilia da Na se ima:ne ougi ba:mu. Dilia da wadela:i hou baligili hamobeba:le, Na

da dilima dabe imunu. Na da dilima mae asigili, dabe imunu. ⁴ Dilia da Na da Hina Godedafa, amo dawa:ma:ne, dilia wadela:i hou hamobeba:le, Na da dilima se dabe imunu.’ ”

⁵ Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:sa, “Bidi hamosu enoenoi da dilima doaga:mu. ⁶ Dagoi! Ama dagoi! Dilia da dagoi! ⁷ Dilia dunu Isala:ili soge ganodini esalebe! Dagosu da dilima gadenena manebe. Amo eso doaga:sea, dilia goumia sema sogebiga hahawane gilisisu hame ba:mu. Dilia da gagoududasu fawane ba:mu.

⁸ Gadenenewane dilia da waha Na ougi hou ha:gi fuligala:be ba:mu. Na da dilia hamoi amo defele dilima fofada:mu. Amola Na da dilia wadela:i gogosiamane hou hamobeba:le, dilima dabe imunu. ⁹ Na da dilima asigisu hou o olofosu hou hame hamomu, Na da dilia baligili wadela:i hou hamoi amo defele, dilima se dabe imunu. Bai dilia da Na da Hina Gode dawa:ma:ne, amola Na da dilima se iasu dunu dawa:ma:ne, hamosa.”

¹⁰ Isala:ili wadela:mu eso da manebe. Dilia da bidi hamosu hahawane hamosa. Gasa fi hou da bagadewane heda:i dagoi. ¹¹ Bidi hamosu bagadewane hamobeba:le, wadela:i hou da bu baligili heda:sa. Be Isala:ili dunu ilia gagui liligi, ilia muni amola ilia hadigi hou, amo huluane da bu hamedafa ba:mu.

¹² Eso da gadenesa. Amo esoha doaga:sea, bidi lasu hou huluane da bai hame agoane ba:mu. Bai Gode da dunu huluane defele ilima se bidi imunu. ¹³ Bidi lasu dunu huluane da ilia fisi liligi bu samogemu hamedei ba:mu. Bai ilia da bogomu, amola Gode da Ea ougi, dunu huluane defele ilima olelemu. Wadela:i hamosu dunu da

mae bogoma:ne gaga:su, amo hamedafa ba:mu.
¹⁴ Dalabede da dusa amola dunu huluane da gegemusa: momagesa. Be ilia da gegemusa: hame ahoa. Bai dunu huluane defele da Gode Ea ougi hou ba:mu.

Isala:ili Ilia Wadela:i Houba:le, Se Dabe Iasu

¹⁵ Moilai bai bagade logo amo ganodini, gegesu ba:sa. Diasu ganodini, olo amola ha: bagade ba:sa. Nowa dunu da soje hamega gadili esalea da gegesu amo ganodini bogomu. Amola moilai bai bagade ganodini esalebe dunu da ologia:mu amola ha:gia:mu. ¹⁶ Mogili da sio agoane ilia bogosa:besa:le, gougoumiga hobeale masunu. Ilia da huluane ilia wadela:i hou amoma gogosi-abeba:le, gogolole didigia:mu. ¹⁷ Ilia lobo da gasa hamedene, amola ilia muguni da yagugumu. ¹⁸ Ilia da wadela:i abula hea ga:ne, yagugumu. Ilia huluane da dialuma hinabo gesei dagoi ba:mu, amola ilia da gogosia:iwane lalumu. ¹⁹ Ilia da ilia muni liligi (gouli amola silifa) logoba:le isu agoane galagagamu. Bai Hina Gode da Ea ougidafa se bidi iasu olelesea, muni amola gouli amola silifa amoga gaga:mu da hamedei gala. Ilia da amoga ilia hanai liligi lamu da hamedei. Amola amo sadima:ne manu da hamedei. Ilia da muni amola gouli amola silifa amo hanaiba:le, wadela:i hou bagade hamosu. ²⁰ Musa: ilia igi ida:iwane gala, amo hahawane bagade ba:i. Be ilia da amo lale, wadela:idafa ogogosu 'gode' ilia loboga hamoi. Amaiba:le, Hina Gode da ilia asigi dawa:su ganodini hamobeba:le, ilia da wali muni amola gouli amola silifa amola igi ida:iwane, amo higasa.

²¹ Hina Gode da amane sia:sa, “Ga fi dunu ilia da Isala:ili liligi wamolama:ne amola, malei fisu dunu ilia gagui huluane lale wadela:lesima:ne, Na da logo doasimu.

²² Wamolasu dunu da Na dogolegei Debolo Diasu gadelale sa:ili, wadela:lesisia, Na da ilia logo hame hedofamu.

²³ Liligi huluane da ededenane hamosa. Soge ganodini, medole legesu dunu bagohame da udigili ahoa. Moilai amo ganodini, bidi hamosu fawane ba:sa. ²⁴ Dilia diasu fedele lama:ne, Na da baligili wadela:i hamosu fifi asi gala fi amo guiguda: oule misunu. Fifi asi gala eno da dilia sia:ne gadosu sogebi amo wadela:lesima:ne, Na da logo doasisia, dilia gasa bagade dunu ilia hidale gasa fi hou da hedofai dagoi ba:mu.

²⁵ Baligili heawini da:i diosu da manebe. Dilia da dogo denesisu hou hogomu, be hame ba:mu.

²⁶ Bidi hamosu enoenoi da doaga:mu. Amola dilia da sia: noga:i hame, amo fawane mae helefilu nabalumu. Dilia da balofede dunuma ilia ba:la:lebe dilima adoma:ne, ilima edegemu be hamedei. Gobehe salasus dunu da fi dunuma olelemu hamedei ba:mu, amola asigilai dunu da eno dunuma fada:i sia: hame sia:mu. ²⁷ Eagehe hina bagade da dogoga da:i diomu. Egefe da ea hamoma:beyale dawa:lusu yolesiagamu. Amola dunu huluane da beda:ga yagugumu. Na da dilia hamobeba:le, dilima se bidi imunu. Amola dilia da eno dunuma fofada:i defele, dilima fofada:mu. Amo hou ba:beba:le, dilia da Na da Hina Godedafa dafawaneyale dawa:mu.

8

*Isigiele da Esala Ba:su Eno Ba:i
(Sia:alalo 8:1—10:22)*

*Yelusaleme amo Ganodini ilia da Ogogosu
'gode' Liligi amoma Nodone Sia:ne Gadosu*

¹ Eso bi, amola oubi gafe amo ninia mugululi misi ode gafe amoga, Yuda mugululi misi ouligisu dunu da nana gilisili, na diasu ganodini esalu. Hedolodafa, Ouligisudafa Hina Gode Ea gasa da nama doaga:i. ² *Na da ba:le gadole ba:loba, dunu lalu agoane hamoi ba:i. Ea bulu ga:suanini guduli da lalu agoane ba:i. Be ea bulu ga:suanini gadole, e da balase ela:mei agoai ba:i. ³ Ea lobo agoai amoga molole gale, na dialuma hinaboga gaguli, dialuma hiougia guda:i. Amalu, na esala ba:la:lusu amo ganodini, Gode ea A:silibu da na fo da:iya gado oule heda:le, Yelusalemema oule asi. E da na oule, Debolo diasu logo ga:i ga (north) amodi, ganodini logo ga:su amoga oule heda:i. Amogai da ogogole loboga hamoi 'gode' amo dunu hulu dawa:digi amo dialu. Gode da amo liligi bagade higa:i.

⁴ †Amogawi, na ba:loba, nenemegi hadigi (amo da Isala:ili Gode da esalebe olelesa), amo na da musa: Giba Hano bega: ba:i, na da bu ba:i dagoi. ⁵ Gode da nama amane sia:i, "Dunu egefe! Ga (north) amoma ba:ma." Na ba:le galoba, amola oloda amo logo holei gadenene, amo dafulili dialebe ogogosu 'gode' amo Gode da bagade higasus, amo lelebe ba:i.

---

* 8:2: Isigiele 1:27 † 8:4: Isigiele 1:28

⁶ Gode da nama amane sia:i, “Dunu egefe! Amo hou doaga:be di da ba:bela:? Isala:ili dunu ilia baligili wadela:i hou hamosa ba:ma. Amo hou da Na hadigi sogebi amoga Na sefasisa. Be di da eno baligiliwane gogosiana:ne wadela:i hou ba:mu.”

⁷ E da na oule asili, Debolo diasu gadili gagoi ea logo holei amoga oule asili, gagoi ganodini gelabo olelei. ⁸ E da nama amane sia:i, “Dunu egefe! Dobe fei guidili, gelabo agene masa.” Na da gelabo doasanawene, golili asili, logo holei ba:i. ⁹ Gode da nama amane sia:i, “Golili sa:ili, ilia wadela:i hou bagadedafa hamonanebe, amo ba:ma.” ¹⁰ Amaiba:le, na da golili sa:ili, ba:i. Dobe damana da sania amola eno ledole galebe ohe liligi adoba:le dedei, amoma Isala:ili dunu da giadofale nodone sia:ne gadolalebe ba:i. ¹¹ Isala:ili ouligisu dunu 70 amo ganodini esalebe ba:i. Afae da Ya:ia:sanaia (Sia:ifa:ne egefe). Huluane afae afae da gabusiga: manoma gobele salasulu hano gaguli lelu. Amola amoga mobi heda:lebe ba:i. ¹² Gode da nama amane adole ba:i, “Dunu egefe! Di Isala:ili ouligisu dunu ilia wamo hamobe hou ba:sala:? Ili huluane da sesei amo da loboga hamoi ogogosu ‘gode’ liligi amoga nabai dagoi, amo ganodini nodone sia:ne gadolala. Ili da agoane dedebole sia:sa, ‘Hina Gode da nini hame ba:sa. E da nini sogega fisiagai dagoi.”

¹³ Amalalu, Hina Gode da nama amane sia:i, “Di da eno baligiliwane gogosiana:ne wadela:i hou ilia hamobe, amo ba:mu.” ¹⁴ Amalalu, E da na ga (north) Debolo logo holei amoga oule

asili, uda amo ilia da ogogosu 'gode' Da:mase bogoiba:le, dinanebe ba:i.

¹⁵ Gode da nama adole ba:i, "Dunu egefe! Di da amo hou ba:sala:? Di da eno baligiliwane gogosiamane wadela:i hou ilia hamobe, amo ba:mu." ¹⁶ Amaiba:le, E da na Debolo ganodini gagoi amoga oule asi. Amogawi, Debolo logo holei gadenene, oloda amola logo amo dogoa da dunu 25 agoane lelebe ba:i. Iliia da Gode Ea Debolo diasu baligifa:le, eso mabe amoga ba:le gusuli, esoma nodone sia:ne gadolalebe ba:i.

¹⁷ Hina Gode da nama amane sia:i, "Dunu egefe! Amo dia ba:sala:? Yuda fi dunu da wadela:i hou di da waha ba:i, amola bidi hamosu bagadedafa ilia soqe ganodini hamonanebe. Be ilia hanai da hame gumiba:le, ilia da amo wadela:i hou Na Debolo diasu ganodini hamonanebe. Amaiba:le, Na da baligiliwane mi hanasa. Ba:ma! Iliia da Nama bagadewane lasogosa. ¹⁸ Iliia da Na gasa bagade ougi hou nabimu. Na da ilima mae asigili se dabe imunu. Iliia da Nama ha:giwane sia:ne gadamu, be Na da ilia sia: hame nabimu.

9

Yelusaleme da Se Dabe Iasu Ba:mu

¹ Na da Gode Ea Isala:ili ha lai dunuma wele sia:be nabi, amane, "Yelusalemema se dabe imunu dunu! Dilia goeguda: misa! Dilia gegesu liligi amo gaguli misa."

² Amo galuwane, dunu gafeale gala da Debolo diasu logo ga:i gadi (north) amo gadili misi. Iliia defegagale gegesu liligi gaguli misi. Amo iliga

afae da dunu abula ahea:iai ga:ne, dedesu liligi gaguli manebe ba:i. Ilia huluane misini, balase oloda amo bega: dadafulili lelefulu.

³ Isala:ili Gode Ea nenemegi hadigi da esalebe liligi ougia galebe, amo da:iya dialebe ba:i. Gode Ea hadigi da amoga heda:le, Debolo logo holeiga aligila asi. Hina Gode da abula ahea:iai ga:i dunu ilima amane wele sia:i, ⁴ **“Yelusalemedi golili asili, nowa dunu da moilai amo ganodini wadela:i hou hamonanebe amo ba:beba:le da:i dioi galea, amo ea odagigia, ilegele dedema.”*

⁵ Amalalu, Gode da dunu eno ilima sia:be na nabi, *“Amo dunu moilaidi ahoanebe ilima fa:no bobogema. Dunu huluane medole legema. Mae asigili, huluanedafa medole legema.* ⁶ Dunu da:i, amola ayeligi amola uda a:fini amola ame amola mano huluanedafa, medole legema. Be nowa da ea odagigia ilegele dedei galea, amo mae medole legema. Na Debolo diasua muni medole legema!” Amaiba:le, ilia da Yelusaleme ouligisu dunu Debolo diasua lelefulu, amo hidadea medole lelegei.

⁷ Gode da ilima amane sia:i, *“Debolo diasu amo ledο fima:ne hamoma. Bogoi da:i hodo bagohame ea gagoi ganodini afagogoma. Hawa: hamoma!”* Amaiba:le, moilai amo ganodini, ilia da muni dunu medole lelelalu.

⁸ Medole legesu da hamonanoba, nisu fawane lelu. Na da midadi odagi guduli, diasa:ili, ha:giwane wele sia:i, *“Ouligisudafa Hina Gode! Di da Yelusaleme fi dunu ilima baligili ougiba:le,*

---

* 9:4: Wamolegei Sia: Olelesu 7:3, 9:4, 14:1

Di da Isala:ili dunu hame bogoi esalebe, amo huluanedafa medole legema:bela:?”

⁹ Gode da bu adole i, “Isala:ili fi dunu amola Yuda fi dunu ilia da wadela:i hou baligilidafa hamoi. Ilia Isala:ili soqe huluane amo ganodini, medole legesu hou bagade hamosu. Amola Yelusaleme amo ganodini wadela:i hou bagade heda:i. Ilia da ogogole agoane sia:sa, ‘Hina Gode da ninia soqe fisi dagoi, amola E da ninia hou hame ba:sa.’

¹⁰ Be Na da ilima hame asigimu. Ilia da eno dunuma hamoi, amo defele Na da ilima dabe imunu.”

¹¹ Amalalu, ahea:iai abula ga:i dunu da Hina Godema buhagili, amane olelei, “Na da Dia sia:i didili hamoi dagoi.”

10

Hina Gode Ea Hadigi da Debolo Diasu Yolesisa

¹ *Na ba:loba, esalebe liligi ilia dialuma gado amo wagebei diasu figisu agoane dialebe, amoga gadodili fisu igi ida:iwane gala amoga hamoi dialebe ba:i. ² †Gode da ahea:iai abula ga:i dunuma amane sia:i, “Di emo sisiga:i gilisi amo dibidi asili, lalu oso loboga gasa:le gaguma. Amalu, moilai bai bagadedi afagogolesima. Na da ea ahoabe ba:i. ³ E da ganodini golili daloba, esalebe liligi ilia da Debolo diasu gadili (north) la:dili lelebe ba:i. Ganodini gagoi gaga:i sogebi amo da mu mobiga dedeboi dagoi ba:i.

---

* **10:1:** Isigiele 1:26; Wamolegei Sia: Olelesu 4:2 † **10:2:** Wamolegei Sia: Olelesu 8:5

⁴ Hina Gode Ea nenemegi hadigi, esalebe liligi amo da:iya dialebe, amo da heda:le, Debolo logo holeiga aligila asi. Amalalu, mu mobi da Debolo diasu nabalesi, amola ganodini gagoi gaga:i sogebi da nenegala:i dialebe ba:i. ⁵ Esalebe liligi ilia ougia ga:, amo hamega gadili lefulubi dunu huluane ilia da nabi. Amo ga: da Gode Bagadedafa Ea Sia: defele nabi.

⁶ Hina Gode da ahea:iai abula ga:i dunu amoma lalu oso, amo esalebe liligi hagudu emo sisiga:i dibidi dialebe dama:ne sia:beba:le, e da golili sa:ili, emo sisiga:i afae amoga dafulili lelu.

⁷ Esalebe liligi afae da ea lobo, emo sisiga:i adoba lalu amo ganodini sanasili, lalu oso gasa:le, ahea:iai abula ga:i dunu ea lobo da:iya ligisi. Amo dunu da amo lale, gaguli asi.

⁸ Na ba:loba, esalebe liligi afae afae da ilia ougia hagududi, dunu lobo agoai diafulubi ba:i. ⁹⁻¹⁷ ‡Na da esalebe liligi biyaduyale gala ba:laloba, na da emo sisiga:i biyaduyale gala, amo afae afae da ili galu dafulili osoboga digila sa:i bai. Emo sisiga:i da defele agoai ba:i. Ili afae afae ea hadigi da igi ida:iwane agoane ba:i. Amola amo sisiga:i emo afae afae amo ganodini emo sisiga:i eno bulufalegele dialebe ba:i. Amaiba:le, amo emo sisiga:i da la:dila la:dilale ahoasu dawa:i galu. Esalebe liligi ilia da:i hodo (baligi amola lobo amola ougia amola huluane) amola emo sisiga:i fe amoga si bagohame dedeboi dagoi ba:i. (Amo emo sisiga:i da na musa:

---

‡ **10:9-17:** Isigiele 1:15-21; Wamolegei Sia: Olelesu 4:8; Isigiele 1:10; Wamolegei Sia: Olelesu 4:7

esala ba:su ganodini ba:i defele ba:i.) Na da sia:be amane nabi, “Emo sisiga:i da sisiga:le ahoabe.” Amola amo esalebe liligi ilia odagi biyaduyale da hisu hisu ba:i. Midadini da dunu odagi agoane ba:i. Lobodafadili, da laione wa:me ea odagi agoai ba:i. Lobo fofadini da bulamagau gawali ea odagi agoai ba:i. Amola baligidi da buhiba ea odagi agoai ba:i. (Amo esalebe liligi da na musa: esala ba:su Giba Hano gadenene ba:i, amo defele ba:i.) Esalebe liligi da ahoanoba, emo sisiga:i amola da gilisili ahoanebe ba:i. Amola esalebe liligi da gado heda:loba, emo sisiga:i amola da gilisili heda:su. Esalebe liligi da ilia hanaiga ahoasu amola ilia hamobe defele emo sisiga:i da hamosu. Bai esalebe liligi da emo sisiga:i genonesisu. Amaiba:le, esalebe liligi da ahoanoba, o yolesilaloba, o gado heda:loba, emo sisiga:i da galu defele hamosu.

¹⁸ Amalalu, Hina Gode Ea hadigi nenemegi da Debolo Diasu logo holei yolesili, amo esalebe liligi ilia esaloba amo gado gasi heda:i. ¹⁹ Na da ba:loba, ilia da ougia dalegagili gale, osoboga gudunini hagili heda:i, amola emo sisiga:i amola gilisili heda:i. Ili da Debolo diasu logo ga:i amo gusudili amogai aligisi, amola hadigi nenemegi da ilima digagala:i gadodili dialu. ²⁰ Na ba:loba, amo esalebe liligi da na musa: ilia Giba Hano bega: Isala:ili Gode Ea hadigi haguduga ba:i dagoi, dawa:i.

²¹ Ili afae afae da odagi biyaduyale gala amola ougia biyaduyale gala amola ilia ougia afae afae hagudu da dunu lobo agoai ba:i. ²² Ili odagi da odagi na da musa: Giba Hano bega: ba:i,

amo defeledafawane ba:i. Iliia afae afae da midadinimusu fawane afia:i.

11

Gode da Yelusalemema Fofada:nanu Wadela:lesima:ne Sia:i

¹ Gode Ea A:silibu da na gagua gadole, Debolo diasu gusudili logo ga:su amoga oule heda:i. Amo logo ga:su gadenene, na da Isala:ili dunu 25 agoane lelebe ba:i. Amo gilisisu amoga madelale da Isala:ili ouligisu dunu aduna, amo Ya:ia:sanaia (A:se egefe) amola Beladaia (Bina:ia egefe).

² Gode da nama amane sia:i, “Dunu egefe! Amo dunu ilia wadela:i hou hamomusa: ilegesa amola moilai bai bagade amo ganodini wadela:i malasu sia:sa. ³ Iliia da amane sia:sa, ‘Ninia da hedolowane diasu bu gagumu. Moilai bai bagade da gobelesu nasu gaga agoai gala amola ninia da hu dadamui sali agoai. Be ninia da gaga amoga gaga:iba:le, lalu da nini hame nesa.’ ⁴ Amaiba:le, dunu egefe! Di ilima sisa:i lama.”

⁵ Amalalu, Hina Gode Ea A:silibu da na ouligili, amola Hina Gode da amo Isala:ili dunuma sia:ma:ne, amo sia: nama olelei, “Isala:ili dunu! Dilia ilegesu amola dilia sia: dabe, amo Na dawa:.” ⁶ Dilia da moilai amo ganodini, dunu bagohame medole legei dagoiba:le, logo huluane da bogoi da:i hodo amoga nabai gala.

⁷ Amaiba:le, Na, Ouligisudafa Hina Gode, da dilima agoane sia:sa. ‘Dafawane! Yelusaleme da gobelesu nasu ofodo agoai. Be hu dadamui ganodini sali da dili medole legei dunu ilia bogoi da:i

hodo fawane. Dilia da guiguda: hame ba:mu. Na da moilai bai bagade hamega gadili dili galadigimu. ⁸ Dilia da gegesu gobihei amoba:le beda:bela:? Defea! Na da gegesu gobihei gagui dunu dili doagala:musa: oule misunu. ⁹ Na da dili moilai bai bagadega fadegale, ga fi dunu ilima imunu. Na dili bogoma:ne ilegei dagoi.

¹⁰ Amola dilia da dilia sogea gegenana, medole legei dagoi ba:mu. Amasea, dunu huluane ilia da Na da Hina Godedafa dafawaneyale dawa:mu.

¹¹ Yelusaleme da gobeles nasu ofodo amo da hu gaga:sa, amo defele dili hame gaga:mu. Be dilia Isala:ili soge amo ganodini adi sogebiga esalea, Na da dilima se dabe imunu. ¹² Na da Hina Godedafa, amo dilia da dawa:mu. Amola dilia da dilia na:iyado fifi asi gala amo ilia malei amoma fa:no bobogebeba:le, dilia da Na malei amola sema mae nabane fisu, amo amola dilia da dawa:mu.' ”

¹³ Na da Gode Ea hamomu olelela:loba, Beladaia da dafane bogoi dagoi. Na da midadi odagi osoba guduli gala:lasa:ili, amane wele sia:i, “Ouligisu Hina Gode! Hame mabu! Di da Isala:ili dunu mogi esalebe, amo huluanedafa medole legema:bela:?”

Gode da Mugululi Misi Dunuma Hamomusa: Ilegei

¹⁴ Hina Gode da nama amane sia:i, ¹⁵ “Dunu egefe! Yelusaleme amo ganodini esalebe dunu ilia dia hou amola dia na:iyado Isala:ili mugululi misi dunu ilia hou sia: dala. Ila da amane sia:daha, ‘Mugululi asi dunu da badilia esalebeba:le, ilia Hina Godema nodone sia:ne gadomu

hamedeidafa. E da ninia fawane gaguli fima:ne, Isala:ili sogē i dagoi.’ ¹⁶ Waha, dia na:iyado mugululi misi dunu ilima Na sia:be goe olelema. Na fawane da ili fifi asi gala amo ganodini esaloma:ne afagogole asunasi. Be wali Na da ili mae fisili, ga fi sogē amoga ilia esala, amo ganodini, Na amola nini gilisili esalumu.

¹⁷ Amaiba:le, Na, Ouligisu Hina Gode, Na adoī ilima olelema. Na da ili sogē enoga afagogoi. Be Na da amoga ili bu la:dili gegeḍole, Isala:ili sogē ilima bu imunū. ¹⁸ Iliā bu sinidigisia, ilia baligili wadela:i ledō ogogosu ‘gode’ liligi hulu-ane, fadegale fasima:ne sia:ma. ¹⁹ *Na da ilima dogo gaheabolo amola asigi dawa:su gaheabolo imunū. Na da ilia gasa fi dogo igi agoane ga:nasi hamoi, amo fadegale, ilima nabasu dogo imunū. ²⁰ Amasea, ilia da Na malei amola Na hamoma:ne sia:i noga:le nabalū, amoga fa:no bobogemu. Iliā Na fi agoane ba:mu, amola Na da ilia Gode esalumu.

²¹ Be dunū amo da ledō bagade wadela:i ogogosu loboga hamoi ‘gode’ ilima nodone sia:ne gadomusa: hanai gala, ilima Na da se dabe imunū. Iliā hamobeba:le, Na da ilima se imunū.” Ouligisu Hina Gode da sia:i dagoi.

Gode Ea Hadigi da Yelusaleme Yolesisa

²² †Esalebe liligi da muni wa:leheda:i, amola emo sisiga:i da gilisili heda:i. Isala:ili Gode Ea nenemegi hadigi da ili da:iya gado diga:la:lebe ba:i. ²³ Amalalu, nenemegi hadigi da moilai yolesili, gusudili goumi da:iya gasi heda:i. ²⁴ Na

* **11:19:** Isigiele 36:26-28 † **11:22:** Isigiele 43:2-5

ba:la:lusu ganodini, Gode Ea A:silibu da na oule heda:le, bu mugululi misi dunu Ba: bilone soge ganodini esalebe, amoga oule misi. Amalalu, na esala ba:su amoi dagoi ba:i. ²⁵ Amalalu, na da Hina Gode Ea nama adoi liligi huluane, amo mugululi misi dunuma alofele olelei.

12

Isigiele da hobeale Asi

¹ Hina Gode da nama amane sia:i, ² *“Dunu egefe! Di da odoga:su dunu amola gilisili esala. Iliia da si gala, be amomane liligi hame ba:sa. Iliia da ge gala be amomane ilia gega hame naba. Bai ilia da odoga:su dunu.

³ Dunu egefe! Di waha gegesu amoga hobeale ahoasu amo defele gagadole amola gasi hame doaga:iwane, muni masa. Dunu huluane ilia da ba:ma:ne amo soge dia yolesili, soge enoga masa. Amabela:? Amo odoga:su dunu da dia ahoabe ba:le dawa:digima:bela:? ⁴ Hadigi da dialeawane, dia mugululi masunusa:, dunu huluane ba:ma:ne liligi momagemama. Amalu di da daeya ahoabeba:le, ilia da di mugululi ahoa galebeya dawa:mu. ⁵ Iliia ba:la:lea, dia dobea fei gadelale, gelabo holele, dia gobolo gaguli gadili golili masa. ⁶ Iliia ba:ma:ne, dia gobolo gisawane, dia ahoabe mae ba:ma:ne, dia si dedebole, gasia masa. Dia hamobe da Isala:ili dunu ilima sisasu agoai ba:mu.”

⁷ Na da Hina Gode Ea adoi defele hamoi. Amo esoga na da gegesu amoga hobeale ahoasu dunu

---

* 12:2: Aisaia 6:9-10; Yelemaia 5:21; Maga 8:18

defele, gobolo momagei. Daeya gasi galu, na da na loboga dobea fei gadelale, gelabo holele, gadili asi. Dunu huluane ba:laloba, na da gobolo gisawane asi.

⁸ Golale hahabe, Hina Gode da nama amane sia:i, ⁹ “Dunu egefe! Wali amo Isala:ili odoga:su dunu da dia hamobe ea bai amo adole ba:lala. ¹⁰ Na, Ouligisudafa Hina Gode, amo Na da ilima sia:be, amo ilima olelema. Amo sia: Na da hina bagade ea mano amo da Yelusaleme ouligisa, amola dunu huluane amogai fi diala, ilima sia:sa.

¹¹ Ilima agoane olelema. Dia hamoi da ilima hobe doaga:mu hou dawa:digima:ne olelesu. Ili da gegesu amoga hobeale ahoasu dunu amola se dabe hamosu dunu agoai ba:mu. ¹² Ili dobea fei gadelale, holele, hina bagade ea mano (ilia ouligisu) amo e da ea gobolo gisawane amo gelaboga golili asili, hobeamu. Amola e da ea si dedebole, ea ahoabe hame ba:mu. ¹³ †Be Na da Na efegelesisia, e da amoga sa:imu. Amasea, Na da e Ba: bilone moilai bai bagade amoga oule masunu. Be e da amo moilai bai bagade mae ba:le, bogomu. ¹⁴ Na da ea eagene ouligisu dunu, amola ea da:i ouligisu dunu amo la:di la:di huluane amoga afagogolesimu. Amola eno dunu ilia da ili medole legemusa:ne hogomu.

¹⁵ Na da amo dunu ga fifi asi gala fi amo ganodini esaloma:ne afagogosea, ilia da Na da Hina Godedafa, amo dafawaneyale dawa:mu. ¹⁶ Na da afae afae ilia da gegesu amola ha: bagade amola oloi bagade amoga mae bogoma:ne, logo

---

† 12:13: 2 Hina bagade 25:7; Yelemma 52:11

doasimu. Bai ilia da ga fifi asi gala amo ganodini, ilia musa: hamoi da wadela: idafa ilia da bu dawa:ma:ne, amola Na da Hina Godedafa ilia da dawa:ma:ne.”

Dunu da Dawa: digima:ne, Gode da Isigielema Yaguguma:ne Sia:i

¹⁷ Hina Gode da nama amane sia:i, ¹⁸ “Dunu egefe! Dia ha:i nasea yaguguma. Amola hano nasea, beda:ga yaguguma. ¹⁹ Isala:ili dunu huludafa ilima olelema. Ouligisu Hina Gode da Yelusaleme fi dunu mae bogole esalebe ilima sia:sa, ‘Dilia da ha:i nasea yagugumu. Amola hano nasea, beda:ga yagugumu. ²⁰ Moilai bai bagade huluane, waha dunuga nabai di-alebe, amo da mugululi wadela:lesi dagoi ba:mu. Amasea, ilia da Na da Hina Godedafa dawa:mu.

Malasu amo Dunu da Hahawane Naba, amola Fada:i Sia:su amo Dunu da Higale Naba

²¹ Gode da nama amane sia:i, ²² “Dunu egefe! Abuliba:le Isala:ili dunu da malasusia: amo bu enoenoi malabala? ‘Eso da ahoa amola ba:la:lusu hamomu sia:i liligi da hame doaga:sa.’ ²³ Wali, di da Na, Ouligisu Hina Gode, Na sia: ilima adosima. ‘Amo malasusia: Na da hedofalesimu. Isala:ili soge ganodini amo malasusia: da bu hame nabimu. Eso da doaga:i dagoi amola ba:la:lusu hamomu sia:i da dafawane mahana.’

²⁴ Isala:ili fi amo ganodini, ogogosu ba:la:lusu amola logo giadofale hobeas hamomu olelesu amola da bu hame ba:mu. ²⁵ Na, Hina Gode, da ilima sia:mu, amola Na sia:i liligi da hamoi dagoi ba:mu. Bu ouligimu hame ba:mu. Dilia odoga:su dunu! Dilia esalebe amoga, Na da Na sisai defele

dilima hamomu. Na da sia:i dagoi,” Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:sa.

²⁶ Hina Gode da nama amane sia:i, ²⁷ “Dunu egefe! Isala:ili dunu da dia esala ba:la:lusu amola hobe misunu hou dia ba:la:lebe, da hobe adafa fawane doaga:mu dawa:sa. ²⁸ Amaiba:le, ilima amane adoma, ‘Na, Ouligisu Hina Gode, Na da sia:sa, bu ouligimu da hame ba:mu. Na sia:i liligi huluane da hamoi dagoi ba:mu. Na, Ouligisu Hina Gode da sia:i dagoi.’ ”

13

Hina Gode da Ogogole Ba:la:lusu Dunu ilima Se Imunusa: Sia:i

¹ Hina Gode da nama amane sia:i, ² “Dunu egefe! Di ogogosu Isala:ili ‘balofede’ dunu (amo da ilila: asigi dawa:suga ba:la:la) ilima gasa bagadewane sia:ma. Ilia da Hina Gode Ea sia: nabima:ne, sia:ma!” ³ Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:sa, “Amo gagaoui ‘balofede’ dunu da wadela:lesi dagoi ba:mu. Ilia da ilila: asigi dawa:suga ba:la:la. ⁴ Isala:ili dunu! Dilia ‘balofede’ dunu da fogisi amo moilai mugu-lui amo ganodini esalebe defele, hamedei liligi agoai. ⁵ Moilai gagoi da goudane sa:i dagoi, be ilia da amo hame sosodo ouligisa. Ilia da amo gagoi dobea dusa:le bu hame gagusa. Amaiba:le, Hina Gode Ea eso doaga:sea, gegesu masea, Isala:ili da gaga:mu hamedei ba:mu. ⁶ Ilia esala ba:su da ogogosu, amola ilia hobe misunu hou ba:la:lusu da ogogosu. Ilia da ilia sia: da Na sia:i olelebe amo ogogole sia:sa. Be Na da amo dunu hame asunasi. Be ilia da giadofale, ilia ba:la:lusu

da dafawane ba:mu dawa:lala. ⁷ Na da ilima amane sia:sa, 'Dilia esala ba:su da ogogosu amola dilia hobe misunu hou ba:la:lusu da ogogosu. Amo sia: da Na sia:i liligi, dilia ogogole sia:sa. Be Na da dilima hamedafa sia:i.'

⁸ Amaiba:le, Ouligisu Hina Gode da ilima amane sia:sa, 'Dilia sia: da ogogosu amola dilia esala ba:su da ogogosu. Na da dilima ha lai gala. ⁹ Na da dili ogogosu ba:la:lusu dunu dilima gadenenewane se dabe imunu. Na fi dunu da hou ilegemusa: gilisia, dilia da amoga hame gilisimu. Na da Isala:ili dunudafa ilia dio dedesea, dilia dio da amo ganodini hame ba:mu. Dilia da dilia sogega hamedafa buhagimu. Amasea, Na da Ouligisudafa Hina Gode, amo dilia da dawa:mu.'

¹⁰ *Ogogosu ba:la:lusu dunu da hou huluane da noga:i amane sia:sa. Be ilia da Na fi dunuma ogogosa. Bai hou da noga:i hame. Fedege agoane, Na fi da igi hohogoloi hame madelagi, amoga gagole hamoi. Amola ogogosu balofede dunu da amoga misini, ahea:iai ulasuga ulasi.

¹¹ Ogogosu balofede dunuma adoma, 'Dilia gagoi da mugululi sa:imu. Na da gibu bagade iasimu. Mugene da amo da:iya sa:imu, amola gasa bagade fo da amo damana fulabomu. ¹² Gagoi da agele sa:imu. Amola dunu huluane ilia da ahea:iai ulasu da hamedei liligi sia:mu."

¹³ Ouligisudafa Hina Gode da wali agoane sia:sa, "Na da ougiba:le, fo bagade, amola gibu bagade amola mugene amo gagoi wadela:ma:ne, iasimu. ¹⁴ Na da agoane hamomu. Na da gagoi

---

* **13:10:** Yelemmaia 6:14, 8:11

ilia ulasuga ulasi, amo goudane, igi ea bai da igi eno amo da:iya dialebe hame ba:mu. Amo gagoi da mugululi sa:ili, dili huluane medole legemu. Amasea, dunu huluane da Na da Hina Godedafa, amo dawa:mu.

¹⁵ Gagoi amola dunu amo da gagoi ahea:iai ulasuga dedeboi, da na ougi hou ba:mu. Amasea, Na da dilima agoane sia:mu, ‘Gagoi amola ahea:iai ulasuga ulasisu dunu, ilia da asi dagoi.

¹⁶ Ogogosu balofede dunu da Yelusaleme fi ilima dogo denesima:ne sia:i, be ogogole sia:i, amo huluane da asi dagoi amola bu hame ba:mu!” Ouligisu Hina Gode da sia:i dagoi.

Hina Gode da Ogogole Balofede Uda ilima Se Ima:ne Sia:i

¹⁷ Hina Gode da amane sia:i, “Dunu egefe! Wali dia fi ganodini ogogole ba:la:lusu uda amo ba:ma. Ilima gasa gala gagabole sia:ma.

¹⁸ Amola Ouligisu Hina Gode Ea sia: ilima amane adosima, ‘Dilia uda da gugunufinisisu fawane ba:mu. Dilia da dunu wadela:lesima:ne, yagonosu fesu biogisa, amola yagonosu abula dialuma da:iya figisu migisa. Dilia da Na fi ilia bogoma:ne o esaloma:ne, dilisu amo gasa gagumusa: dawa:lala, dilisu dilia hou fidima:ne.

¹⁹ Bali amola agi fonobahadi fawane lama:ne, dilia da Na fi migalu, Na hou banenesisa. Dilia da molole hamosu dunu bogoma:ne yagonosa, amola wadela:i hamosu dunu uhimane hahamosa. Dilia da Na fi dunuma ogogole olelesa, amola ilia da dilia sia: dafawaneyale dawa:sa.”

²⁰ Wali Ouligisu Hina Gode da amane sia:sa, “Na da lobo fasele fei amoga dilia da dunu

medosa, amola uhisa, amo Na higa:i. Na da dilia loboga amo liligi gisa:le dadamuni fasimu. Amola Na fi dunu da diliba:le hobeale masa:ne, Na da logo doasimu.

²¹ Dilia dialuma figisu Na da gisa:le fasimu, amola Na fi diliba:le hobeale masa:ne, Na da logo doasimu. Dilia da dilia gasaga ili bu hamedafa gagulaligimu. Amasea, Na da Hina Godedafa, amo dilia da dawa:mu.

²² Dunu mogili da noga:i hou hamobeba:le, Na da ilima se imunu higasa. Be dilia da ilima ogogobeba:le, ilia da da:i diosa. Dunu da wadela:i hou fisili, ilia esalusu gaga:mu hanai gala. Be ilia esalusu lamu logo, amo dilia da ga:sa. ²³ Amaiba:le wali dilia da ogogole ba:la:lusu hou, amola dilia giadofale olelesu hou, amola hobe misunu hou ba:la:lusu hou da baligi dagoi. Na da dilia gasa amoga, Na dunu Ni da gaga:mu, amasea dilia da Na da Hina Gode dawa:mu.”

14

Gode da Ogogole ‘gode’ Loboga Hahamoi ili Higasa

¹ Isala:ili ouligisu dunu mogili da Hina Gode Ea hanai bai dawa:musa:, nama adole ba:musa: misi. ² Amalalu, Hina Gode da nama amane sia:i, ³ “Dunu egefe! Amo dunu da ogogosu loboga hamoi ‘gode’ ilima fa:no bobogei dagoiba:le, wadela:i hou bagade hamosa. Di adi dawa:bela:? Na da ilima bu adole ima:bela:? Hame mabu!

⁴ Wali ilima sia:ma! Na, Ouligisu Hina Gode, Na sia: ilima amane adosima, ‘Nowa Isala:ili

dunu da ogogosu 'gode' liligi ilima fa:no bobogebeba:le, wadela:le hamosea, amola bu balofede dunudafa amoma adole ba:musa: dawa:sea, amo dunuma Na da hina: ogogosu 'gode' loboga hamoi ilima adole imunu defele, ema adole imunu.

⁵ Isala:ili fi dunu huluane da ogogosu 'gode' ilima fa:no bobogebeba:le, Na hou yolesi. Be ilia da sinidigili, Nama bu dogolegemusa:, Na da amo defele ilima adole imunu.

⁶ Amaiba:le, Na, Ouligisudafa Hina Gode, Na sia: Isala:ili dunuma amane olelema, 'Sini-digima! Dilia wadela:idafa loboga hamoi ogogosu 'gode' yolesima.

⁷ Isala:ili dunu afae o ga fi dunu amo da Isala:ili fi ganodini esala, amo da Na yolesili, ogogosu 'gode' ilima fa:no bobogesea, amola fa:no balofededafa ema adole ba:sea, Na, Hina Gode da amo dunuma bu adole imunu agoane; ⁸ Na da ema ha lamu. Na da eno dunu ilia dawa:digima:ne, ema se imunu. Na da Na fi dunu ilima, e fadegamu. Amasea, Na da Hina Godedafa, amo dilia da dawa:mu.

⁹ Ogogosu balofede dunu da ea fi dunuma ogogole adole iasea, Na da ea asigi dawa:su olelebeba:le, e da ogogosu sia:sa. Na da amo dunu Isala:ili fi ilima fadegamu.

¹⁰ Ogogosu balofede dunu, amola nowa dunu da ema bai adole ba:sea, ela galu da se dabe iasu defele ba:mu. ¹¹ Isala:ili dunu da Na yolesisa:besa:le, amola wadela:i hou hamobeba:le, ledi agoai ba:sa:besa:le, Na da ilima amo se imunu. Isala:ili dunu da Na fidafa esalumu da

defea, amola Na da ilia Gode esalumu.” Ouligisu Hina Gode da sia:i dagoi.

Nowa: amola Da:niele amola Yoube

¹² Hina Gode da nama amane sia:i, ¹³ “Dunu egefe! Fifi asi gala afae da Na yolesili, amola wadela:i hou hamosea, Na da na lobo molole gale, amola ilia ha:i nasu logo hed-ofamu. ¹⁴ Be amomane dunu Nowa, amola Da:niele, amola Yoube, ilia da amogai esala ganiaba, be ilia hou ida:iwane da eno dunu hame gaga:la:loba, be ilila: esalusu fawane gaga:la:loba.” Ouligisu Hina God da sia:i dagoi.

¹⁵ Hina Gode da eno amane sia:i, “Amama:bela:? Na da dunu huluane fane legema:ne nimi bagade sigua ohe asunasima:bela:? Soge huluane da sigua ohega nabaiba:le, dilia da sogega masunu beda:mu. ¹⁶ Amola amomane, amo dunu udi-ana da amoga esala ganiaba, (Na, Ouligisudafa amola Fifi Ahoanusu Hina Godedafa, Na da sia:sa) ilia da ilia manodafa amo gaga:musa:hame dawa:laloba. Iliia da ilila:musu gaga:mu fawane dawa:la:loba. Amola soqe huluane da wadela:lesi dagoi ba:la:loba.

¹⁷ O amama:bela:? Na da amo soqe ganodini gegema:ne gasa bagade gegesu liligi iasili, amoga ilia da gegesea, dunu amola ohe fi esalebe da huluane bogogia:le ebelemu.

¹⁸ Amola amo dunu udiana (Nowa, amola Da:niele, amola Yoube) da esala ganiaba, (Na Ouligisudafa Hina Gode, amola Fifi Ahoanusu Hina Gode da amane sia:sa), ilia da ilia manodafa gaga:mu hame dawa:la:loba, be ilila:musu gaga:mu fawane dawa:la:loba.

19 Be Na da ougiba:le, amo fifi asi gala ili hamoi amoga ilima olo momadela ahoasea amola dunu amola ohe bagohame bogogia:sea, 20 Nowa amola Da:niele amola Yoube da amogai esala ganiaba, (Na, Ouligisu Hina Gode, Ouligisudafa Hina Gode da dafawane sia:sa), ilia da ilia manodafa gaga:musa: hame dawa:la:loba. Be ilila: hou noga:i hamobeba:le, ili fawane gaga:i dagoi ba:la:loba.”

21 *Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:na, “Na da Na baligili se iasu biyaduyale gala amo Yelusaleme fi ilima iasimu. Amo da gegesu, amola ha:su amola sigua ohe fi gasonasu amola ologia:su. Amoga dunu amola ohe da defele bogogia:mu. 22 Be Yelusaleme fi dunu mogili da mae bogole esalebe ba:mu. Amola dunu mano amola uda mano gaga:i, ilia da dima masea, di da ilia hou ba:ma. Ili da wadela:idafa, di da ba:mu. Amasea, se iasu Na da Yelusaleme fi amo iasi da moloidafa, amo di da dawa:mu.

23 Amasea, hou huluane Na hamoi amo da bai gala, di da dawa:mu.” Ouligisu Hina Gode da sia:i dagoi.

15

Waini Efe Fedege Sia:

1 Hina Gode da nama amane sia:i, 2 “Dunu egefe! Efe da ifala abuli defebela:? Waini efe ea amoda da iwila ifala abuli defebela:? 3 Amo efega liligi noga:i hamoma:bela:? Amoga liligi gosagimusa: ma:go hamoma:bela:? 4 Waini efe

---

* 14:21: Wamolegei Sia: Olelesu 6:8

da lalu didimu fawane defele gala. Amo ea bidi da nei dagoi amola dogoa da genosua:i galea, amoga liligi hamomu ganoma:bela:? ⁵ Amo liligi da hame neiya amolawane amoga liligi hamomu hamedei. Be laluga nebeba:le, baligiliwane hamedei ba:sa.”

⁶ Wali, Ouligisu Hina Gode da amane sia:sa, “Dunu da efe amo iwilaga lale, gobesea, amo defele, Na da Yelusaleme fi dunu fadegale, ⁷ amola ilima se dabe imunu. Ilia da lalu afae amoba:le hobea:i dagoi. Be amomane, lalu eno da ili nene dagomu. Na da ilima se bidi iasea, Na da Hina Gode dia da dawa:mu. ⁸ Ilia da Nama fa:no bobogelalu yolesi. Amaiba:le, Na da ilia sogegugunufinisimu.” Ouligisudafa Hina Gode da sia:i dagoi.

16

Yelusaleme Fi da Godema Fa:no Bobogelalu Yolesi Fedege Sia:

¹ Hina Gode da nama bu amane sia:i, ² “Dunu egefe! Yelusaleme fi ilia wadela:i hou hamoi, amo ilima olelema. ³ Ilima Ouligisudafa Hina Gode Ea sia: amane adosima, “Di da Ga:ina:ne sogegandini lalelegei. Dia ada da A:moulaide dunu amola dia ame da Hidaide uda galu. ⁴ Di da lalelegeloba, enoga da dia semogofu i hame damui, amola hano hame unasi, amola sali legele hame dogai, amola abulaga hame sosonesi. ⁵ Eno dunu da dima hame asigiba:le, amo liligi dima hame hamoi. Di lalelegeloba, enoga dima hame asigisu. Ilia da di hame fufuaga galagai.

⁶ Amalalu, Na baligisa ba:loba, di da dia maga:me da:iya soiya lalebe ba:i. Di da maga:mega dedeboi, be Na da di bogoma:ne hame yolesi. ⁷ Di da sagai noga:le alebe amo defele alema:ne, Na da di fidisu. Di da noga:le dene, gasa hamone, a:fini noga:i agoane dei. Dia dodo da noga:le misi ba:i, amola dia dialuma hinabo da heda:i ba:i, be di da:i nabado fawane ba:i.

⁸ Na da bu baligisa ba:loba:, di da gawa fimu eso da doaga:i dagoi ba:i. Na da dia da:i nabado amo Na abulaga dedebosili, di lamusa: ilegei. Dafawane! Na da di lamusa: dafawane dima ilegei amola di da bu Na fi hamoi.” Ouligisu Hina Gode da amane sia:sa.

⁹ “Amalalu, Na da hano dili, dia da:iba:le maga:me amo dodofei dagoi. Amalu, Na olife susuligi dia da:iba:le unasi. ¹⁰ Na da abula nodomene dedei dima gaga:nesi, amola emo salas bulamagau gadofoga hamoi, amola abula odagia ga:su, amola abula enemei dima i. ¹¹ Na da di nina: hamoma:ne, igi ida:iwane amoga hahamoi galogoa ga:si, amola lobo fasele fei dima i. ¹² Na dima migibi amola gegalu i, amola habuga ida:iwane figima:ne i. ¹³ Na da silifa amola gouli nina: hamosu liligi, amola abula nodomene dedei dima i. Di da agi ida:iwane amola agime hano amola olife susuligi amola hahawane nasu. Dia nina: hamoi da nenemegi hadigi agoai ba:i. Amola di da hina bagade uda agoane ba:i. ¹⁴ Na da di noga:ledafa nina: hamoi dagoiba:le, fifi asi gala huluane da dima nodosu.” Ouligisu Hina Gode da amane sia:sa.

15 “Be dia da dia nina: hamoi dawa:beba:le, amoga hidale, dunuga hanama:ne dunu bago-hame gilisili golasu. 16 Di da dia abula ida:iwane mogili, amoga dia ogogosu sia:ne gadosu sogebi amo nina: hamosu. Amola di da hina: da:i bidi lasu uda defele, dia da:i amo dunu bagohame ilima iasu. 17 Silifa amola gouli ida:iwane Na dima i, amo di da lale, dunu agoaila hahamone, amoga wadela:i adole lasu hou hamosu. 18 Di da abula nodomene dedei Na dima i, amo lale, ogogole loboga hamoi ogogosu ‘gode’ ilima idiniginisi. Amola olife susuligi amola gabusiga: manoma Na dima i, amo di da ogogosu loboga hamoi ‘gode’ ilima i dagoi. 19 Na da noga:idafa ha:i manu amo agi amola olife susuligi amola gabusiga: manoma dima i. Be amo di da ogogosu loboga hamoi ‘gode’ dima nodoma:ne, gobebe salasu hou hamosu.” Ouligisu Hina Gode da amane sia:sa,

20 “Amalalu, di da dunu mano amola uda mano lalelegei (amo mano da Na mano galu) amo lale, ogogosu ‘gode’ ilima gobebe salasu. Di da Na yolesiagaiba:le, amo hou da wadela:idafa. 21 Be di da amo hou baligili, Na manolali lale, ogogosu ‘gode’ ilima gobebe salasu, amo da baligiliwane wadela:idafa. 22 Di manohadi esoga, di da da:i nabado, amola dia maga:me da:iya soiya lalebe ba:i. Be di da wadela:i adole lasu bagade hamoi amola amo esoga, dia manohadi eso hou gogolei.

Yelusaleme da Hina: Da:i Bidi Lasu Uda agoai

23 Ouligisu Hina Gode da amane sia:i, “Di da dafawane wadela:lesi dagoi ba:mu! Di da amo

wadela:i hou huluane hamoi. ²⁴ Amalalu, di da logo huluane ilia bega:, ogogosu 'gode'ma sia:ne gadosu sogebi gagui amola wadela:i adole lasu hou hamosu.

²⁵ Di da dia nina: hamoi amo fafu da:iya hiougili asi. Dunu huluane di baligisia, dina: da:i ilima iasu. Amola eso huluane baligili adole lasu hou hamosu. ²⁶ Di da hi hanai bagade hamosu Idibidi dunu, ilia di amola gilisili golama:ne, logo doasi. Amola Na ougima:ne, wadela:i adole lasu hamosu.

²⁷ Wali Na da dilima se ima:ne, amola dilima Na hahawane fidisu hou bu samogema:ne, Na da Na lobo gaguia gadoi dagoi. Filisidini dunu da dilia wadela:i houba:le, dili higasa. Na da dili ilia lobo da:iya yolesi dagoi.

²⁸ Di da eno dunuma gilisili golai. Be dia hanai da hame gumiba:le, di da Asilia dunu ilima gilisili golamusa: asi. Di da ilima gilisili golai, be ilia da dia hanai amo hame gumi. ²⁹ Di da bidi lasu Ba: bilone dunu amola gilisili golai. Be amoga amola di da gumi hame ba:i.

³⁰ Ouligisu Hina Gode da amane sia:sa, "Di da amo hou mae gogosiane, hina: da:i bidi lasu uda defele hamosu. ³¹ Moilai logo huluane amoga di da ogogosu 'gode' sia:ne gadosu sogebi gagusa, amola wadela:i adole lasu hou hamosa. Be di da hina: da:i bidi lasu uda, amo defele, muni lamusa:, hame hamosa. ³² Di da uda amo da egoa ema mae magesa:ili, degabo ba:i ga fi dunu amola gilisili golasa, amo defele hamosa.

³³ Dunu eno da hina: da:i bidi lasu uda ema bidi iaha. Be di da eno dunu amola ga fi

dunu sedaga esala, amo ilia dima misini, gilisili golama:ne, liligi amola bidi amola ilima iasu. ³⁴ Di da sasagesu uda hisu agoane gala. Di da amo hou hamoma:ne, dunu eno da hame legei. Amoga dia da bidi hame lai. Di da eno dunu di wadela:ma:ne, ilima bidi iasu. Dafawane! Di da hisu!”

Gode da Yelusaleme amoma Fofada:nanu Se Bidi Imunu

³⁵ Wali Yelusaleme, sasagesu uda di! Hina Gode Ea sia:be nabima!

³⁶ Ouligisu Hina Gode da amane sia:sa, “Di da hina: da:i lasu uda defele, dia abula huluane gisa:le, dima hanai dunu amola dia wadela:idafa loboga hamoi ‘gode’ ilima dia da:i udigili iasu. Amola dia mano amo gobelesalimusa:, medole legei. ³⁷ Dia amo hamobeba:le, Na da musa: dima hanai dunu, amo mogili dia hanai amola mogili dia higa:i, amo gilisilisimu. Iliada di sisiga:le, lelefulia, Na da di nabado leloma:ne, dia abula gisa:mu. ³⁸ Di da wadela:i adole lasu hou amola medole legesu hou hamobeba:le, Na da baligiliwane ougili, dima fofada:nanu, di bogoma:ne se imunu.

³⁹ Na da di ilia lobo da:iya yolesimu. Iliaso gebi amoga di da wadela:i adole lasu amola ogogosu ‘gode’ ilima sia:ne gadosu hamosu, amo ilia da gadelale salimu. Iliada dia abula amola nina: hamoma:ne igi noga:i, amo lale gasea, di da da:i nabadodafa yolesi ba:mu

⁴⁰ Iliada di igiga medoma:ne, dunu gilisili ougima:ne ha lamu. Iliada ilia gobiheiga, di dadamuni fofonobomu. ⁴¹ Iliada dilia diasu

huluane gobele salimu. Amola uda bagohame da dia se nabasu ba:ma:ne, ilia da logo doasimu. Na da dia wadela:i adole lasu logo hedofamu amola dia dima hanai dunu ilima liligi imunu logo hedofamu.

⁴² Amasea, Na ougi da gumi dagoi ba:mu, amola Na da olofole esalumu. Na da bu ougi amola mudasu hame hamomu. ⁴³ Di da a:finia, Na da dima hou noga:iwane hamoi. Be di da amo gogolei. Be dia hamobeba:le, Na da ougi ba:i. Amaiba:le, Na da dia hamobeba:le, dima se dabe iasu. Di da wadela:i hou bagade hamoi dagoi. Be abuliba:le wadela:i adole lasu hou amola gilisili hamobela:?" Ouligisu Hina Gode da sia:i dagoi.

Idiwi da Eme Defele Ba:sa

⁴⁴ Hina Gode da amane sia:i, "Yelusaleme fi! Dunu eno da dia hou dawa:beba:le, amo malasus sia:mu, "Idiwi da eme defele ba:sa. ⁴⁵ Yelusaleme! Di da dafawane dia ame ea mano esala! E da ea egoama amola manoma baligiliwane hagasu. Di da dia dalusi ilia hou defele, egoa amola mano hagasu. Di amola dia dalusi moilai bai bagade da Hidaide eme amola A:moulaide eda esalu. ⁴⁶ Dia aba da Samelia moilai bai bagade gadi (north) gala. E da moilai fonobahadi amola gilisili esala. Amola diaeya da Sodame moilai bai bagade goegadi (south) gala. E amola da moilai fonobahadi gilisili esala. ⁴⁷ Di da elea hou amoma fa:no bobogele, ela wadela:i hou defele hamosu. Be amo baligili, di da elea wadela:i hou bagade baligisu."

⁴⁸ Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:sa, 'Dafawane! Na da Fifi Ahoanusu Gode! Amola

Na da dafawane sia:sa! Dia wadela:i hou da diaeya Sodame, amola ea uda mano (moilai fonobahadi sisiga:le diala) ilia wadela:i hou amo bagadewane baligi dagoi.

⁴⁹ Sodame moilai bai bagade amola ea uda mano ilia da ha:i manu bagade gaguiba:le, amola olofole esalebeba:le, bagade gasa fili hidasu. Be ilia da hame gagui dunu amo noga:le hame ouligisu. ⁵⁰ Di noga:le dawa:! Ili da hidale, hou amoma Na da higasa, amola hame nabasu hou hamobeba:le, Na da ili gugunufinisi dagoi.

⁵¹ Samelia da wadela:le hamoi. Be dia wadela:i hou da ea wadela:i hou bagadedafa baligi. Dia wadela:i hou amola dia dalusi elea hou defele ba:sea, elea hou da fedege agoane noga:i ba:sa, be dia hou da wadela:idafa ba:sa. ⁵² Wali di da bagade gogosia:i dagoi. Amola di da gogosia:i mae fisili, ahoanumu. Dia wadela:i hou amola dia dalusi elea hou defele ba:sea, elea hou da fedege agoane noga:i ba:sa, be dia hou da wadela:idafa ba:sa. Amaiba:le, di gogosiane dialuma fili sa:ili, masa. Bai dia hamobeba:le, dia dalusi ela wadela:i hou defemusa: ba:sea, elea hou da noga:iwane ba:sa.

Gode da Sodame amola Samelia bu Gagui Gadomu Sia:i

⁵³ Hina Gode da Yelusaleme amoma amane sia:i, "Na da Sodame amola ea sisiga:i moilai, amola Samelia amola ea sisiga:i moilai, amo bu gagui gadole ela da bu bagade gagui agoane ba:mu. Dafawane! Na da di amola gagui gadole, di da bu bagade gagui ba:mu. ⁵⁴ Di da dia hou dawa:beba:le, bagade gogosiamu. Amasea,

dia gogosia:i amola da:i nabado ba:beba:le, dia dalusi ela da bagade gagui agoane esalebe amo dawa:beba:le, hahawane ba:mu. ⁵⁵ Ela da bu bagade gagui agoane ba:mu. Amola Na da di amola dia sisiga:le dialebe moilai amola gagua gadomu. ⁵⁶ Dia gasa fi esalebe eso amoga, di da Sodame amoma lalasogole oufesega:su. ⁵⁷ Amo esoga, dia wadela:i hou da wamolegei dialu. Be wali dia hou da odagiaba:le, di da Sodame fi defele ba:sa. Amola wali Idome dunu amola Filisidini dunu, amola dia eno na:iyado fi amolalia dima higasa, amo ilia da dima lalasogole oufesega:sa. ⁵⁸ Di da wadela:idafa hou amolaiyasu hou hamobeba:le, se nabimu,” Hina Gode da sia:i dagoi.

Gousa:su da Mae Dagole Dialumu

⁵⁹ Ouligisu Hina Gode da amane sia:sa, “Na da dia hamobe defele, dima se bidi imunu. Bai di da dia sia:i ilegei amo fisu amola Na gousa:su wadela:lesi. ⁶⁰ Be di da a:finia, Na da dima gousa:su hamoi. Amo Na da hame fimu. Amola Na da gaheabolo gousa:su amo da mae dagole dialoma:ne, dima hamomu. ⁶¹ Na da dia aba amola diaeya dima bu iasea, di da dia musa: wadela:i hou hamobe dawa:beba:le, gogosiamu. Na da dima gousa:su hamoi amo ganodini agoane hame sia:i. Be Na da dia aba amola diaeya amo dima uda mano agoane esaloma:ne, dima imunu. ⁶² Na da dima gousa:su hamoi amo gaheabolo agoane bu hahamomu. Amasea, Na da Hina Gode, amo di da dawa:mu. ⁶³ Na da dia wadela:i hou hamoi huluane, amo goglema:ne olofomu.

Be di da amo bu dawa:le, gogosiabeba:le, dia lafi dagamu gogolemu.” Ouligisudafa Hina Gode da sia:i dagoi.

17

Buhiba amola Waini Efe elea Fedege Sia:

¹ Hina Gode da nama amane sia:i, ² “Dunu egefe! Isala:ili dunuma fedege sia: olelema.

³ Amo fedege sia: da Na, Ouligisudafa Hina Gode, Na sia: ilima olelesa. ‘Buhiba bagade ea hinabo nina: hamoi amola ea ougia dalegagili gale, esalebe ba:i. E da hagili asili, Lebanone Goumi da:iya, dolo ifa balu fi. ⁴ E da amo gaguli asili, bidi lasu soge amoga asili, bidi lasu dunu ilia moilai bai bagade ganodini ligisi. ⁵ Amalalu, e da hawa: a:le gaguli, asili, Isala:ili nasegagi soge, hano dialoba, amo heda:ma:ne bugi.

⁶ Amo hawa: bugi da heda:le, waini efe gudu magufalesi. Ea amoda da heda:le, buhiba esalebe amoga doaga:musa: heda:i. Amola ea difi da gududafa sa:i. Waini efe da amoda amola lubi, amoga dedeboi dagoi ba:i.

⁷ Buhiba bagade eno, ea ougia da bagade amola ea hinabo da dialui ba:i. Amalalu waini efe ea difi da ema soyasi, amola ea lubi da ema da:lasi. Waini efe da ea bugi soge da hano fonobahadi fawane gala dawa:i. Amaiba:le, waini efe da buhiba ema hano eno ima:ne dawa:i galu. ⁸ Be waini efe ea bugi soge da nasegagi, amola hano galebe soge, amo bugi noga:le heda:le, fage bagohame legema:ne defele galu.

⁹ Amaiba:le, Na, Ouligisudafa Hina Gode da amane adole ba:sa, 'Amo waini efe da noga:le heda:ma:bela:? Musa: buhiba ba:i da amo a:le fasili, fage faili fasili, amola amoda bioma:ne damuni fasima:bela:? Gasa hamedei dunu o gasa hame fifi asi gala da amo a:le fasimu, defele ba:mu. ¹⁰ Dafawane! Amo waini efe da bugi dagoi. Be fo gusudili mabe da e fusia, e da bioma:bela:? E da ea bugi sogebi amogawi bioma:bela:?

Hina Gode da Fedege Sia: ea Bai Olelei

¹¹ Hina Gode da nama amane sia:i, ¹² *"Amo odoga:su dunu ilia amo fedege sia: ea bai dawa:bela:le, ilima adole ba:ma. Ilima amane adoma, Ba: bilone hina bagade da Yelusalemega misini, Yuda hina bagade amola ea eagene ouligisu dunu bu Ba: bilone sogega afugili oule asi. ¹³ E da hina bagade ea sosogo fi dunu afae lale, ema gousa:su hamoi. E da gasa bagade sia: beba:le, amo dunu da ema mae fisili, fa: no bobogemu sia:i. Ba: bilone hina bagade da Yuda mimogo dunu gagulaligi. ¹⁴ Yuda dunu da bu wa: legadole, ema gegesea o gousa:su hamoi amo fisia, e da amo gagulaligi dunu medole legemusa: sia:i. ¹⁵ Be Yuda hina bagade da odoga:le, sia: alofele iasu dunu amo Idibidi sogega, hosi amola gegesu dunu lama:ne, asunasi. E da agoane hamomu da defeala:? E da gousa:su fi dagoiba:le, se bidi iasu ba:mu.

¹⁶ Na, Ouligisudafa Fifi Ahoanusu Hina Gode, Na da dafawane sia:sa! Amo Yuda hina bagade

---

* **17:12:** 2 Hina bagade 24:15-20; 2 Hou Olelesu 36:10-13

da Ba: bilone soge ganodini bogomu. Bai e da ea dafawane sia:i gua:su, amola gousa:su e da Ba: bilone hina bagade (amo da e Yuda soge ouligima:ne hina bagade ilegei) amoma hamoi bu fi dagoi. ¹⁷ Idibidi hina bagade ea gegesu dunu gilisisu da gasa bagade. Be Ba: bilone gegesu dunu da Yelusaleme fi dunu medole legema:ne, gegesu hagali dogosea, amola moi mogosa heda:su hamosea, Idibidi hina bagade da ili gaga:mu hamedei ba:mu. ¹⁸ E da ea dafawane ilegele sia:i, amola gousa:su hamoi amo fi dagoi. Amo huluane hamobeba:le, e da hobeale masunu hamedei ba:mu.”

¹⁹ Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:sa, “Na da Fifi Ahoanusu Hina Gode amola Na da dafawane sia:sa, e da gousa:su Na Dioba:le dafawane dialoma:ne sia:i, amo fiba:le, Na da ema se bidi imunu. ²⁰ Na da fedege agoane, e sa:ima:ne, efe gesesimu. Na da e Ba: bilone sogega oule asili, amogai ema se bidi imunu. Bai e da Na sia: defele hame hamosa. ²¹ Ea baligili noga:i dadi gagui dunu da gegenana bogomu, amola hame bogoi esalebe da afagogole fasi dagoi ba:mu. Amasea, dilia da, Na, Hina Gode da sia:i dagoi, amo dawa:mu.”

*Gode da Hobe a Hahawane Hou Doaga:ma:ne
Ilegei*

²² Ouligisu Hina Gode da amane sia:sa,

“Na da dolo ifa sedade amo ea balu asaboi
hedofale,

goumi sedade amo da:iya sagamu.

²³ Na da Isala:ili ea sedadedafa goumi da:iya sagamu.

Ifa da heda:le, amoda afufuli, dulu legele, ifi
ida:iwane ba:mu.

Sio fi huluane da amo ea ougiha esalumu.

²⁴ Ifa huluane soge ganodini lefulubi, da Na da
Hina Gode dawa:mu.

Na da ifa sedade aba sala.

Amola Na da ifa nono bu heda:le alema:ne
hamosa.

Na da ifa gahe bioma:ne hamosa amola bioi
ifa bu gahegima:ne hamosa.

Na, Hina Gode, da sia:i dagoi.

Na da Na hamoma:ne sia:i defele dafawane
hamomu.”

18

*Dunu Hina: Hamoi amo Defele Fofada:su
Ba:mu*

¹ Hina Gode da nama amane sia:i, ² **“Dunu
da Isala:ili soge amo ganodini, amo malasu
gebewane sia:nana, amane,*

*‘Edala emela da gamogai waini efe fage mai,
be ilia mano fawane da naba:loba gamogai
nabi.’ ”*

³ Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:sa,
*“Na da Fifi Ahoanusu Gode, amola Na da
amane sia:sa, ‘Amo malasu, dilia Isala:ili soge
ganodini hamedafa bu sia:mu.’* ⁴ *Na fawane
da dunu huluane ilia esalusu, edala, emela
amola mano, Na fawane ouligisa. Nowa dunu
da wadela:le hamosea, hisu fawane da bogosu
ba:mu.* ⁵ *Moloidafa ida:iwane dunu ea hou
ba:ma.* ⁶ *E da Isala:ili ilia loboga hamoi ‘gode’
ilima nodone hame sia:ne gadosa. E da gobele*

---

* **18:2:** Yelemaia 31:29

salasu amo sema oloda amoma i, hame naha. E da inia uda hame wamolasa, amola uda da sioi fisia, ema gilisili hame golasa.

⁷ E da enoma hame ogogosa, amola inia liligi hame wamolasa. Dunu da ema muni bu ima:ne labeba:le, ema liligi iasea, e da amo liligi hame gagulaligisa. E da ha:i dunuma, ha:i manu iaha, amola da:i nabado dunuma abula iaha. ⁸ E da dabe eno baligili lama:ne, muni hame iaha. Dunu eno da ea wadela:le hamomusa: sia:sea, e da hame hamomu sia:sa. Fofada:su ganodini, e da molole adole iaha. ⁹ †Amaiwane dunu da malei sia:, amola Na sema noga:le nabawane hamosa. Ea hou da moloiba:le, e da esalumu,” Ouligisu Hina Gode da amane sia:i.

¹⁰ Be amo dunu da mano galea, amo da wamolasu amola medole legesu, amola wadela:i hou ea ada hame hamoi liligi hamosa, ¹¹ amola e da gobelesalasu amo sema oloda sogebi amoma i naha, amola inia uda adole laha, ¹² amola hame gagui dunuma ogogosa, amola liligi wamolasa, amola bu ima:ne i liligi wamolasa. E da Gode higa:i dunu ilia loboga hamoi ogogosu ‘gode’ ilia sogebi ahoasea, amo liligima nodone sia:ne gadosa. ¹³ E da muni eno baligili lamusa: eno dunuma iaha. Amo mano da esaloma:bela:? Hamefa! E da amo wadela:i hou hamobeba:le, bogomu. E da hi baiga bogomu.

¹⁴ Defea! Eno dunu afae ea hou dawa:ma! Amo wadela:i dunu egefe da eada ea wadela:i hou ba:beba:le, amo higasea ema hame fa:no bobogesa. ¹⁵⁻¹⁷ E da Isala:ili ilia loboga hamoi ‘gode’ ilima nodone hame sia:ne gadosa. E

---

† 18:9: Gobelesalasu 18:5

da gobele salasu amo sema oloda amoma i, hame naha. E da inia uda hame wamolasa, amola uda da sioi fisia, ema gilisili hame golasa. E da enoma hame ogogosa, amola inia liligi hame wamolasa. Dunu da ema muni bu ima:ne labeba:le, ema liligi iasea, e da amo liligi hame gagulaligisa. E da ha:i dunuma ha:i manu iaha, amola da:i nabado dunuma abula iaha. E da baligili eno lama:ne, muni hame iaha. Dunu eno da ea wadela:le hamomusa: sia:sea, e da hame hamomu sia:sa. Fofada:su ganodini, e da molole adole iaha. Amaiwane dunu da malei sia: amola Na sema noga:le nabawane hamosa. E da ea eda ea wadela:i hou hamoiba:le hame bogomu. E da dafawane fifi ahoanumu. ¹⁸ Be ea eda da ogogoi, amola wamolai, amola eno dunuma wadela:le hamosu. Amaiba:le, e da hi wadela:i hou hamobeba:le, bogoi dagoi.

¹⁹ Be dilia da amane adole ba:sa, ‘Egefe da eada wadela:i hou hamobeba:le, abuliba:le se iasu hame labala?’ Bai egefe da moloidafa hou hamoiba:le, se bidi iasu hame lai, amola e da esalumu. ²⁰ †Wadela:i hou hamobe dunu amo fawane da bogomu. Egefe da eda ea wadela:le hamobeba:le, se hame nabimu. Amola eda da egefe wadela:le hamobeba:le, se nabimu da hamedei. Dunu noga:i da noga:i hou hamosea, hahawane bidi lamu amola wadela:i dunu da wadela:le hamosea, e da se bidi iasu ba:mu.

²¹ Wadela:i dunu da wadela:i hou yolesili, Na malei nabawane hamosea, amola hou moloiwane hamosea, bogosu mae ba:le, esalumu.

²² Na da ea wadela:i hou huluane goglema:ne

---

† 18:20: Mousese ea Malasu 24:16

olofomu. Amasea, e da esalumu. Bai e da moloiwane hamoiba:le.

²³ Dia dawa:loba da wadela:i hamosu dunu bogosea, Na da hahawane ba:sala:? Hamefa! Be e da sinidigili, esaloma:ne, Na da hanai, “Ouligisu Hina Gode da amane sia:sa. ²⁴ Be moloidafa dunu da moloi hou fisili, wadela:i dunu ilia wadela:idafa hou defele hamosea, e da esaloma:bela:? Hamefa! Na da ea musa: moloi hou hamoi amo bu hame dawa:mu. E da didili hame hamobeba:le amola wadela:le hamobeba:le, bogosu ba:mu.

²⁵ Be dilia da amane sia:sa, ‘Hina Gode Ea hou da moloi hame.’ Isala:ili dunu dilia! Na sia: nabima! Dilia dawa:loba, Na hamobe da moloi hamela:? Hame mabu! Dilia hou fawane da moloi hame! ²⁶ Moloidafa dunu da moloi hou fisili, wadela:i hou hamonanea, e da ea wadela:i hou hamobeba:le bogomu. ²⁷ Be wadela:i hamosu dunu da wadela:i hou fisili, bu moloi hou hamonanea, e da ea esalusu gaga:i dagoi ba:mu.

²⁸ E da wadela:i hou hamonana, amo hi dawa:digibiba:le, yolesisa. Amaiba:le, e da mae bogole esalumu. ²⁹ Be dilia Isala:ili dunu da ‘Hina Gode Ea hou da moloi hame’ sia:sa. Dilia dawa:loba da Na hou da moloi hame dawa:bela:? Be dilia hou fawane da moloi hame. ³⁰ Wali, Na, Ouligisudafa Hina Gode da dilia Isala:ili dunuma amane sia:sa, ‘Na da dilia afae afae dilia hamoi defele dilima fofada:mu. Dilia wadela:i hou fisima! Dilia wadela:i hou amoga dilila: mae wadela:lesima:ma. ³¹ Dilia wadela:i hou hamonanea yolesima. Asigi dawa:su gaheabolo amola dogo gaheabolo lama. Dilia

Isala:ili dunu abuliba:le bogomusa: hanabela:?"
³² Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:sa, "Na da diliga afae bogomu higa:i hodosa. Dilia wadela:i hou yolesili, fifi ahoanusu lama!"

19

Gogolosu Gesami

¹ Hina Gode da na da amo gogolosu gesami, amo Isala:ili hina bagade mano aduna dawa:ma:ne, amo hea:le ima:ne sia:i,

² "Alia ame da laione wa:me aseme gasa bagade galu.

E da ea mano dema:ne, laione wa:me gawali nimi bagade,

ilia wa:i amo ganodini ouligisu.

³ E da mano afae fofole, ema benea ahoasu hou olelei.

Amo laione wa:me mano da dunu medole nasu dawa:digi.

⁴ Soge fifi asi gala da ea hamobe nababeba:le, uli dogone gele, e da amoga sa:i.

Ilia da e ma:goga hiougili, Idibidi sogega hiouginana asi.

⁵ Laione eme da ea mano buhagima:bela:le dawa:le ouesalu, be hamedei ba:i.

Amalalu, e da mano eno fofole, e da asigilale, gesenesu dawa:i.

⁶ E da asigilaloba, laione wa:me wa:i amoma gegesenesa lasu.

E amola benea ahoasu dawa:digili, dunu fane nasu hamoi.

⁷ E da gagili sali amola moilai bagohame mugululi wadela:lesi.

Soge fi dunu da ea gogonomobe husu nababeba:le, beda:igia:i.

⁸ Fifi asi gala huluane da ema gegemusa: gilisi. Iliia sanisu efega efegele, e gagulaligi.

⁹ Iliia da e gagilia sanawane, Ba: bilone hina bagade amoma gaguli asi.

Ea gogonobe bu Isala:ili agoloa maedafa nabima:ne, ilia ea gagili sali noga:le sosodo ouligisu.

¹⁰ Alia ame da waini efe hano bega: bugi defele ba:i.

Hano bagade dialebeba:le, waini efe da lubi amola fage, amoga dedeboi dagoi ba:i.

¹¹ Ea amoda da gasa bagade alele, hina bagade hamoi.

Waini efe da heda:le, mu mobiga doaga:i. Dunu huluane da ea sedade amola ea lubiga dedeboi ba:i.

¹² Be ougi bagade dunu da amo waini efe loboga a:le fasili, osoba gisalugala:i.

Gusudili mabe fo da ea dulu huluane hafoga:i.

Iliia da ea amoda fifili fasili, eso hougili, ulagili sali.

¹³ Wali amo waini efe da hafoga:i soge, hano hamedei, amoga bugi.

¹⁴ Waini efe damu da lalu aligili, ea amoda amola fage da huluane nene dagoi ba:i.

Amoda da bu gasa hamedafa ba:mu, amola ilia da hina bagade hamedafa hamomu.”

Amo gesami da gogolosu gesami. Dunu da amo enoenoi agoane hea:lalu.

20

Hina Gode Ea Hamomu Hanai amola Dunu ilia higa:i Hou

¹ Eso nabu amola oubi bi amola ode fesu ninia mugululi misi esoga ba:i. Isala:ili fi ouligisu dunu mogili da Hina Gode Ea hamomu hanai bai nama adole ba:musa: misini, na midadi bulagi.

² Amalalu, Hina Gode da nama amane sia:i,

³ “Dunu egefe! Amo dunuma amane sia:ma, ‘Ouligisu Gode da amane sia:sa, Dilia da Na hamomu hanai adole ba:musa: misibala:? Na da dafawane Ouligisudafa Hina Gode, amola Na da dili Nama adole ba:su logo hedofamu. Na, Ouligisudafa Hina Gode da sia:i dagoi.’

⁴ Dunu egefe! Di da ilima fofada:ma:bela:? Defea! Ilima fofada:ma! Ili eda ilia wadela:i hou hamoi, amo ilia dawa:ma:ne, ilima olelema.

⁵ *Ilima amane sia:ma, ‘Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:sa, Na da Isala:ili fi ilegeloba, amo esoha Na da Ya:igobe egaga fi Idibidi soge ganodini esalu ilima misini, Na lobo gagua gadole, amane dafawane sia:i, ‘Na da dili Hina Godedafa.’ ⁶ Amo esoha Na da ili Idibidi sogega fisili masa:ne asunasili, soge amo Na da ilima ima:ne hogole ba:i (soge ida:iwane fedege agoane bulamagau dodo maga:me amola agime hano bagadedafa galebaba:le, hano agoane a:iahoa) amogaoule masa:ne, dafawanedafa ilegele sia:i.

---

* 20:5: Gadili Asi 6:2-8

⁷ Amola Na da ilima amane sia:i, ‘Dilia afae afae wadela:idafa loboga hamoi ‘gode’ liligi dilia ba:lala, amo galagama. Idibidi loboga hamoi ‘gode’ liligi da dilia hou ledo hamosa:besa:le, amo bu maedafa dawa:ma. Na da dilia Hina Gode esala.’ ⁸ Be ilia da Na sia: hame nabi amola Nama odoga:i. Ili da ilia wadela:idafa loboga hamoi ‘gode’ hame galagai. Amola Idibidi ogogosu ‘gode’ ilima nodone sia:ne gadosu hou hame yolesi. Na da Idibidi sogega, Na ougi hou bagade ilima olelemusa: dawa:i galu. ⁹ Be Na da amane hame hamoi. Bai Na Dio wadela:sa:besa:le, hame hamoi. Na da Idibidi dunu ba:ma:ne, Na da Isala:ili dunuma ili Idibidi sogega fisili masa:ne, Na da ili ga oule masa:ne sisia:i dagoi. Amaiba:le, Na da ogogosu dunu ilia dawa:sa:besa:le, ilima ougi se bidi hame i.

¹⁰ Amaiba:le, Na da Isala:ili dunu Idibidi sogega fisili masa:ne, ili hafoga:i sogega oule asi.

¹¹ †Na hamoma:ne sia:i amola sema da nowa dunu da nabawane hamosa, amoma esalusu iaha. Amo malei amola sema Na da Isala:ili dunuma olelei. ¹² ‡Na da Sa:bade eso sema ilima i. Sa:bade eso da Na gousa:su hamoi, amoma dawa:digima:ne olelesu, amola Na da ilia hou bu hadigima:ne hamomu, amo dawa:digima:ne hamoi. ¹³ Be ilia da hafoga:i sogea amowane, Nama higale lelesu. Na hamoma:ne sia:i amola Na sema (amo da nowa dunu da nabawane hamosa, ema esalusu iaha) huluane higale fi dagoi. Ili da Sa:bade eso sema wadela:lesidafa. Na da hafoga:i sogega, ilima ougi bagade se bidi

---

† 20:11: Gobele Salasu 18:5   ‡ 20:12: Gadili Asi 31:13-17

imunusa:, amola ili wadela:lesimusa: momagei galu. ¹⁴ Be Na da amane hame hamoi. Bai fifi asi gala amo da Na Isala:ili fi Idibidi sogega fisili masa:ne, gadili asunasi, amo ba:i, ilia da Na Dio amoma hame nodosa:besa:le, Na amane hame hamoi.

¹⁵ §Amo dawa:beba:le, Na da hafoga:i soge ganodini, Na da dilia eda amo soge Na da ilima i dagoi (amo soge da gugui amola nasegagi, baligili noga:idafa) amoga hame oule masunusa: ilegei. ¹⁶ Bai ilia da Na hamoma:ne sia:i hame nabi, amola Na sema fi, amola Sa:bade eso sema wadela:lesi, amola Na fisili, ilia da ogogosu 'gode' ilima sia:ne gadomusa: hanai galu.

¹⁷ Be amalalu, Na da ilima bu asigisu. Na da ili hafoga:i sogega medole legemusa: dawa:i bu yolesi. ¹⁸ Be amomane, Na da ayeligi amola a:fini ilia gilisisu ganodini sisane amane i, 'Dilia aowalalia sema hamoi amola ilia hou amoma mae fa:no bobogema. Dilia ledo hamoi ba:sa:besa:le, ilia loboga hamoi 'gode' ilima mae nodone sia:ne gadoma. ¹⁹ Na da dilia Hina Godedafa. Na hamoma:ne sia:i amola Na sema nabawane hamoma. ²⁰ Sa:bade eso da hadigi eso, amola gousa:su Na dilima hamoi da dawa:digisu ilegesu gala. Amola Na da dilia Hina Godedafa. Amo huluane dilia bu dawa:ma:ne, Sa:bade eso sema noga:le ouligima.

²¹ Be amo fifi misi amola da Na higasu. Ili da Na sema fi amola Na hamoma:ne sia:i (amo da nowa dunu da nabawane hamosea, ema esalusu iaha) amo hame nabi. Ili da Sa:bade eso

sema wadela:lesi. Na da hafoga:i sogega ilima ougi se bidi imunusa:, amola ili huluane medole legemusa: dawa:i galu. ²² Be Na da amane hame hamoi. Bai fifi asi gala amo da Na Isala:ili fi Idibidi sogega fisili masa:ne, gadili asunasi, amo ba:i, ilia da Na Dio amoma hame nodosa:besa:le, Na da amane hame hamoi.

²³ ** Amaiba:le, Na da hafoga:i sogega ilima eno ilegei. Na da ili osono bagade fifi asi gala huluane, amo ganodini afagololesima:ne, dafawane ilegele sia:i. ²⁴ Ili da Na sema fiba:le, amola Na hamoma:ne sia:i nabawane hame hamobeba:le, amola Sa:bade eso sema fiba:le, amola ogogosu 'gode' (amoma ilia aowalalia da fa:no bobogei) ilima nodone sia:ne gadobeba:le, Na da amane hamoi.

²⁵ Amalalu, Na da noga:i hame sema ilima i, amola hamoma:ne sia:i amo da esalusu hame iaha, ilima i. ²⁶ Ili da ilila: gobelesalasu amoga ledohamoma:ne, Na da logo doasi. Amola ilia da ilila: magobo mano medole legele, gobelesalimusa:, Na da logo doasi. Amo da ilima se ima:ne, amola Na da Hina Godedafa ili dawa:musa: amo olelema:ne, Na da amane hamoi.

²⁷ Wali, dunu egefe! Isala:ili dunuma, Na, Ouligisudafa Hina Gode, Na sia: ilima adosima. Ili aowalalia da eno agoane Nama gadesu. ²⁸ Na da soge amo Na da ilima imunusa: ilegei, amoga ili oule misi. Ili da goumi sedade amoga gahe ifa ba:beba:le, huluane amogai gobelesalasu hamosu. Ili da gobelesalasu hamobeba:le, amola waini hano ogogosu 'gode' ilima imunusa:

** 20:23: Gobelesalasu 26:33

gaguli misiba:le, Na da ougi bagade ba:i. ²⁹ Na da ilima amane adole ba:i, 'Amo gadodafa sogebi amoga dili ahoa, ilia bai da adila:?' Amaiba:le, ilia da amo sogebi fa:noga 'Gadodafa Sogebi' dio sia:sa. ³⁰ Wali, Isala:ili dunuma, Na, Ouligisudafa Hina Gode, Na sia:be ilima adosima. 'Dilia abuliba:le, dilia aowalalia ilia wadela:i hou defele, ogogosu 'gode' ilima hehenaia fa:no bobogesala:?'

³¹ Waha amolawane, dilia da ili defele gobebe salasu hamosa. Dilia da dilia mano ogogosu 'gode' ilima laluga gobebe salabeba:le, dilila: hou ledohamosa. Abuliba:le dilia Isala:ili dunu da Na hamomu hanai adoleba:la mahabela:? Na, Ouligisudafa Hina Gode da Fifi Ahoanusu Gode! Amaiba:le, Na da amane dafawane sia:sa. Na da dilia Nama adole ba:su logo hedofamu. ³² Dilia da eno fifi asi gala huluane ilia hou defele hamomusa: hanai gala. Ili da ifa amola igi amoma nodone sia:ne gadosu hou hamosa. Be Na fi ilia da agoane hamomu da hamedei.

Gode da Se Dabe Iaha amola Goglema:ne Olofosu Hou Hamosa

³³ Na da Ouligisudafa Hina Gode! Amola na da Fifi Ahoanusu Gode esalebeba:le, Na da dafawane dilima sisane iaha. Na da ougiba:le, Na gasa bagade defele, dilima gasa fili ouligimu. ³⁴ Na da dili fifi asi gala enoenoi amoga afagogoi dagoi. Be Na da dilia sogega dili buhagima:ne gagadosea, Na da Na gasa bagade hou amola Na ougi hou dilima olelemu. ³⁵ Na da dili fifi asi gala eno amoga oule asili, dilia odagia ba:ma:ne se imunusa: fofada:mu. (Amogai esalea, dilia da

amo fifi asi gala ‘Hafoga:i Soge Fifi Asi Gagai’ defele ba:mu). ³⁶ Na da Sainai hafoga:i sogega dilia aowalalia ilima fofada:nanu, se iasu. Amo defele, Na da dilima fofada:mu,” Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:sa.

³⁷ “Na da dili gasawane ouligimu amola dilia Na gousa:su nabawane hamoma:mu.

³⁸ Nowa da lelelewane wadela:i hou hamosea, Na da dilia mugululi misi gilisisu amoga fadegale fasimu. Iliya wali esalebe sogega amoga Na da fadegamu. Be ilia da Isala:ili sogega hame buhagimu. Amasea, Na da Hina Gode, amo dilia da dawa:mu.”

³⁹ Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:i, “De-fea! Dilia Isala:ili dunu huluane! Dilia hanaiga hamoma! Dilia ogogosu ‘gode’ ilima fa:no bobogema! Be Na da dilima sisane sia:sa. Dilia fa:no dilia hanai yolesili, Nama nabawane hawa:hamonanebe ba:mu. Amola dilia da ogogosu ‘gode’ ilima iasu yolesimuba:le, dilia da Na Dio bu hame lasogolalumu. ⁴⁰ Isala:ili sogega ganodini, Na hadigi gadodafa goumi amo da:iya, Isala:ili dunu dilia da Nama nodone sia:ne gadomu. Na da dilima hahawane ba:mu. Amasea, Na da dilia gobelesalasu liligi amola hahawane hadigi iasu amo huluane Nama gaguli misa:ne sia:mu.

⁴¹ Na da dili fifi asi gala enoenoi amo ganodini esaloma:ne, amoga afagogoi dagoi. Be Na da dilia sogega dili buhagima:ne gagadosea, amo fa:no Na da liligi dilia gobelesalimusa: gaguli maha, amo nodone lamu. Amasea, fifi asi gala huluane da Na da hadigidafa ba:mu. ⁴² Na da Isala:ili sogega amo dilia aowalalima imunusa:

ilegele sia:i. Na da dili amogawi bu oule masea, dilia da Na da Hina Gode dawa:mu. ⁴³ Amasea, dilia da wadela:i hou hamoi amola dilia hou ledou hamoi, amo dilia da bu gogosiane dawa:mu. Dilia da dilia musa: wadela:i hou dawa:beba:le, dilila: hou higamu. ⁴⁴ Amola Na da Na hadigi hou gaga:musa: hamosea, dilia Isala:ili dunu da Na da Hina Gode dawa:mu. Bai Na da dilia wadela:idafo hou hamoi defele, dilima se hame iaha.” Ouligisudafa Hina Gode da sia:i dagoi.

Ga (south) Sogega Lalu Didi Ba:i

⁴⁵ Hina Gode da nama amane sia:i, “Dunu egefe! ⁴⁶ Ga (south) ba:le gale, amo soge amola iwila amoma fofada:ma. ⁴⁷ Ga (south) iwila amoma e da Ouligisudafa Hina Gode Ea sia: nabima:ne amane sia:ma, ‘Ba:ma! Na da lalu didisa. Amo lalu da dia ifa huluane, gahe amola bioi, huluane nemu. Ha:ba:domu da hamedei ba:mu. E da gadili nene ahoasea, dunu huluane da lalu sawa:ga fane dogolomu. ⁴⁸ Ili huluane da Na, Hina Gode, Ni fawane da lalu ulagisiba:le, enoga ha:ba:domu hamedei ba:mu.’ ”

⁴⁹ Be na da Godema gagabole sia:i, “Ouligisudafa Hina Gode! Nama agoane hamoma:ne, mae sia:ma! Dunu huluane da na da fedege idinamasu sia: fawane sia:sa, amo ilia hihini sia: daha.”

21

Hina Gode Ea Se Iasu Gegesu Gobihei Bagade

¹ Hina Gode da nama amane sia:i, ² “Dunu egefe! Di Yelusaleme fi ilima mimogoa fofada:ma! Sogebi amoga dunu ilia ogogosu ‘gode’

ilima nodone sia:ne gadosa, amoma mimogoa fofada:ma. Isala:ili sogega sisane amane sia:ma, ³ Na, Hina Gode, da dilima amane sia:sa, Na da dilima ha lai dunu esala. Na da Na gegesu gobihei duga:le gadole, dili huluane, noga:i amola wadela:i defele medole legemu.

⁴ Na da dunu hluanedafa, ga (north) asili ga (south) esalebe, ilima Na gegesu gobiheiga gegemu. ⁵ Dunu huluane da Na, Hina Gode, Na da Na gegesu gobihei amo duga:le gadole, bu hame salimu, amo ilia dawa:mu.

⁶ Dunu egefe! Dia se baligili nababe dunu defele, gogonomoma. Gogolo nabi dunu defele, dunu huluane ba:ma:ne, gogonomoma. ⁷ Ili da dia gogonomosu bai dima adole ba:sea, ilima se iasu bagade da misunuba:le, di da gogonomosa sia:ma. Amo se nabasu da doaga:sea, ilia da bagade beda:mu, ilia lobo da gadaiamu, ilia da nimi hame ba:mu, amola ilia muguni da yagugumu. Eso da doaga:i dagoi," Ouligisudafa Hina Gode da sia:i dagoi.

⁸ Hina Gode da nama amane sia:i,

⁹ "Dunu egefe! Ba:la:loma! Na, Hina Gode, Na sia:be amo dunuma adosisima, 'Gegesu gobihei mei amola ela:mei diala. ¹⁰ Gobihei da fane legemusa: debele mei. Amola ha:ha:na agoane ela:mene gala:ma:ne ela:mei. Na fi dunu da sisasu amola se iasu ea olelei, amo huluane hame nababeba:le, nodosu hamomu da hamedei.

¹¹ Gobihei da giga:ne ela:mene gaguli lamusa: momagele legei dagoi diala. Amalu debele, giga:ne, medole legesu dunu ilia lobo da:iya ligisima:ne, momagei diala.

¹² Dunu egefe! Gogolole ha:gi dima! Amo gobihei da Na dunu amola Isala:ili ouligisu dunu huluane, ili medole legema:ne diala. Ili amola Na dunu huluane eno amola da gilisili medole legei dagoi ba:mu. Di da heawini se bagade nababeba:le, dia bida:gia lulufugima.

¹³ Na da Na dunuma adoba:sa. Amola ilia da sinidigimu higasea, amo sia:i liligi huluane da ilima doaga:mu.

¹⁴ Dunu egefe! Na gasa bagade sia: Yelusaleme fi ilima adosima! Dia lobo fama! Amasea, gegesu gobihei sedade da eno fane, eno fane, fananumu. Amo gegesu gobihei da medole legema:ne, amola dunu beda:gia:ma:ne hamosu dawa:. ¹⁵ Amo gegesu gobihei ea hamobeba:le, Na fi dunu da beda:igia:sa amola dafasa. Na da gobihei amo da ha:ha:na agoane gagala:sa, amola medole legemusa: momagei dagoi, amoga ilia moilai amoma magagisa. ¹⁶ Gobihei mei! Di da dia lobodafadili, amola fofadidili ele galu damuma! Di da habodili delegisia, amo defele damuma. ¹⁷ Na da Na lobo famu, amasea Na ougi da gumi ba:mu. Na, Hina Gode da sia:i dagoi.”

Ba: bilone hina bagade Dunu ea Gegesu Gobihei

¹⁸ Hina Gode da nama amane sia:i, ¹⁹ “Dunu egefe! Ba: bilone hina bagade dunu da ea gobihei gaguli misa:ne, logo aduna ilegema. Ela da soge afadafa amoga hemomu. Logo da sagulufai galea, amogai dawa: digisu ifa bugima. ²⁰ Logo afae da Ba: bilone hina bagade dunu amoma A: mounaide moilai bai bagade La: ba amoga ahoasu logo olelemu, amola eno da Yuda fi ilia

moilai bai bagade Yelusaleme gasa bagade gagili sali, amoga ahoasu olelemu. ²¹ Ba: bilone hina bagade dunu da logo sagulufaia, dawa: digima: ne ifala dafulili lela. E da ea logo masunu dawa: ma: ne, ea dadi fofoga: sa. E da ea ogogosu loboga hamoi 'gode' ilima adole ba: sa. E da gobelesalasu ohe ea habe abedesa. ²² Waha! Ea lobodafa da sou amoga 'Yelusaleme' dedei, amo gagui dialebe ba: sa. Amo da ema agoane olelesa. E da Yelusaleme amoga asili, ifa damui dou sosu amoga logo ga: su muguluma: ne, amola gege- musa: gini bulalisu, amola osobo gasa: gala: su, amola gegesu adobo dogosu, hamoma: ne olelesa. ²³ Yelusaleme fi dunu da musa: Ba: bilone hina bagade ema gousa: su ilegeiba: le, e da Yelusaleme amoma doagala: mu sia:, amo ilia da ogogo- suyale dawa: mu. Be amo ba: la: lusu da ilia wadela: i hou hamoi ili dawa: digima: ne, amola ilia huluane da enoga doagala: le fedei dagoi ba: mu, amo olelema: ne misi. ²⁴ Na, Ouligisudafa Hina Gode, da amane sia: sa, 'Dilia wadela: i hou musa: wamolegei dialu, wali dunu huluane ba: ma: ne odagia ba: sa. Dilia hamobe huluane da dilia wadela: i hou olelesa. Dilia dafawanedafa wadela: idafa hamoiba: le, Na da dilima fofada: ne, se iasu imunu gala. Na da dilia ha lai dunuma dili iagamu.

²⁵ Di, wadela: idafa, hadigi hame, Isala: ili hina bagade dunu! Na da dima bogoma: ne se bidi imunu. ²⁶ Na, Ouligisudafa Hina Gode, da sia: i dagoi. Dia gouliga hamoi habuga, amola abulaga hamoi habuga, gisa: le fasima. Waha hou da afadenene, musa: agoane bu hame ba: mu.

Na da hame gagui dunu, ilia soge gasawane ouligima:ne, gaguia gadomu. Na da wali gasa fi ouligisu dunu amo fadegale fasili, ilia da gudu sa:i dagoi ba:mu. ²⁷ Gugunufinisisu! Dafawane! Yelusaleme da wadela:lesi dagoi ba:mu! Na da amo wadela:lesimu. Be dunu amo Na da e Yelusaleme fi ilima se ima:ne ilegei, amo da doaga:sea fawane amo hou ba:mu. Amasea, Na da Yelusaleme ema iagamu.

Gegesu Gobihei Bagade amola A:mounaide Fi Dunu

²⁸ * “Dunu egefe! Ba:la:loma! Di, A:mounaide dunu (amo da Na fi Isala:ili dunuma gadesa) il-ima Na gasa bagade sia: adosima. Amane sia:ma, ‘Gegesu gobihei bagade da dili wadela:lesimusa: momagei diala. E da medole legemusa:, amola ha:ha:na agoane nene gagala:musa:, ela:mei diala. ²⁹ Esala ba:su dilia ba:lala, amo da ogogosa. Amola dia ba:la:lusu da ogogosa. Dilia da wadela:idafa, amola dilia wadela:mu eso da mana. Fedege agoane, gegesu gobihei bagade da dilia galogoa hedofamu.

³⁰ Bu mae gegema:ne, dilia gegesu gobihei hina: salasuga sanasima. Na da dilia hahamoi soge amola dilia lalelegei soge amoga dilima fofada:mu. ³¹ Na da lalu agoane, Na ougi se bidi imunu, amola dilia da amo se nabimu. Amola Na da dili sa:digini fasu dawa: dunu, amo dili wadela:lesima:ne iagamu. ³² Dilia da laluga gugunufinisi dagoi ba:mu. Dilia sogedafa amo ganodini, eno dunu da dili medole legemu.

---

* **21:28:** Yelemaia 49:1-6; Isigiele 25:1-7; A:imose 1:3-15; Sefanaia 2:8-11

Amola, dunu enoga dili bu hame dawa:lumu. Bai Na, Hina Gode da sia:i dagoi.' "

22

Yelusaleme Ea Wadela:i Hou

¹ Hina Gode da nama amane sia:i, ² "Dunu egefe! Yelusaleme da fane legesu dunu amoga nabaiba:le, di da ema fofada:musa: momage-bela:? E da noga:le dawa:ma:ne, ea wadela:i hou amo ema bu olelema. ³ Yelusaleme fi ilima, Na, Ouligisudafa Hina Gode, Na sia: ilima olelema, amane, 'Dilia da dilila: fi dunu bago-hame medole lelegei dagoiba:le, amola ogogosu 'gode' ilima dilia hou ledο hamoma:ne, nodone sia:ne gadoiba:le, dilia wadela:mu eso da mana. ⁴ Dilia da amo medole legesu hou hamobeba:le, amola ogogosu 'gode' loboga hamoiba:le dilila: hou ledο hamoiba:le, dilima wadela:mu eso da gadenene doaga:i dagoi. Amaiba:le, Na da eno fifi asi gala dilima lalasogole oufesega:ma:ne, logo doasi dagoi. ⁵ Dilima gadenene fifi asi gala, amola badilia fifi asi gala da dilia sema hame nabasu hou ba:beba:le, dilima ba:sola:le oufesega:sa. ⁶ Isala:ili ouligisu dunu huluane da ilila: gasa da defele dawa:beba:le, medole legesu hou hamonanebe. ⁷ *Yelusaleme amo ganodini, mano huluane da ilia edalalima hame nodosa. Dilia da ga fi ilima ogogosa. Amola, dilia da didalo amola guluba: mano ilima da:da:losa. ⁸ †Dilia da hadigidafa sogebi amoma hame nodosa, amola Sa:bade sema hame hamosa. ⁹ Dilia

* 22:7: Gadili Asi 20:12,22:21-22; Mousese ea Malasu 5:16,24:17

† 22:8: Gobeles Salasu 19:30, 26:2

mogili da eno dunu, ilia bogoma:ne se bidi lama:ne, ilia hou ogogole sia:sa. Dilia mogili da ohe amo ogogosu 'gode' ilima gobelesali, amo ea hu naha. Mogili da ilia wadela:i hanai gumimusa: dawa:lala. ¹⁰ ‡Mogili ilia da ilia eda ea uda amo gilisili golasa. Mogili da uda da sioi fisia, ilima gasa fili lelele logesa. ¹¹ Mogili da inia uda adole laha. Mogili da ilila: nawi amola gawia adole lasa. ¹² §Mogili da bidi lamusa:, dunu medole legesa. Mogili da fa:no dabema:ne muni bu lama:ne, eno dunuma iasea, ilia amo muni bagade baligiwane bu laha. Amola ilia eno dunuma da:da:lobeba:le, muni bagade gagusa. Ili da Na gogolei dagoi." Ouligisu Hina Gode da sia:i dagoi.

¹³ "Na da Na loboga dilia wamolasu dunu amola medole legesu dunu banenesimu.

¹⁴ Na da dilima se ia dagosea, dilia da gasa hamedei ba:mu. Dilia da gasa hameba:le, dilia lobo gaguia gadomu hamedei ba:mu. Na, Hina Gode, da sia:i dagoi. Amola, Na da ogogosu hame dawa:. ¹⁵ Na da dilia wadela:i hamobe dagolesima:ne, Na da dili fifi asi gala fi huluane amo ganodini esaloma:ne, dili afagogolesimu. ¹⁶ Amola eno fifi asi gala da dilima mae nodone, banenesimu. Be dilia da Na da Hina Gode amo dafawaneyale dawa:mu."

Gode Ea Ledo Fadegama:ne Gobesu Lulu

¹⁷ Hina Gode da nama amane sia:i, ¹⁸ "Dunu egefe! Isala:ili dunu da Nama hamedei liligi

---

‡ 22:10: Gobeles Salasu 18:7-20 § 22:12: Gadili Asi 22:25, 23:8; Gobeles Salasu 25:36-37; Mousesese ea Malasu 16:19, 23:19

agoai. Ilia da fedege agoane, silifa da gobesu lalu amo ganodini adoba:ma:ne gobesea, isui ouli amo dialebe agoai ba:sa. ¹⁹ Amaiba:le, Na, Ouligisudafa Hina Gode, da wali ilia da amo isui ouli defele, hamedei liligi, ilima adosa. Na da ili huluane gilisili, Yelusalemega oule misunu. ²⁰ Dunu da igi (amo ganodini da silifa, gula, balase, lede amola dini gala) amo gilisili, gobesu laluga gaguli maha, amo defele Na da Isala:ili dunu oule misunu. Amola, lalu da amo liligi daeabe defele, Na ougi bagadedafa da ili daeamu. ²¹ Dafawane! Na da ili gagadole, Yelusaleme amoma oule misini, ili hagudu lalu didili, Na ougiga ili daeamu. ²² Dunu ilia da silifa amo lalu gobesu amo ganodini silifa daeabe, amo defele Na da ili Yelusaleme ganodini daeamu. Amasea, ilia da Hina Gode Ea ougi nabaha, amo noga:le dawa:mu.”

Isala:ili Fi Ouligisu Dunu Ilia Wadela:i Hou

²³ Hina Gode da nama bu amane sia:i, ²⁴ “Dunu egefe! Isala:ili dunu amo ilia soqe da ledole bagade, hadigi hame, amo ilima sia:ma. Amaiba:le, Na da ougili, ilima se imunu. ²⁵ Ilia ouligisu dunu da laione wa:me amo da ohe ilia fai amo enoga lasa:besa:le, gesenebe agoai gala. Ilia dunu eno medole legesa, ilia soqe amola muni amo ilia hanai defele laha. Amalu, didalo bagohame esalebe ba:sa. ²⁶ **Gobelesalasu ouligisu dunu da Na sema fili, hadigi liligi amoma hame dawa:digisa. Ilia da hadigi liligi amola ledole liligi, amo afafamusa: hame dawa:.

** 22:26: Gobelesalasu 10:10

Ilia da foloai amola ledo da hisu hame olelesa. Amola ilia da Sa:bade eso sema amoma higasa. Amaiba:le, Isala:ili dunu da Nama hame nodosa. ²⁷ Eagine ouligisu dunu da wufi gasonasu wa:me da ilia medole legei ohe liligi dodosa:sa, amo defele hamosa. Ilia muni bagade lamusa:, medole legesu hou hamosa. ²⁸ Oogogosu balofede dunu da dunu ilia gagoi damana ahea:iai ulasuga ulasu defele, amo wadela:i hou dedebosu. Ilia da oogogosu esala ba:su olelesa, amola oogogosu ba:la:lusu hamosa. Ilia da Ouligisu Hina Gode Ea sia: olelelala, ilisu sia:sa. Be Na, Hina Gode, da ilima hamedafa sia:i. ²⁹ Bagade gagui dunu da oogogosu amola gegene lasu hou hamosa. Ilia da hame gagui dunu amola ga fi dunu ilima da:da:losa. ³⁰ Na da gaga:su dunu, amo da gagoi gadelale sa:i sogebi amo gaga:le, Na soqe Na ougiga wadela:mu gadenesa amo gaga:musa: aligima:ne, agoai dunu hogoi helele hame ba:i. ³¹ Amaiba:le, Na da Na ougi bu hame bugimu. Na ougi da ilima lalu agoane doagala:mu. Na da ilima se imunuu. Ilia wadela:le hamoiba:le, Na da ili wadela:lesimu.” Ouligisudafa Hina Gode da sia:i dagoi.

23

Wadela:i Hamosu Dalusi

¹ Hina Gode da nama amane sia:i, ² “Dunu egefe! Dalusi aduna esalu. ³ Ela da a:finia Idibidi sogega esalu, dunu da elama dawa:digi dagoi, amola ela da hina: da:i bidi lasu uda hamosu. ⁴ Magobo ea dio da Ouhoula (ea fedege da Samelia soqe) amola eya ea dio da Ouhouliba

(ea fedege da Yelusaleme). Na da ele galu lale, mano lalelegei.

⁵ Ouhoula da Na:, be ea wadela:i lasu hou hame fisi. E da ema dawa:digisu Asilia dunu ilima gilisili golamusa: bagade hanai galu. ⁶ Ilia da dadi gagui ouligisu dunu, abula nina: hamoi haisewe amoga ga:i. Huluane da hosi da:iya fila heda:le ahoasu. ⁷ E da amo Asilia dadi gagui ouligisu dunu amola gilisili golale, amola ilima bagade hanaiba:le, e da Asilia ogogosu 'gode' ilima nodone sia:ne gadoiba:le, ea hou hi ledohamoi. ⁸ E da Idibidi ganodini, wadela:i lasu hou muni hemosu, amo mae yolele, hamonanu. E da a:finia ganini, dunu da ema gilisili golasu dawa:digi. Ilia da e da hina: da:i bidi lasu uda defele dawa:i. ⁹ E da ea Asilia dawa:digisu dunu ilima bagade hanaiba:le, Na da e ilima iagai. ¹⁰ Ilia da ea abula gigisa:le fasili, nabado yolesili, ea mano huluane fane legei. Amalu, ilia da emegegesu gobihei bagade amoga fane legei. Uda huluane da ea bogobeba:le, ema doaga:i hou udigili sia: dasu. ¹¹ Ea eya Ouhouliba da amo hou ba:i dagoi. Be ea wadela:i hanai lasu hou da eaba Ouhoula amo ea hou bagade baligi. ¹² E amola da Asilia dadi gagui ouligisu dunu, abula nina: hamoi haisewe amoga ga:i amola hosi da:iya fila heda:le ahoasu, ilima gilisili golamusa: hanai bagade galu. ¹³ Na ba:loba, e da udigili hi hanaiga adole lasu hou hamonanu. Amola, e da eaba ea hou defele wadela:le hamosu.

¹⁴ - ¹⁵ E da wadela:i hou dewane hamonanu. E da Ba: bilone ouligisu ilia ifaga dobea damana dununa debei, amo da ulasuga unasi amola

abulaga bulu idiniginisi amola abula habuga ilia dialumaga figisi, amo ba:beba:le, ilima hanai galu. ¹⁶ E da amo ba:beba:le, ili gilisili golamusa: bagade hanai galu. E da ilima sia: alofele iasu dunu asunasi. ¹⁷ Ba: bilone dunu da ema gilisili golamusa: misi. Ili da ema bagadewane gilisili golabebe:le, e da ea hanai gumini ilima hihi. ¹⁸ Amalalu, e da ea wadela:i lasu hou amola da:i nabadowane mae gogosiane dunu huluane oda-giaba:le ahoasu. Na da eaba wadela:i houba:le higa:i amo defele, ea hou higasu. ¹⁹ E da wadela:i lasu hou baligili hamoi. E da a:finia Idibidi sogega degabo hamoi amo defele hamoi. ²⁰ E da ema dawa:digi dunu amo ilia sema bagade da dougi ea sema agoai, amoma bagade hanasu. ²¹ Ouhouliba! Di da dia musa: wadela:i adole lasu hou Idibidi sogega hamoi (amogai dunu da dia dodo lala bugisu, amola di da dia dunu hame dawa: digisu hou amo degabo fisi) amo bu hamomu bagade hanai galu.

Gode da eya ufi amoma Fofada:nanu Se Bidi Imunu Sia:i

²² Defea! Ouhouliba! Na, Ouligisudafa Hina Gode, da dima amane sia:sa, 'Di da dima dawa: digisu dunuma wali higasa. Be amo dunu Na da dima ougima:ne hamomu, amola di sisiga:ma:ne, ili oule misunu. ²³ Na da Ba: bilone dunu, Ga:ledia:ne dunu, Bigode dunu, Sioua dunu, Goua dunu, amola Asilia dunu huluane oule misunu. Na da ayeligi ouligisu dunu amola dadi gagui ouligisu dunu amola dadi gagui ouligisu bagade amo da hosi da:iya fila heda:le ahoa, amo huluane gagadole, oule

misunu. ²⁴ Ilia da dadi gagui gilisisu bagade, amola 'sa:liode' bagohame amola hosiga hiougi liligi gaguli ahoasu amo oule misini, ga (north) la:di amoga dima doagala:mu. Ilia da gaga:su liligi amola gaga:su habuga gaga:iwane, dima sisiga:mu. Na da di ilima iagamu, amola ilia da ilia malei defele dima fofada:mu. ²⁵ Ilia dima ougiwane se ima:ne, Na da logo doasimu. Bai Na amola da dima ougiba:le. Ilia da dia mi amola ge hedofalesilalu, dia mano huluane fane legemu. Dafawane! Ilia da mano huluane lale, esalumuna: laluma gobesimu. ²⁶ Ilia da dia abula gisa:le fasili, dia nina: hamoi liligi lamu. ²⁷ Di Idibidi esalua amonini wadela:i lasu hou amola gegebole sia:ne bagade hamosu. Be amo logo Na da hedofamu. Di da ogogosu 'gode' ili bu hame ba:mu, amola Idibidi ea hou bu hame dawa:mu."

²⁸ Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:sa, "Na da di, dunu fi amo di da bagadewane higasa, ilima iagamu. ²⁹ Ilia da di bagadewane higa-beba:le, dia liligi di da hawa: hamone lai, amo huluane lamu. Ilia dia abula gisa:le fasili, hina: da:i bidi lasu uda defele, da:i nabado agoane yolesimu. ³⁰ Di da wadela:i lasu hanaiba:le, amola da:i bidi lasu hou dawa:beba:le, amo logo di fawane fodoi. ³¹ Di da diaba ea hou amoma fa:no bobogei. Amaiba:le, Na da ema se bidi iasu defele, dima imunu."

³² Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:sa, "Di da diaba ea faigelei amoga waini hano manu. Amo faigelei da bagade amola osodogone gala.

Dunu huluane da dima higale oufesege:mu.
Bai faigelei da nabai dagoi.

³³ Amo faigelei (diaba Samelia ea faigelei)
da wadela:lesisu amola beda:igia:su amoga
nabai gala.

Amo nasea, di da bagadewane da:i dione
feloale masunu.

³⁴ Di da amo waini hano nanu, faigelei da
ebelele hafoga:i dagoi ba:mu.

Faigelei da goudane, di da soso:i amoga dia
bida:igi fofa:gimu.

Na, Ouligisudafa Hina Gode da sia:i dagoi.”

³⁵ Wali, Ouligisudafa Hina Gode da amane
sia:sa, “Di Nama gogolele amola baligi fa:iba:le,
di da dia wadela:i lasu hanai hou amola dia da:i
hodo bidi lasu hou amo hamobeba:le, se bagade
hahanini nabimu.”

*Gode da Dalusi Aduna elama Fofada:nanu Se
Ima:ne Sia:i*

³⁶ Hina Gode da nama amane sia:i, “Dunu
egefe! Di da Ouhoula amola Ouhouliba amo-
lama fofada:musa: momagebela:? Ela da
baligili wadela:le hamobeba:le, elama diwaneya
udidima! ³⁷ Ela da fedege agoane, ogogosu ‘gode’
ilima nodone sia:ne gadobeba:le, inia dunu adole
lasu hou hamosu. Amola, mano ela da Nama
lalelegei, amo medole lelegesu. Ela da Na
manolali amo ogogosu “gode” liligima gobe-
le salasu.

³⁸ Be amo fawane hame. Ela da Na Debolo
Diasu ledi hamoi amola Sa:bade eso malei Na
hamoi, amo wadela:lesi. ³⁹ Eso amogalawane ela
da Na mano fuga:le, ogogosu loboga hamoi ‘gode’

ilima gobele sali, ela Na Debolo amoga misini ledo hamoi dagoi.

⁴⁰ Eso enoenoi ela da dunu badilia esala, amo elama misa:ne sia:musa:, sia:na ahoasu dunu asunasi. Amalalu, amo dunu da elama misi. Ela da hano ulasili, siba:le ulasu uli, nina: hamoma:ne, su gaga:su. ⁴¹ Ela da fila heda:su fafai ida:iwane amoga fisu, amola ilia liligi legesu fafai amo da:iya, liligi ida:iwane gala, mogili da gabusiga: manoma amola olife susuligi (amo Na da elagili i) amo dialebe ba:su. ⁴² Dunu gilisisu amo ilia hahawane gugulubi da nabasu. Ila da dunu eno hafoga:i sogega esalu, amo elama oule misi. Ila da ela loboga nabu ga:si amola ela dialumaga habuga ida:iwane figisi.

⁴³ Amola Na da Nisu amane sia:i, ‘Asilia dunu da uda amo da wadela:i lasu bagade hamobeba:le, gasa hame ba:sa, amoma wadela:i lasu hou hamonanebe. ⁴⁴ Ila da wadela:i da:i bidi lasu uda amoma enoenoi buhagisu. Ila da Ouhoula amola Ouhouliba (wadela:i hina: da:i bidi lasu uda) elama buhagisu. ⁴⁵ Moloji hamosu dunu da elama disili sia:mu. Bai ela da inia dunu adole lasu amola medole legesu hou hamosu.”

⁴⁶ Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:sa, “Ela beda:ma:ne amola ela liligi gegena lama:ne, dunu wa:i elama oule misa. ⁴⁷ Dunu wa:i da ela igiga medoma:mu amola gegesu gob-ihei sedadega ela doagala:ma:mu amola ela mano medole legema:mu amola ela diasu ulag-isima:mu. ⁴⁸ Isala:ili fi soge huluane amo ganodini, Na da wadela:i lasu hou hedofamu. Amasea, uda huluane da ela inia dunu adole

lasu hou defele mae hamoma:ne, sisasu agoane ba:mu. ⁴⁹ Amola dalusi aduna, alia:! Alia da wadela:i lasu hou hamobeba:le, amola ogogosu loboga hamoi 'gode' ilima nodone sia:ne gadobeba:le, Na da alima se bidi imununu. Amasea, alia da Na da Ouligisu Hina Godedafa dawa:mu."

24

Bua: Fili Doasasali Gobelesu Nasu Ofodo

¹ Eso nabuga amola oubi nabuga amola ode sesege ninia mugululi misi eso amoga, Hina Gode da nama amane sia:i, ² *²"Dunu egefe! Wali eso ea doaga:i defei dedema! Bai wali eso, Ba: bilone hina bagade da Yelusaleme amoma muni doagala:mu. ³ Na fi lelesu dunu ilima amo fedege sia: olelema. Na, Ouligisudafa Hina Gode da ilima amane sia:sa,

'Gobelesu nasu gaga amo hano dili nabalesi-lalu, lalu didi da:iya ligisima.

⁴ Hu dadamui noga:idafa amo ganodini salima. Ougia hu amola emo hu amola gasa dadamui noga:idafa sasalima.

⁵ Sibi hu ida:iwane fawane salima. Gobelesu nasu gaga hagudu, lalu noga:le didima. Amalu, hano dubu heda:le, gasa amola hu sasali nadima:ma."

⁶ Ouligisu Hina Gode da amane sia:sa, "Moilai bai bagade da fane legesu dunu amoga nabai gala, amola moilai bai bagade da wadela:lesi dagoi ba:mu. Amo da bua:iai gelabo doasasali

---

* 24:2: 2 Hina bagade 25:1; Yelegaia 52:4

gobele nasu gaga ilia da hamedafa dodofesu, amo defele ba:sa. Hu dadamui afae afae da amoga fadegabe, ebelei ba:sa. ⁷ Moilai amo ganodini, medole legesu bagadewane ba:su. Be amo heale da guluga hame dedeboi. Iliia da amo heale magufu da:iya sogu:digi. ⁸ Na da amo heale amogawi yolesi. Bai amo wamolegemu Na higa:i. Maga:me sa:iba:le, dabe imunu gala.”

⁹ Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:sa, “Fane legesu moilai bai bagade da wadela:mu. Na Nisu da lalu habele gaguli heda:mu. ¹⁰ Lalu habei eno gaguli misa! Lalu fulaboma! Hedolo nadima! Gasa gobema! ¹¹ Amasea, balasega hamoi gobele nasu ofodo gelabai amo gia:i lalu oso amo da:iya ligisili, nenowama:ma. Gobele nasu ofodo da bu nenowane ledole hame ba:ma:ne, agoane hamoma. ¹² Be ledole da hame dogasi dialebe ba:mu. Laluga dugimu da hamedei. ¹³ Yelusaleme fi! Dilia wadela:i adole lasu hou da dili ledodafa hamoi dagoi. Dilia da Na ougi bagadedafa amo nababeba:le fawane fofoloi dagoi ba:mu. ¹⁴ Na, Ouligisudafa Hina Gode, da sia:i dagoi. Na se imunu eso da doaga:i dagoi. Na da dilia wadela:i hou hame gogolemu amola dilima hame asigimu. Dilia wadela:i hou hamobeba:le, Na da dilima se bidi imunu.” Ouligisudafa Hina Gode da sia:i dagoi.

Isigiele Idua da Bogoi

¹⁵ Hina Gode da nama amane sia:i, ¹⁶ “Dunu egefe! Na da afae fawane fane, dia dogolegei uda amo dima samogemu. E da bogomu. Di da mae egane amola mae dini amola si hano mae sa:ili esaloma. ¹⁷ Mae didigia:ma. Dia da:i dioi amo

eno dunuma mae olelema. Dia emo salasu mae gisa:le fasili amola habuga mae gisa:le, amola mae gogolole masa. Dia odagi mae dedeboma amola ha:i manu amo didigia:su dunu da naha, amo di mae moma.”

¹⁸ Amalalu, hahabe, na da dunu ilima sia: dalu. Amo daeya na uda bogoi. Diahabe, na da Gode Ea adoi defele hamoi. ¹⁹ Dunu ilia da nama amane adole ba:i, “Abuliba:le di da agoane hamosala:?”

²⁰ Amalalu, na da ilima amane sia:i,” Hina Gode da nama amane adoi, ²¹ ‘Isala:ili dunu ilima amane adosima, Dilia da Debolo Diasu amo ea gasaba:le nodosa. Dilia amo ba:musa: hanasa amola amo ba:la masusa: hanasa. Be Hina Gode da Debolo wadela:lesili, ledo agoane hamomu. Amola dilia sosogo ayeligi huluane da gegesu ganodini, medole lelegei dagoi ba:mu.

²² Amasea, dilia da na hamobe defele hamomu. Dilia da dilia odagi hame dedebomu, amola ha:i manu didigia:su dunu ilia nasu, amoga dilia da hame manu. ²³ Dilia da emo salasu mae sanawane amola habuga mae figiliwane amola gogonomone diwane hame masunu. Dilia da wadela:i hou hamobeba:le, geloga:gia:mu, amola dilia dunu enoma gogonomomu. ²⁴ Amasea, na da dilima dawa:digima:ne olelesu agoane ba:mu. Dilia da na hamoi huluane defele hamomu. Hina Gode da amane sia:sa, dilia amo hou huluane ba:sea, E da Ouligisudafa Hina Gode dawa:mu.’ ”

²⁵ Hina Gode da amane sia:i, “Dunu egefe! Gasa bagade Debolo Diasu amoma ilia bagade nodosu, amola amoga hahawane nodone ba:musa: masu. Amo Na da ilima samogemu.

Amola Na da ilia mano huluane sasamogemu. ²⁶ Amo esoga Na da agoane hamosea, dunu afae da amo wadela:su amoba:le hobeale ahoasea, da amo hou dima olelela misunu. ²⁷ Amo eso amo galawane, di da sia: dasu hou (amo di da musa: fisi) amo bu lale, ali da sia: sa:imu. Amo hamobeba:le, di da dunu ilima dawa:digima:ne olelesu agoane ba:mu, amola ilia da Na da Hina Gode dawa:mu.”

25

A:mone Fi da Se Bidi Lamu

¹ *Hina Gode da nama amane sia:i, ² “Dunu egefe! A:mone fi ilima amane sisa:i lama! ³ ‘Ouligisu Hina Gode Ea sia: nabima! E da amane sia:sa; Dilia da Na Debolo da ledo hamoi dagoi ba:beba:le, hahawane galu. Isala:ili soge da wadela:lesi dagoi, amola Yuda fi dunu da mugululi asi. Amo amola, dilia da hahawane ba:i. ⁴ Dilia da amo hou hahawane ba:beba:le, Na da fi ilia da eso mabe la:di hafoga:i sogega esala, amo dilima hasalasima:ne, logo doasimu. Ili da dilia soge ganodini ha wa:i fisisu hamone esalumu. Ili da dilia ha:i manu fage legei amola bulamagau dodo maga:me lale manu. ⁵ Na da La:ba moilai bai bagade wadela:lesili, e da bu ga:mele ea gisi moma:ne sogebi agoane ba:mu, amola A:mone soge huluane da sibi afugisu soge agoane ba:mu. Bai dilia da Na da Hina Gode dawa:ma:ne.’ ”

---

* 25:1: Yelemmaia 49:1-6; Isigiele 21:28-32; A:imose 1:13-15; Sefanaia 2:8-11

⁶ Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:sa, “Dilia da lobo fane, nodone soagala:la gagadoi. Dilia da Isala:ili soge fi amo higasu. ⁷ Dilia da agoane hamobeba:le, Na da dili eno fifi asi gala ilima iagamu. Iliia da dilia liligi gegenana lamu. Na da dafawanedafa dili wadela:lesimu. Amasea, dilia da fi agoane hame ba:mu, amola dilia da soge hame gagui ba:mu. Amasea, dilia da Na da Hina Gode dawa:mu.”

Moua:be Fi da Se Bidi Lamu

⁸ †Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:i, “Moua:be fi ilia da amane sia:i, ‘Yuda fi da hisu hame. Iliia da fifi asi gala huluane ili defele gala.’ ⁹ Amaiba:le, eno fi dunu da moilai bai bagade amo da Moua:be ea alalo defei gaga:lala (amo da moilai bai bagade ida:iwane gala - Bede Yesimode, Ba:ile Mione, Giliada:ime) amo doagala:musa:, Na da logo doasimu. ¹⁰ Na da dunu fi eno ilia da eso mabe gusudili hafoga:i sogega esala, amo Moua:be amola A:mone gilisili hasalasiswa:ne, logo doasimu. Amasea, Moua:be da fidafa agoane bu hame ba:mu. ¹¹ Na da Moua:be fi ilima se bidi imunuu. Amasea, ilia da Na da Hina Gode dawa:mu.”

Idome da Se Bidi Lamu

¹² ‡Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:i, “Idome fi dunu da Yuda dunu fi ilima nimi bagade dabe i. Iliia amo dabe iabeba:le, Na da ilima se imunusa: fofada:mu gala.

---

† 25:8: Aisaia 15:1 - 16:14, 25:10-12; Yelesamaia 48:1-47; A:imose 2:1-3; Sefanaia 2:8-11 ‡ 25:12: Aisaia 34:5-17, 63:1-6; Yelesamaia 49:7-22, Isigiele 35:1-15; A:imose 1:11-12; Oubadaia 1-14; Ma:lagai 1:2-5

¹³ Na da wali sia:sa. Na da Idome fi ilima se bidi imunu. Na da dunu huluanedafa amola ohe huluane amogai esala, amo medole legemu. Soge huluane, amo Dima:ne moilai amoinini asili Dida:ne sogega doaga:le, dogo soge amo huluane Na da wadela:lesimu, amola dunu huluane da gegesu ganodini medole legei dagoi ba:mu.

¹⁴ Na da ilima sia:sea, Na fi dunu (Isala:ili fi) da Idome fi ilima dabe imunu. Ilia da Idome ilima gegemuba:le, Idome da Na ougidafa hou nabimu. Ilia da Na da ilima dabe i dagoi dawa:mu.” Ouligisu Hina Gode da sia:i dagoi.

Filisidini Fi da Se Bidi Lamu

¹⁵ ŠOuligisu Hina Gode da amane sia:i, “Filisidini fi dunu da ilia musa: ha lai dunu amoma nimi bagade dabe i. Ilia da ilia ha lai dunu bagade higa:iba:le, ili wadela:lesi dagoi.

¹⁶ Amaiba:le, Na da amane sia:sa. Na da Filisidini fi dunu doagala:le, ili huluane medole legele ebelemu. Dunu huluane Filisidini Umi amogai esala, amo Na da wadela:lesili ebelemu. ¹⁷ Na da gasa bagadewane ilima se dabe imunu. Ilia da Na ougi ba:mu. Amola ilia da Na da Hina Gode dawa:mu.”

26

Daia Moilai bai bagade Fi da Se Bidi Lamu

¹ *Eso ageyale, ubi ganodini amola ode gida amoga ninia mugululi misi eso amoga, Hina

---

§ 25:15: Aisaia 14:29-31; Yelemmaia 47:1-7; Youele 3:4-8; A:imose 1:6-8; Sefanaia 2:4-7; Segalaia 9:5-7 * 26:1: Aisaia 23:1-18; Youele 3:4-8; A:imose 1:9-10; Segalaia 9:1-4; Ma:diu 11:21-22; Luge 10:13-14

Gode da nama amane sia:i, ² “Dunu egefe! Daia moilai bai bagade dunu ilia nodone wele sia:su ea bai da agoane. Iliā da amane wele sia:sa, ‘Yelusaleme da wadela:lesi dagoi. Ea bidi lasu hou da wadela:lesi dagoi. E da amo hou ganodini bu nini hame baligimu.’ ³ Wali, Na, Ouligisudafa Hina Gode, da amane sia:sa, ‘Daia moilai bai bagade fi. Na da dilima ha lai dunu. Na da fifi asi gala bagohame dilima doagala:ma:ne oule misunu. Iliā da hano wayabo bagade gafului defele misunu. ⁴ Iliā da dilia moilai gagoi gadelale salimu, amola dilia gagagula heda:i diasu gadelale fasimu. Amasea, Na da gulu dogale fasili, igi magufu fawane yolesimu. ⁵ Dilia moilai mugului da hano wayabo bagade amo ganodini dialumu. Amola amogai menabo hiougisu dunu ilia da ilia menabo gasa:su esa amo eso hougimu. Na, Ouligisudafa Hina Gode da sia:i dagoi. ⁶ Fifi asi gala ilia da Daia moilai ea liligi gegenana lamu. Amola ilia gegesu gobihei bagade amoga Daia ea moilai fi dunu amola biba:le fi dunu amo fane legele dagomu. Amasea, Daia da Na da Hina Gode dawa:mu.”

⁷ Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:sa,” Na da baligilidafa hina bagade amo Ba: bilone hina bagade (Nebiuga:denese) Daia moilai bai bagade doagala:musa: oule misunu. E da dadi gagui gilisisu bagadedafa, amola ‘sa:liode’ amola dunu hosi da:iya fila heda:i, ga (north) amoga oule misunu. ⁸ Dunu da biba:le moilaiga esala, da gegebe amoga fane legei dagoi ba:mu. Daia fi dunu! Dilia ha lai dunu da gegesu hagu dogone, osobo gasa:le ga:ga:la heda:le, ilia gaga:su liligi

afae afae gilisili, gaga:su dobea agoane hamomu. ⁹ Ilia da dilia gagoi amo ifa damuiga dou sone mugulumu, amola ouli galea amoga dilia gagagula heda:i diasu gadelale salimu. ¹⁰ Hosi da ilia emoga osa:gibiba:le, gulu da mobi agoane heda:le, dili dedebomu. Hosi da ilia hiougisu liligi amola 'sa:liode' hehenane moilai mugului amo ea logo holeiga hiougili ahoasea, amo ilia ahoa goba gala:be da dilia dobea fofogomu. ¹¹ Ilia hosi fila heda:i dunu da dilia logo amoga gasawane asili, ilia gegesu gobihei sedade amoga dunu huluane medole legemu. Dilia da golasu ifa bagade bagohame bugi diala. Be amo huluane da fadegale fasili, osoboga galagudui dagoi ba:mu. ¹² Dilia ha lai dunu da dilia muni amola bidiga lasu liligi huluane udigili lamu. Ilia da dilia gagoi amola diasu ida:iwane gala amo mugulumu. Ilia da mugului igi amola ifa amola isui huluane lale, hano wayabo bagadega galagamu. ¹³ †Na da hamobeba:le, dilia gesami hea:su amola sani baidama dusu da bu hame nabimu. ¹⁴ Dilia moilai bai bagade da igi magufu fawane dialebe ba:mu, amola amo da:iya menabo digisu dunu da ilia menabo gasa:su esa, eso hougimu. Dilia moilai bai bagade da fa:no hamedafa bu gagumu. Na, Ouligisudafa Hina Gode, da sia:i dagoi.”

¹⁵ Ouligisudafa Hina Gode da Daia moilai bai bagade fi ilima amane sia:sa, “Dunu eno da dilima hasalasilaloba, dunu huluane hano wayabo bagade bega: esala da dilia dunu enoga fane legelalebeba:le, ilia gugusa: gia:be nabasea,

---

† 26:13: Wamolegei Sia: Olelesu 18:22

beda:gia:mu. ¹⁶ †Fifi asi gala amo da dusagai bagadega ahoa, ilia hina bagade da ilia fisu da:iya esalu gudu sa:ili, ilia abula gisa:le fasili, osoboga yagugusa esalumu. Ili da dilima doaga:i hou ba:beba:le, bagadewane beda:iba:le, yagugusu yolesimu hame dawa:mu. ¹⁷ Ili da dili dawa:beba:le, amane idigisa gesami hea:mu,

‘Moilai bai bagade amo dunu huluane dawa:digisa,

amo da wadela:lesi dagoi.

Ea dusagai bagade huluane hano wayabo bagade amoga gili gisasi dagoi.

Amo moilai bai bagade fi dunu

da hano wayabo bagade hou huluane ouligisu.

Dunu huluane bega: esalu da iliba:le beda:gia:su.

¹⁸ Be wali eso, amo da dafai dagoiba:le,

Ogaga fi dunu da yagagulala.

Ea wadela:lesisu ba:beba:le, ilia da beda:ga fofogadigisa.’ ”

¹⁹ Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:sa, “Daia moilai bai bagade! Na da di moilaiga dunu da hamedafa esala, amo defele Na da di wadela:lesimu. Na da hano wayabo bagade lugudu hano, amoga di dedebolesimu. ²⁰ Na da di, dunu musa: esalu bogoi amo gilisimusa:, bogosu sogebi amoga asunasimu. Di da amo obo hagudu eso huluane dialoma:ne wadela:lesi sogebi, musa: bogoi dunu gilisili esaloma:ne, Na da asunasimu. Dia moilai amo ganodini,

---

† 26:16: Wamolegei Sia: Olelesu 18:9-10

dunu da bu hamedafa esalumu. ²¹ §Dunu huluane da dawa:digima:ne, Na da di wadela:lesili dagomu. Fa:no, dunu da di ba:musa:, hogoi helele hamedafa ba:mu.” Ouligisu Hina Gode da sia:i dagoi.

27

Gode da Daia Idigisa Gesami Hea:su Olelei

¹ Hina Gode da nama amane sia:i, ² “Dunu egefe! Daia moilaiga doaga:i hou dawa:beba:le, didiga:le gesami hea:ma. ³ Daia da hano wayabo bagade bega: diala. E da dunu fi huluane hano bega: diala ilima bidi lasu hou hamosa. Ema Ouligisu Hina Gode Ea sia: agoane gesami hea:ma,

‘Daia! Di da dia nina: hamoi amoga hidasu.

⁴ Dia esalebe da hano wayabo bagade.

Dia gagusu dunu da fedege di dusagai nina: hamoi defele gagui.

⁵ Di gaguma:ne ilia da Hemone Goumiga ‘fe’ ifa lai,

amola dia dogoa bugima:ne ilia da dolo ifa Lebanone sogega lai.

⁶ Ila dia dusagai sua:su hamoma:ne ‘ouge’ ifa amo Ba:isa:ne sogega lai.

Dia hada:i fai: hamoma:ne, ilia da ‘baine’ ifa amo Saibalese sogega lai.

Amo da:iya, ilia da ‘aifoli’ dedene ba:sisi.

⁷ Dia gosagi da ahea:iai abula nodomene dedei Idibidi sogega hamoi.

---

§ 26:21: Wamolegei Sia: Olelesu 18:21

Ilia da nina: hamoiba:le, dunu da amo
sedagaga ba:beba:le, dawa:i.

Dia segagi da oga:iyai abula nog:ai Saibalese
ogaga lai, amoga hamoi.

⁸ Dia sua:su dunu da Saidone moilai bai bagade
amola Afa:de moilai bai bagadega misi.

Dia fidafa dawa:su dunu da dusagai hawa:
hamosu dunu esalu.

⁹ Dia dusagai gagusu dunu da dawa: lai dunu,
Bibilose sogega misi.

Dusagai da:iya ahoasu dunu huluane
da dia bidiga lasu diasu ganodini bidi lasu.

¹⁰ Besia amola Lidia amola Libia dadi gagui
dunu da dia dadi gagui wa:i ganodini hawa:
hamosu. Ilia da ilia gegesu gaga:su liligi amola
habuga amo dia dadi gagui diasu ganodini gosag-
isi. Ilia da dia gegesu hamobeba:le, eno dunu da
dima nodosu.

¹¹ Afa:de dadi gagui dunu da dia gagoi sosodo
ouligi, amola Ga:made dadi gagui dunu da dia
gagagula heda:i diasu amo ouligi. Ilia da ilia
gegesu gaga:su liligi dia dobea fei damana gosag-
isi. Ilia da di nina: hamonesi.

¹² Di da Siba:ini sogega bidi lasu hou hamosu.
Di da ilima liligi iabeba:le, ilia da dima silifa, ouli,
dini amola lede bu dabe i. ¹³ Di da Galisi amola
Diubale amola Misiege amoga liligi iabeba:le,
ilia da dima udigili hawa: hamosu dunu amola
'balase' hamoi liligi bu dabe i. ¹⁴ Bede Dogama
soge amoma bidi laloba, ilia da hawa: hamosu
hosi amola gegesu hosi amola dougi bu dabe i.
¹⁵ Loudese dunu da dima bidi lasu. Hano wayabo
bagade bega: esalebe fi bagohame da dia liligi

lale, bu 'eboni' amola 'aifoli' bu dabe i. ¹⁶ Silia dunu da dia liligi lale, bu igi ida:iwane, oga:iyai abula, nodomene dedei abula, ahea:iai abula amola 'gola:le' dima dabe i. ¹⁷ Isala:ili amola Yuda da dia liligi lale, bu widi, agime hano, olife susuligi amola hedama:ne fodole nasu dabe i. ¹⁸ - ¹⁹ Dama:sagase fi dunu da dia liligi bidi lale, bu waini hano (amo ilia da Helebhone sogega lai), sibi hinabo damui (amo ilia da Sa:iha sogega lai), ouli amola hedama:ne fodole nasu dabe i. ²⁰ Dida:ne dunu ilia da dia liligi lale, hosi da:iya fa:le fisu abula amoga dabe i. ²¹ Ala:ibia dunu amola Gida soge ouligisu dunu da dia liligi lale, sibi mano amola sibi amola goudi dabe bu i. ²² Siba amola Lama bidi lasu dunu da dia liligi labeba:le, igi nina: hamoi amola 'gouli' amola hedama:ne fodole nasu ida:iwane bu dabe i. ²³ Moilai bai bagade bagohame (Ha:ila:ne, Ga:ni, Idini, Siba, A:sie, Gilima:de) amo huluane da dima bidi lasu. ²⁴ Ili da dima abula liligi noga:idafa, oga:iyai abula, nodomene dedei abula, foloiga dedei debea, amola gobeaha:i noga:le hamoi, amo ilia da dima bidi lasu.

²⁵ *Dia bidi lasu liligi da dusagai bagade ganodini sasalili, gaguli ahoanebe ba:i. Di amola da dusagai amo ganodini liligi dioi bagade dialebe, hano da:iya ahoanebe, amo agoane ba:i.

²⁶ Dia sua:su dunu da di hano wayabo bagadega oule asili, di da hano wayabo dogoa esaloba, gusudili mabe fo da di wadela:lesi.

²⁷ Dia bidi lasu liligi huluane amola dia dusagai hawa: hamosu dunu amola dia dusagai gagusu

---

* 27:25: Wamolegei Sia: Olelesu 18:11-19

dunu amola dia bidi lasu dunu amola dadi gagui dunu huluane dusagai da:iya esalu, amo huluane da hanoga na dagole, fisi dagoi.

²⁸ Dunu hano bega: esala da dusagai hawa: hamosu dunu bogolalebe ilia beda:ga wele sia:i, amo nabi. ²⁹ Eno dusagai huluane da dunu hame esalebe ba:sa. Iliya hawa: hamosu dunu huluane da soqe bega: asi dagoi.

³⁰ Di da bogobeba:le, ilia huluane diha didi-gia:sa. Iliya da guludou ilia dialuma da:iya ulawene, nasubu da:iya bebesolalasa.

³¹ Iliya dialuma hinabo gesele, eboboi abula gaga:sa. Iliya da:i dione dinana.

³² Iliya da dima idigisa gesami hea:sa. 'Daia da hano wayabo ganodini ouiya:le diala. Nowa da Daia defema:bela:?

³³ Di da fifi asi gala hano wayabo la:idi gala, ilia hanai defele, ilima liligi bidi lasu. Dia liligi bagade labeba:le, hina bagade dunu ilia bagade gagui ba:i.

³⁴ Wali di da hano wayabo bagade amo ganodini wadela:lesi dagoi ba:sa. Di da hano wayabo lugududafa amoga sa:i. Dia liligi amola dima gilisili hawa: hamosu dunu da dilia gilisili hano wayaboga magufale, hamedafa ba:sa.

³⁵ Dunu huluane hano bega: fifi lai, da dima doaga:i hou dawa:beba:le, fofogadigili yagugusa. Iliya hina bagade amolawane, ilia da bagade beda:iba:le, ilia odagia beda:i ba:sa. ³⁶ Di da bu mae ba:ma:ne asi dagoi. Osobo bagade bidi lasu dunu huluane da beda:gia:sa. Bai dima doaga:i hou da ilima doagasa:besa:le, ilia da beda:i.

28

Daia hina bagade da Se Bidi Lamu

¹ Hina Gode da nama amane sia:i, ² “Dunu egefe! Daia hina bagade ema, Na, Ouligisudafa Hina Gode, da ema amane sia:sa, amo ema adosima, ‘Di da gasa fifili, di da ‘gode’ dina: sia:sa. Di da ‘gode’ defele, dia fisu da:iya fili amola hano wayabo bagade huluane da dia fisu sisiga:sa, amo dina: di sia:sa. Di da ogogole,’ na da ‘gode’ sia:sa, be di da ‘gode’ hame. Di da osobo bagade dunu fawane. ³ Di da dia asigi dawa:su da Da:niele ea asigi dawa:su baligisa, amo dia dawa:sa. Di da dunu huluane ilia wamolegei hou ba:sa, amo disu dawa:lala. ⁴ Dia dawa: lai amola hahamosu dawa: amoga hawa: hamobeba:le, di da gouli amola silifa bagade lale, bagade gagui agoane ba:sa. ⁵ Di da bidi lasu hou hamobeba:le, muni baligili lalu. Di da dia bagade gagui hou dawa:beba:le, hidale dawa:lala. ⁶ Be wali, Na, Ouligisudafa Hina Gode, da amane sia:sa,’ Dia da dia dawa: lai da ‘gode’ ea dawa: lai defele gala dawa:beba:le, ⁷ Na da ougi nimi bagade ha lai dunu dima doagala:musa: oule misunu. Ili da dia liligi noga:iwane di da dia dawa: lai amola hahamosu dawa: amoga lai, amo huluane wadela:lesimu. ⁸ Ili da di medole legele, hano wayabo bagadega sanasimu. ⁹ Ili da di famusa: masea, di da ‘na da gode’ sia:ma:bela:? Amo esoha, di medole legesu dunu odagi gadenesea, di da ‘gode’ hame be osobo bagade dunu fawane esala, amo noga:le dawa:mu. ¹⁰ Di da wa:me ea bogoi amo defele, Gode Ea hou hame lalegagui ga fi dunu ilia lobo

da:iya bogomu. Na, Ouligisudafa Hina Gode, da ilima amo hamoma:ne sia:beba:le, ilia da di medole legemu.”

Daia hina bagade da Dafamu

¹¹ Hina Gode da bu nama amane sia:i,
¹² “Dunu egefe! Daia hina bagade da dafamuba:le, gogolole dawa:ma. Na, Ouligisudafa Hina Gode, da amane sia:sa, amo ema adosima, ‘Di da musa: eno dunu dawa:digima:ne, moloidafawane esalu. Di da bagade dawa:su amola ayeligi da:da:loiwane ba:su esalu. ¹³ Di da Gode Ea ifabi amo Idini soge ganodini esalu. Di da igi ida:iwane gala gaga:si amo (lubi amola daimode, douba:se, belole, ganiliane, ya:seba, sa:faia, emelalede amola ganedi). Di da nina: hamoi liligi gouliga hamoi galu. Na da amo liligi dia hahamoi eso amoga digili i. ¹⁴ Na da a:igele (amoga dunu da beda:i), di sosodo ouligima:ne, amogawi leloma:ne asunasi. Di da Na hadigi goumia esalu, nenema:gi igi ida:iwane dialebe amo ganodini golili ahoasu. ¹⁵ Di da dia hahamoi eso amogainini moloidafa hou hamosu. Be di da bu wadela:i hou muni hamosu. ¹⁶ Di da bidi lasu bagade hamobeba:le, bu ogogosu amola bidi hamoi hamosu. Amaiba:le, Na da di Na hadigi goumi amoga fadegai. Amola a:igele amo da di sosodo ouligi lelu, da di igi nenemigi sogebiga sefasi. ¹⁷ Dia ba:su da isisima:goiba:le, di da hidale hamoi. Amola, eno dunu da dima nodoiba:le, di da gagaoui ba:i. Amaiba:le eno hina bagade dunu dawa:digima:ne, Na da di osobo gudu gisalugala:i. Iliã da amo sisasu ba:ma:ne. ¹⁸ Di da wadela:ledafa bidi lasu hou

hamobeba:le, dia nodone sia:ne gadosu sogebi huluane da ledo bagade bai:i. Amaiba:le, Na da dia moilai huluane laluga ulagisili, nene sa:i dagoi. Dunu huluane wali dima ba:sea, da nasubu fawane ba:sa. ¹⁹ Di da bu mae ba:ma:ne, asi dagoi. Amola fifi asi gala huluane da di dawa:i, amo da beda:gia:sa. Bai dima doaga:i hou da ilima doaga:sa:besa:le, ilia da beda:i.”

Saidone da Se Bidi Lamu

²⁰ *Hina Gode da nama amane sia:i, ²¹ “Dunu egefe! Saidone moilai bai bagade amoma se ima:ne mimogoa diwaneya udidima! ²² Saidone fi ilima Na, Ouligisudafa Hina Gode da ilia hou olelema:ne amane sia:sa, amo adosima, ‘Saidone! Na da dia ha lai. Na da dima se bidi iasea, dunu eno da Nama nodomu. Na da di amo ganodini esala dunu ilima Na hadigi olelema:ne se bidi iasea, ilia da Na da Hina Gode dawa:mu. ²³ Na da dima olo iasimu. Amola Na hamobeba:le, maga:me da dia logo ganodini bagade a:iahoabe ba:mu. Eno dunu da la:di huluane amoga misini dima doagala:mu, amola dia fi dunu da medole legei dagoi ba:mu. Amasea, di da Na da Hina Gode dawa:mu.”

Gode da Isala:ili Fi ilima Hahawane Dogolegele Hamomu

²⁴ Hina Gode da amane sia:i, “Fifi asi gala amo Isala:ili sisiga:i, ilia da Isala:ili fi amo higa-beba:le, ilima se bagade iasu. Be ilia agoaiwane bu hamedafa hamomu. Amola ilia da Na da Ouligisudafa Hina Gode dawa:mu.”

---

* **28:20:** Youele 3:4-8; Segalaia 9:1-2; Ma:diu 11:21-22; Luge 10:13-14

²⁵ Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:i, “Na da Isala:ili fi dunu amo fifi asi gala amoga, Na da ili afagogoi, amoga lale, ilia sogedafa buhagima:ne oule misunu. Amasea, fifi asi gala huluane da Na da Hadigi dawa:mu. Isala:ili fi dunu da ilia sogedafa amo Na da musa: Na hawa: hamosu dunu Ya:igobema i, amo ganodini esalumu. ²⁶ Ili da amo ganodini hahawane gaga:lewane esalumu. Ili da diasu gagumu amola waini efe sagamu. Ili na:iyado fi dunu amo da ilima higas, ilima Na da se bidi imunu. Amola Isala:ili fi da gaga:i dagoi ba:mu. Amasea, ilia da Na da ilia Hina Gode dawa:mu.”

29

Idibidi Soge fi da Se Bidi Lamu

¹ *Eso fago amola oubi nabu amola ninia mugululi misi ode nabu, amoga Hina Gode da nama amane sia:i, ² “Dunu egefe! Idibidi hina bagade ema se ima:ne, mimogoa fofada:ma! E amola Idibidi fi huluane da se bidi iasu lama:ne sia:ma. ³ Ema, Ouligisudafa Hina Gode da Idibidi hina bagade amane sia:sa, adosima, ‘Di, hanome bagadedafa, hanoa dialebe! Na da dia ha lai! Di da Naile Hano da dia:, amola dia amo hamoi sia:sa. ⁴ Be Na da dia magado ma:goga hiougimu. Amola menabo dia hano ganodini fi, dima madelagima:mu. Amasea, Na da di Naile Hano ganodi dialu amola menabo huluane dima madelagi, amo bia hiougili gadomu. ⁵ Na da di amola menabo huluane, hafoga:i sogega

---

* 29:1: Aisaia 19:1-25; Yelemmaia 46:2-26

galagamu. Dia da:i hodo osoboga galagale, hame uli dogoi ba:mu. Na da amo sio amola ohe fi iligili moma:ne imunu. ⁶ †Amasea, Idibidi dunu huluane ilia da Na da Hina Gode dawa:mu. Isala:ili fi dunu da dilia Idibidi dunu amo ili fuligala:mu dawa:i galu. Be di da gasa hame ifa daba: agoai ba:i. ⁷ Ilia da dima baligisia ganoba, di da fili sa:ili, ilia ogoleba sone, ilia baligi fili gala:i. ⁸ Wali, Na, Ouligisudafa Hina Gode, da dima sia:sa. Na da dunu gegesu gobihei bagade gaguiwane dima doagala:musa:, dima asunasimu. Ilia da dia dunu amola ohe huluane medole legemu. ⁹ Idibidi soge da dunu hulu hagia:le, wadela:lesi dagoi ba:mu. Amasea, di da Na da Hina Gode dawa:mu. ¹⁰ Di da Naile Hano da dia:, amola di da amo hamoi sia:beba:le, Na da di amola dia Naile Hano amoma ha lai gala. Na da Idibidi soge huluane, Migidole moilai bai bagade ga (north) gala amoganini asili Asawane moilai bai bagade ga (south) gala, amonini asili Sudane fi alalo defei doaga:sa, amo dogoa huluane dunu hulu hagia:le, wadela:lesimu. ¹¹ Dunu fi amola ohe fi ilia amodili mae asili galea, ode 40 da gidigili baligimu. ¹² Na da Idibidi soge wadela:lesisia, amo soge ea wadela:su da soge huluane osobo bagadega gala, amo ilia wadela:su baligi dagoi ba:mu. Ode 40 amoga Idibidi soge moilai bai bagade huluane da wadela:lesi dagoi, eno moilai huluane ilia wadela:su bagade baligiwane dialumu. Na hamobeba:le, Idibidi dunu da gegesu amoga hobeale lasu dunu ba:mu. Ilia da fifi asi gala eno huluane amoga hobeale,

---

† 29:6: Aisaia 36:6

amo fi ganodini esalumu.”

¹³ Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:sa, “Ode 40 amo gidigili, Na da Idibidi fi dunu soge fifi asi enoga afagogolesi amo bu sinidigili oule misunu. ¹⁴ Amola Na da ili ga (south), musa: ili fifi lalusu amogawi fifi lama:mu. Amo ganodini ilia da gasa hamedene fifi lalumu. ¹⁵ Ili da gasa hamedeiba:le, eno fifi asi gala da ilia gasa baligimu. Amola ilia da eno fifi asi gala ouligimu hamedei ba:mu. Na da ili gasa hamedene hamobeba:le, ilia da eno fifi asi gala sesemu da hamedei ba:mu. ¹⁶ Isala:ili da ili fidima:ne, Idibidi dunu ilima bu hame adole ba:mu. Isala:ili da Idibidi amoga doaga:i hou ba:beba:le, ilia da ilima fidimusa: adole ba:beba:le da giadofai noga:le dawa:mu. Amasea, Isala:ili fi ilia da Na da Ouligisu Hina Gode dawa:mu.”

Ba: bilone hina bagade da Idibidi amoma Hasalasimu

¹⁷ Eso age, amola oubi age, amola ode 27 ninia mugululi misi amoga, Hina Gode da nama amane sia:i, ¹⁸ “Dunu egefe! Ba: bilone hina bagade Nebiuga:denese da Daia amoma doagala:i. E da ea dadi gagui dunu ilima dioi gasa bagade liligi gisima:ne, ilima i. Amalalu ilia dialuma da gianai agoane ba:i, amola ilia gidagi da gadofu houga:lesi ba:i. Be Ba: bilone hina bagade amola dadi gagui dunu, ilia da amo hawa: hamobega dabe liligi afae hame lai. ¹⁹ Amaiba:le, Na, Ouligisudafa Hina Gode, da amane sia:sa, ‘Na da Idibidi soge amo, hina bagade Nebiuga:denese ema iagamu. E da amoma doagala:le, Idibidi

muni huluane gegenana lale, amo muni ea dadi gagui dunu ilima ilia bidi imunu. ²⁰ E da Na hawa: hamobeba:le, Na da Idibidi soge ea hawa: hamosu bidi agoane, ema imunu. Na, Ouligisu Hina Gode da sia:i dagoi.

²¹ Amo hou da doaga:sea, Na da Isala:ili dunu ilima gasa bu imunu. Amola, di Isigiele, di da dunu huluane nabima:ne sia:musa:, Isala:ili dunu da Na da Hina Gode dawa:ma:ne, Na da dia logo doasimu.”

30

Hina Gode da Idibidi fi ilima Se Bidi Imunu Sia:i

- ¹ Hina Gode da nama bu amane sia:i,
² “Dunu egefe! Na, Ouligisudafa Hina Gode, Na sia: dunu huluane nabima:ne,
 amane wele sia:ma, ‘Beda:igia:su eso da mana.
³ Hina Gode Ea hamomu eso da gadenesa.
 Amo esoga, soge fifi asi gala da se nabasu ginamei mobi agoai ba:mu.
⁴ Idibidi soge da gegesu ba:mu.
 Sudane soge da se nabasu bagade ba:mu.
 Idibidi soge ganodini, dunu bagohame da medole legei dagoi ba:mu.
 Ili lili huluane amo enoga gegenana lai dagoi ba:mu.
 Amola ilia soge huluane, wadela:lesi dagoi ba:mu.
⁵ Amo gegesu ganodini, bidiga lai dadi gagui dunu ilia da eno sogega hiougi (amo soge da Sudane, Lidia, Libia, Ala:ibia, Bade amola Na

fi dunu Isala:ili) amo da medole lelegei dagoi ba:mu.' ”

⁶ Hina Gode da amane sia:i, “Idibidi gaga:su dunu huluane, Migidole ga (north) soqe amogainini asili, Asawane doaga:le, huluane da medole lelegei dagoi ba:mu. Idibidi hidasu dadi gagui gilisisu da wadela:lesi dagoi ba:mu. Na, Ouligisudafa Hina Gode da sia:i dagoi. ⁷ Idibidi soqe da wadela:lesi dagoi, eno soqe huluane ilia wadela:su baligisawane ba:mu. Ea moilai huluane da wadela:lesidafa ba:mu. ⁸ Na da Idibidi soqe laluga ulagisia, amola ea gaga:su dunu huluane medole legei dagoi ba:sea, ilia da Na da Hina Gode dawa:mu. ⁹ Amo eso doaga:sea, amola Idibidi soqe da wadela:lesi dagoi ba:sea, Na da Sudane mae dawa:le esalebe dunu ilima dusagai da:iya sia: adola ahoasu dunu asunasimu. Iliia sia: nabasea, beda:ga fofogadigimu. Amo eso da mana.”

¹⁰ Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:sa, “Na da Ba:bilone hina bagade, Nebiuga:denese, ema e da Idibidi doagala:le, ea bagade gagui hou dagolisima:ne sia:mu. ¹¹ E amola ea nimi bagade dadi gagui wa:i da soqe wadela:musa: misunu. Iliia da gegesu gobihei bagade gaguli, Idibidi doagala:mu. Idibidi soqe da bogoi da:i hodo amoga nabai ba:mu. ¹² Na da Naile Hano hale hafoga:lesili, Idibidi fi amo wadela:i dunu amoga iagamu. Ga fi dunu da soqe huluane gugunufinisimu. Na, Hina Gode da sia:i dagoi.”

¹³ Hina Gode da amane sia:sa, “Na da Memefisi moilai bai bagade ilia loboga hamoi ‘gode’, amola ogogosu ‘gode’ huluane wadela:lesimu.

Idibidi ouligisu dunu da hame ba:mu, amola Na da dunu huluane beda:gia:ma:ne hamomu. ¹⁴ Na da Idibidi ga (south) soge wadela:lesimu, amola Soua:ne moilai bai bagade gadili (north) diala amo laluga ulagisimu. Na da Idibidi bisilua moilai bai bagade amo Dibisi, amoma se bidi imunu. ¹⁵ Idibidi gagili sali moilai bai bagade, amo Belusiamе da Na ougi ba:mu. Na da Dibisi ea gagui liligi wadela:lesimu. ¹⁶ Na da Idibidi laluga ulagisimu, amola Belusiamе da se bagade nabimu. Dibisi gagoi da mugului dagoi ba:mu, amola moilai da hanoga dedeboi dagoi ba:mu. ¹⁷ Hilioubalisi amola Bibisede moilai bai bagade ayeligi dunu da gegesu ganodini bogogia:mu, amola dunu oda da afugili oule asi dagoi ba:mu. ¹⁸ Na da Idibidi ilia gasa fili gasa hou wadela:sea, Daha:banisi gagili sali moilai da gasi fawane ba:mu. Mobi ginamei da Idibidi soge dedebomu, amola ea moilai fi dunu huluane da afugili oule asi dagoi ba:mu. ¹⁹ Na da Idibidi fi ilima se bidi agoane iasea, ilia da Na da Hina Gode dawa:mu.”

Idibidi hina bagade da ea Gasa Fili Sa:i Dagoi Ba:mu

²⁰ Eso fesu amola oubi age amola ode gida amoga ninia mugululi misi, Hina Gode da nama amane sia:i, ²¹ “Dunu egefe! Na Idibidi hina bagade ea lobo gasa fi dagoi. Dunu afaega ea lobo ili gadole abulaga hame la:gilisi. Amaiba:le, amo uhini amola gegesu gobihei bu gegemusa: gagumu da hamedei. ²² Amalu, wali, Na, Ouligisudafa Hina Gode, da amane sia:sa, ‘Na da Idibidi hina bagade ema ha lai. Na da ea

lobo aduna filisimu - musa: fi lobo amola ele galu filisimu. Amasea, gegesu gobihei bagade da ea lobo gagui habonane sa:imu. ²³ Na da Idibidi fi dunu amo fifi asi gala huluane amoga afagogolesimu. ²⁴ Amasea, Na da Ba: bilone hina bagade ema gasa iawane, Na gegesu gobihei ea lobo da:iya ligisimu. Be Na da Idibidi hina bagade ea lobo fifilisimu. Amola ea ha lai dunu ea midadi, e da gogonomonanu bogomu.

²⁵ Dafawane! Na da ea gasa wadela:lesimu, be Ba: bilone hina bagade ema gasa imunu. Na da ema Na gegesu gobihei iasili, amola e da amoga Idibidi fi dunuma sosiagasea, dunu huluanedafa da Na da Hina Gode dawa:mu. ²⁶ Na da Idibidi fi dunu amo gadili se fasili, ili fifi asi gala huluane amo ganodini esaloma:ne afagogolesimu. Amasea, ilia da Na da Hina Gode dawa:mu.”

31

Idibidi Fi da Dolo Ifa Defele

¹ Eso age amola oubi osoda amola oda gida amo ninia mugululi misi esoga, Hina Gode da nama amane sia:i, ² “Dunu egefe! Idibidi hina bagade amola ea fi dunu huluane ilima amane sia:mu,

‘Di da gasa bagade! Na da di adila defema:bela:?’

³ Di da dolo ifa Lebanone soge ganodini gala agoai.

Ea amoda da hisi iaha amola sedadeba:le, mu mobi digisa.

⁴ Amo alema:ne, hano dialu. Amola osobo hagudu, e ha:i ima:ne hano galu.

Amo hano da dolo ifa ea sogebi amola iwila
ifa huluane amoma hano iasu.

⁵ Dolo ifa ea sedade da ifa oda amo baligi,
amola ea amoda da gadugagili gasa bagade
alei.

Bai hano bagade galuba:le.

⁶ Sio fi enoenoi huluane da ea amoda da:iya
diasu bibisu.

Sigua ohe ilia da ea ougiha mano lalelegesu.
Osobo bagade fifi asi gala da ea ougiha
helefishu.

⁷ Amo ifa da ida:iwane ba:su.

E da sedadedafa amola ea amoda da
sedadedafa afufui.

Ea difi da hano hagudu amoga dodoa sa:i.

⁸ *Dolo ifa eno Gode Ea ifabi ganodini da e
defemu hamedei.

'Fe' ifa huluane ilia amoda da amo dolo ifa
ea amoda hame defei.

Amola 'baleini' ifa huluane ilia amoda da ea
amoda hame defei.

Ifa eno Gode Ea ifabi ganodini da amo ea
ida:iwane ba:su,

amo defemu hamedei ba:i.

⁹ Na da amo ifa nina: hamoi.

Ea amoda da:la afufui ba:i.

E da ifa huluane Idini soge (Gode Ea ifabi)
amo ganodini lelesulu

amo baligisu.

¹⁰ Wali, Na, Ouligisudafa Hina Gode da dima
amo ifa amo da alele, mu mobiga digi, hou da
ema doaga:mu, dima olelemu. E da sedade alele,
gilisili hidale dawa:i.

---

* 31:8: Mui 2:9

¹¹ Amaiba:le, Na da ema higale, yolesi. Na da e ga fi ouligisu dunuma iagamu. Amo ifa da wadela:le bagade hamoiba:le, Ba: bilone hina bagade da ea hamoi defele, se bidi imununu. ¹² Ga fi sedigi dunu da amo ifa aba sanawane, yolesimu. Ea amoda dagai da goumi amola fago huluane soge ganodini amo da:iya legela dadafumu. Amola fifi asi gala ea ougiha esalu, huluane da afia:mu. ¹³ Sio da misini, ifa fili sa:i da:iya fimu. Amola sigua ohe da ea amoda giadofale masunu. ¹⁴ Amaiba:le, wali winini ifa eno (hano i amowane) da amo ifa defele hame alemu, amola amo agoane mu mobi dodoa hame heda:mu. Amo huluane da dunu egefe ilia bogosu defele bogogia:le, dunu amo da musa: bogoi sogebi amoga sa:i, amo gilisimusa: sa:imu.”

¹⁵ Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:sa, “Amo esoha ifa da bogoi sogebi amoga ahoasea, Na da didigia:su dawa:digisu hamoma:ne, hano hagudu amo e dedeboma:mu. Na hano huluane mae masa:ne, gagulaligimu. Amo ifa da bogobeba:le, Na da Lebanone Goumi amoga gasima:ne hamomu, amola iwila ifa huluane bioma:mu.

¹⁶ Na da amo ifa bogoi sogebi amoga asunasisia, ea dafasu ga: da fifi asi gala huluane fofogomu. Idini soge ifa huluane amola Lebanone ifa (amo da hano noga:le i, amola noga:idafa) amo huluane da hagudu sa:i dagoi - ilia huluane da ea dafai ba:sea, hahawane ba:mu. ¹⁷ Ili da amo dolo ifa gilisili bogoi sogebiga, eno ifa musa: amoga sa:i amoma gilisimusa: sa:imu. Amola huluane da ea ougiha esalu, amo da fifi asi gala amoga esaloma:ne afagogolesi ba:mu.

18 Amo dolo da fedege Idibidi hina bagade amola ea fi dunu huluane. Idini soge ifa da ea sedade amola noga:i ba:su defele hame ba:i. Be wali, Idini soge ifa defele, e da bogoi sogebi amoga gudu sa:ili, amola Gode Ea hou hame lalegagui dunu amola gegesu ganodini fane legei dunu ilima gilisimu. Na da sia:i dagoi,” Ouligisu Hina Gode da amane sia:sa.

32

Idibidi hina bagade da Hanomema Defei

¹ Eso age amola oubi fago amola ode fago amoga ninia mugululi misi, Hina Gode da nama amane sia:i, ² “Dunu egefe! Idibidi hina bagade ema gasa bagade sisane sia:ma! Na sia: amane alofele ima. ‘Di da fifi asi gala ba:ma:ne laione wa:me agoane hamosa. Be amomane di da hanome gafulusa dasi ahoa agoane ba:sa. Di da dia emoga hano ubagesa, amola hano wadela:lesisa. ³ Fifi asi gala bagohame gilisia, Na da di efegele, fifi asi gala dunu da bia gado di hiouginana masunu. ⁴ Na da di osoboga galagale, osobo bagade sio amola ohe fi huluane di moma:ne oule misunu. ⁵ Na dia da:i hodo dasagia:i amoga goumi amola fago huluane dedebolesimu. ⁶ Na da dia maga:me soga:digili, goumi da amoga dedeboi amola hano da amoga nabai ba:mu.

⁷ *Na da di wadela:sea, Na da mu amola gasumuni dedebolesimu. Eso da mu mobiga

---

* 32:7: Aisaia 13:10; Ma:diu 24:29; Maga 13:24-25; Luge 21:25; Wamolegei Sia: Olelesu 6:12-13, 8:12

uligili, wamoaligimu amola oubi da bu hame diga:mu. ⁸ Na da mu hadigi huluane ha:ba:domu amola osobo bagade da gasi fawane ba:mu. Na, Ouligisudafa Hina Gode da sia:i dagoi.

⁹ Na da fifi asi gala (mogili di da hamedafa dawa:i) amoga dia da wadela:lesi dagoi olelesea, fifi asi gala bagohame da da:i dione fofogadigimu. ¹⁰ Fifi asi gala bagohame da Na dima hamomu ba:sea, bagade fofogadigimu. Na da Na gegesu gobihei bagade gufulu abasea, osobo bagade hina bagade dunu ilia da beda:ga yagugumu. Di da dafasea, ilia da bogosa:besa:le, beda:igia:le, yagugumu.”

¹¹ Ouligisudafa Hina Gode da Idibidi hina bagade ema amane sia:sa, “Ba:bilone hina bagade da ea gegesu gobiheiga dima doagala:mu. ¹² Nimi bagade fifi asi gala dadi gagui dunu da ilia gegesu gobihei dugale gadole, dia fi dunu huluane medole legema:ne, Na da logo doasimu. Dia fi dunu huluane amola dia liligi (amoma di da hidale ba:sa) huluane da gugunufinisi dagoi ba:mu. ¹³ Na da dia bulamagau amo hano gu gelabo huluane gadenene medole legemu. Dunu amola bulamagau amo hano bu ubagemu da hame ba:mu. ¹⁴ Dia hano huluane da fafu ha:ina sa:ili, ida:iwane ba:ma:ne, Na da logo doasimu. Na, Ouligisudafa Hina Gode, da sia:i dagoi. ¹⁵ Na da Idibidi soge wadela:sea, amola dunu huluane amogai esala, medole lelegesea, ilia da Na da Hina Gode dawa:mu. ¹⁶ Amo gasa bagade sisane iasu da idigisa gesami hea:su agoane ba:mu. Fifi asi gala uda ilia da Idibidi soge amola ea fi dunu huluane ilia dafai dawa:beba:le, amo

gesami gogolole disa hea:mu. Na, Ouligisudafa Hina Gode da sia:i dagoi.”

Bogoi Soge

¹⁷ Eso 15amola oubi age amola ode fago amoga ninia mugululi misi, Hina Gode da nama amane sia:i, ¹⁸ “Dunu egefe! Idibidi dunu huluane da bogomuba:le, gogolole didigia:ma. Ili amola eno gasa fifi asi gala, amo gilisili bogoi sogega asunasima.

¹⁹ Ilima amane sia:ma, ‘Dilia dawa:loba, dili da eno dunu ilia nina: hamoi dili baligi dawa:sala:? Dilia da bogoi sogega amoga sa:ili, Gode Ea hou hame lalegagui dunu gilisili dialumu.

²⁰ Idibidi fi dunu da dunu gegesu ganodini bogoi, amo gilisili bogomu. Gegesu gobihei ili huluane medole legemusa: da momagei dagoi.

²¹ Gasa bagade gegesu dunu, amola dunu da Idibidi fi amoma gale gegene bogoi, ilia da Idibidi bogoi dunu ilia bogoi sogega doaga:sea, ili nodone lale sala. Ili da amane wele sia:sa, ‘Gode Ea hou hame dawa: dunu da gegesu ganodini medole legei, goegudu misini, dialumu!’

²² Asilia fi da bogoi sogega diala. Dadi gagui ilia bogoi uli dogoi da ili sisiga:sa. Ili huluane gegesu ganodini medole legei ba:i. ²³ Amola ilia uli dogoi da gududafa sogebi, bogoi sogega ganodini diala. Musa: fifi asi gala esalebe dunu da ilia hou ba:beba:le beda:gia:i. Be ilia da gegesu ganodini medole legei ba:i, amola wali ilia bogoi uli dogoi da fedege agoane Asilia ea bogoi sogega uli dogosu sisiga:sa. ²⁴ - ²⁵ Ilame da amogawi diala. Ea dadi gagui dunu ilia uli dogoi

da e sisiga:le diala. Ili huluane gegesu ganodini medole legele, gadofu mae damuiwane, bogoi soqe amo gudu sa:i. Ili esaloba, dunu eno da ilima bagade beda:i. Be wali ilia da udigili bogoi diala, amola eno da ilima hame obenane nodosa.

²⁶ Misiege amola Diubale da amogawi diala. Ela dadi gagui dunu ilia uli dogoi da ela sisiga:le diala. Ili huluane da gadofu hame damui, amola ilia huluane da gegesu ganodini medole legei ba:i. Be musa: ilia hou hamobeba:le, esalebe dunu da beda:igia:i. ²⁷ Musa: gasa bagade noga:i dunu da bogosea, dunu eno da amo nodone uli dogosu. Ili da amo dunu ilia gegesu gobihei ilia dialuma ha ligisili, amola ilia gegesu gaga:su liligi ilia da:i hodo da:iya ligisili, uli dogosu. Amo musa: noga:i dunu da gasa bagadeba:le, esalebe dunu da beda:igia:i. ²⁸ Idibidi dunu da amo gadofu hame damui dunu gegesu ganodini medole legei, ili defele goudaiwane dialumu.

²⁹ Idome amola ea ouligisu dunu amola da amogawi esala. Ili da gasa bagade dadi gagui dunu ba:i, be wali ilia da bogoi soqe ganodini, gadofu hame damui dunu gegesu ganodini medole legei, ilima gilisili dialebe ba:sa.

³⁰ Ga (north) fi ouligisu dunu huluane amola Saidone dunu amola da amogawi dialebe ba:sa. Musa:, ilia da gasa bagade fili hamobeba:le, eno dunu da beda:igia:su. Be wali ilia da gogosiane, eno gadofu hame damui dunu gegesu ganodini medole legei, amo gilisili bogoi soqebi ganodini dialebe ba:sa.

³¹ Idibidi hina bagade amola ea dadi gagui dunu, da dunu huluane amo da gegesu ganodini

medole legei, amo ba:beba:le, ilia dogo da denes-
imu,” Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:sa.

³² “Na da ea logo doasiba:le, Idibidi hina bagade ea hamobeba:le, esalebe dunu huluane da beda:gia:su. Be e amola ea dadi gagui dunu huluane da gadofu hame damui dunu gegesu ganodini medole legei, amoga gilisili, bogoi uli dogoi ganodini dialumu.” Ouligisudafa Hina Gode da sia:i dagoi.

33

Hina Gode Da Isigiele Sosodo Ouligisu Dunu Ilegei

(Sia:alalo 3:16-21)

¹ Hina Gode da nama amane sia:i, ² “Dunu egefe! Sisasu sia: Na dima sia:be, Isala:ili dunu ilima alofele ialoma. Na da soge afae amoga doagala:musa:, gegesu dunu oule masea, amo soge dunu da ilia fi dunu afae sosodo ouligimusa: ilegesa. ³ E da ha lai doagala:musa: manebe ba:sea, e da ea fi dunu dawa:digima:ne, ha:giwane husa. ⁴ Ea fi dunu afae da amo fusu webe nabasea be sisasu mae dawa:le, hame hobeasea, ha lai amoga medole legei ba:sea, e da hi baiga bogosa. ⁵ Bai e da sisasu husu mae dawa:le, udigili esalebeba:le. E da amo sisasu noga:le dawa:loba, e da hame bogola:loba. ⁶ Be sosodo ouligisu da ha lai manebe ba:sea, be sisane hame husia, ha lai da masea, amo wadela:i hamosu dunu medole legemu. Be Na da amo sosodo ouligisu dunu ilia medole legesu dunu defele ba:mu.

⁷ Wali, dunu egefe! Na da di amo Isala:ili fi ilima sosodo ouligisu dunu esaloma:ne ilegesa. Sisasu sia: Na dima sia:be, Isala:ili dunu ilima alofele ialoma. ⁸ Na da wadela:i hamosu dunu ema se imunusa: fofada:sea, di da ema ea hou afadenene bu esalusu lama:ne, sisamu da defea. Be di da ema hame sisane iasea, Na da di amo dunu ea medole legesu dunu agoai ba:mu. ⁹ Be di da wadela:i hamosu dunuma sisane iasea, be e da wadela:i hou hame fisisia, e da wadela:i hamosu dunu defele bogosu ba:mu. Be di da sisane iabeba:le, bogosu hame ba:mu.”

Hihia Hamoi amo Defele Fofada:su Ba:mu

¹⁰ Hina Gode da nama amane sia:i, “Dunu egefe? Isala:ili dunu ilia sia:daha amo ilima bu sia:mu. Ili da amane sia:sa, ‘Ninia wadela:i hou hamoiba:le, da:i dioi bagade gala. Ninia da geloga:lala. Ninia da habodane esaloma:bela:?”

¹¹ Ilima amane adoma, ‘Na da Ouligisudafa Hina Gode amola Na da wadela:i hamosu dunu afae bogomu higa:i hodosa. Na da e wadela:i hou hamonanebe yolesili esalumu, hanai hodosa. Isala:ili fi! Dilia wadela:i hou hamonanebe amo yolesima! Dilia abuliba:le bogomu hanabela:?”

¹² Wali, dunu egefe! Isala:ili dunuma adoma, ‘Moloidafa dunu da bu wadela:le hamosea, ea musa: noga:i hou da e hame gaga:mu. Wadela:i hamosu dunu da wadela:i hou fisisia, e da se bidi iasu hame ba:mu, amola dunu moloidafa da muni wadela:i hou hamosea, e da bogoma:ne se iasu ba:mu. ¹³ Na da moloi dunuma Fifi Ahoanusu ima:ne sia:sea, be e da ea musa: noga:i hou da e gaga:musa: defele gala dawa:beba:le, wadela:i hou bu hamosea, Na da ea musa:

noga:i hou hamoi bu hame dawa:mu. E da ea wadela:i hou hamoiba:le, bogomu. ¹⁴ Be Na da wadela:i hamosu dunu ema sisane, e da bogomu sia:sea, be e da wadela:i hou fisili, bu noga:i hou hamosea, ¹⁵ (adoba:le agoane, e da muni bu imunusa: eno dunuma iasea, amo dunu ea liligi gagui ema bu iasea, o e da liligi e wamolai amo bu iasea), e da wadela:i hou fisili, malei amo da esalusu iaha amoma fa:no bobogesea, e da mae bogole esalumu. ¹⁶ Na da ea wadela:i hamoi amo gogolema:ne olofomu, amola e da bu noga:i hou lalegaguiba:le, esalumu.

¹⁷ Be dia fi dunu da Na hou hamobe da moloji hame sia:sa. Hamefa! Ilia hamoi fawane da moloji hame. ¹⁸ Moloji dunu da ea moloji hou hamobe fisili, bu muni wadela:le hamosea, e da amoba:le bogomu. ¹⁹ Be wadela:i hamosu dunu da ea wadela:i hou hamonanebe amo fisili, hou noga:i hamosea, e da ea esalusu gaga:i dagoi ba:mu. ²⁰ Be Isala:ili! Di da Na hamobe da moloji hame sia:sa. Na da dia hamobe defele, dima fofada:mu.”

Yelusaleme Dafai Sia:

²¹ *Eso bi, amola oubi nabu, amola ode fago amoga ninia mugululi misi eso amoga, dunu afae amo da Yelusaleme gegei amoga hobeale asili, Yelusaleme da dafai dagoi, amo nama olelela misi. ²² Daeya e mae misini, na da Hina Gode da gasa bagadewane ani esalebe agoane dawa:i. Amo dunu da diahabe doaga:loba, Hina Gode da nama sia: baouma:ne gasa bu i.

---

* 33:21: 2 Hina bagade 25:3-10; Yelemmaia 39:2-8, 52:4-14

Isala:ili fi Dunu Ilia Wadela:i Hou

²³ Hina Gode da nama amane sia:i, ²⁴ “Dunu egefe! Dunu fi amo da Isala:ili gugunufinisi moilale bai bagade amo ganodini esala da amane sia:daha,

‘A:ibalaha:me da dunu afadafa fawane, be Gode da Isala:ili soge huluane ema i. Ninia da bagohame esala. Amaiba:le, amo soge huluane da ninia:.’

²⁵ Na, Ouligisudafa Hina Gode, Na sia:be ilima alofele olelema, amane, ‘Dilia da hu maga:me dialeawane naha! Dilia da loboga hamoi ogogosu ‘gode’ ilima nodone sia:ne gadosa. Dilia dunu bogoma:ne medole legesa. Adiga dilia da amo soge huluane dilia:iale dawa:bela:?’ ²⁶ Dilia da dilia gegesu gobihei fawane da dili gaga:ma:ne dawa:lala. Dilia hamobe hou da wadela:idafa. Dunu huluane da inia uda adole lasu hou hamonanebe. Adiga dilia da amo soge huluane dilia:iale dawa:bela:?’ ²⁷ Ilima amane adoma, ‘Na da Ouligisudafa Hina Gode, amola Na da Fifi Ahoanusu. Na da Na Dioba:le dafawane sia:sa. Dunu da mugului moilale bai bagade amo ganodini esala da medole legei dagoi ba:mu. Eno dunu sogega esalebe da sigua ohega fane na dagoi ba:mu. Mogili goumia amola igi haguha wamoaligili esalebe huluane, olole bogogia:i dagoi ba:mu. ²⁸ Na da soge amo huluane wadela:lesimu. Amola ilia hidale dawa:su gasa fi hou da wadela:lesi dagoi ba:mu. Isala:ili soge goumi da wadela:i iwila hamoiba:le, dunu da amodili masunu hamedei ba:mu. ²⁹ Na da Isala:ili fi ilia wadela:i hou hamoiba:le, ilima se

bidi iasea, amola soge huluane wadela:lesisia, ilia da Na da Hina Gode dawa:mu.”

Isigiele da Sia:beba:le, Adi Hou da Doaga:ma:bela:?

³⁰ Hina Gode da nama amane sia:i, “Dunu egefe! Dia fi dunu da moilai gagoi gadenene, amola ilia diasu logoa gilisia, ilia da dia hou sia:dala. Ili gilisili amane sia:dala, ‘Ninia Hina Gode Ea waha sia: nabimusa: masunu da defea.’
³¹ Amasea, Na fi dunu da dima dia guba:le aligili, dia sia: nabimusa: gilisia. Be ilia da dia olelei nabawane hame hamosa. Ili lafidili asigi sia: fawane sia:sa, be ilia uasu hou hame fisisa. ³² Ili da di amo hedesu dunu amo da magesa:i gesami hea:sa amola ‘sani baidama ‘dusa, agoai dunu di defele ba:sa. Ili da dia sia: huluane gega naba be nabawane hame hamosa. ³³ Be dia sia: iligili huluane da dafawane doaga:sea, (amola dia sia:i liligi huluane da dafawane doaga:mu), ilia da balofededafa dunu da ilia gilisisu ganodini esalu, dawa:mu.”

34

Isala:ili Sibi Ouligisu Dunu Ili

¹ Hina Gode da nama amane sia:i, ² “Dunu egefe! Isala:ili sibi ouligisu dunu ilima mimogoa fofada:ma. Na, Ouligisudafa Hina Gode, Na sia: ilima adosima, ‘Dilia Isala:ili sibi ouligisu dunu! Dilia da wadela:lesi dagoi ba:mu. Dilia da dilila: hou noga:le ouligisa be sibi hamedafa ouligisa. ³ Dilia da sibi dodo maga:me naha. Dilia da ilia hinabo amoga abula hamoi ga:sa

amola sibi noga:idafa medole naha. Be sibi hamedafa ouligisa. ⁴ Dilia gasa hamedei sibi hame ouligisu. Dilia da oloi galea hame uhinisisu amola fofa:ginisi amo hame la:gisu, amola udigili ahoasu bu hame oule masu, amola sibi fisi amo hame hogoi helesu. Be amomane, dilia da sibi mi hanane sediginisisa ouligisu. ⁵ *Dilia sibi noga:le hame ouligibiba:le, ilia da afagogole, amola sigua ohega medole mai dagoi ba:i. ⁶ Amaiba:le, Na sibi da hisu agologa amola goumiba:le udigili doulasi. Ili da osobo bagade da:iya afagogole asili, amola enoga ili hame hogole ba:i.

⁷ Wali, sibi ouligisu dilia! Nabima! Na, Hina Gode, Na sia:be amo nabima. ⁸ Na, Dafawanedafa Fifi Ahoanusu Gode da Na Dioba:le, dilima nabima:ne sia:sa. Na sibi da ouligisu hameba:le, sigua ohega fane mai dagoi ba:i. Na sibi ouligisu dunu da Na sibi amo hame hogosu. Ili da ilila:musu, ilia hou fawane ouligisu amola sibi gogolei.

⁹ Amaiba:le, dilia sibi ouligisu dunu, Na sia:nabima! ¹⁰ Na, Ouligisudafa Hina Gode, Na da dilia ha lai dunu sia:sa. Na da Na sibi diliga bu samogemu. Amola dilia ouligisu logo Na da hedofamu. Dilia da bu hamedafa Na sibi ouligimu. Amola dilila:musu ouligisu hou, amo Na da hedofamu. Dilia da agoane bu hamedafa hamomu. Na da Na sibi dili bu hame fane moma:ne, dilima fadegale, gaga:mu.”

Sibi Ouligisu Ida:iwane Gala

---

* 34:5: Idisu 27:17; 1 Hina bagade 22:17; Ma:diu 9:36; Maga 6:34

11 “Na, Ouligisudafa Hina Gode, da dilima amane sia:sa, ‘Na Nisu fawane da Na sibi hogole ba:sea, noga:le ouligimu. 12 Sibi ouligisu da ea sibi amo afagogoi amo gilisili, bu oule ahoanu, noga:le ouligisa, amo defele Na da Na fi dunu huluane amo da gasi bidi hamosu esoga, sogebi huluane amoga afagogoi ba:i, amoga lale, bu oule misini, noga:le ouligimu. 13 Na da ga fi soge amoga ili fadegale, ili gilisili, ilia sogedafa amoga bu oule misunu. Na da Isala:ili goumi amola hano noga:i amoga oule misunu, amola gisi noga:i ili moma:ne olelemu. 14 Ilia da mae beda:iwane gaga:iwane, goumia amola fagoga amola umiga hahawane gisi moma:ne, Na da ili ouligimu.

15 Na, Nisu fawane da Na sibi ouligisu dunu esalumu. Amola, ilia helefima:ne, Na da soge hogole ba:mu. Na, Ouligisudafa Hina Gode da sia:i dagoi.

16 Na da sibi fisi amo hogole ba:mu. Na da udigili dadoulasi sibi bu oule misunu. Na da oloi galea sibi uhinisimu. Be sibi amo da sefena amola gasa bagade, amo Na da gugunufinisimu. Bai Na da moloidafa hamobe sibi ouligisu dunu esala.

17 Wali, Na sibi wa:i! Na, Ouligisudafa Hina Gode, da dilima Na hamomu olelemu. Na da dili afae afae amoma fofada:nanu dili afafamu. Noga:i mogili gamu, amola wadela:i na:iyado mogili gamu. Sibi da mogili gamu amola goudi da hisu na:iyado mogili gamu. 18 Dilia mogili da gisi noga:idafa nabeba:le, hame sadisa. Be gisi noga:i amo dilia hame mai

gala, amo dilia da emoga osa:gili, wadela:lesisa. Dilia da hano noga:i amo nanu, bu hano diala amo uba:genesili, wadela:lesisa. ¹⁹ Na sibi eno da gisi amo dilia da osa:gili wadela:lesi amo fawane naha, amola hano amo dilia uba:genesili wadela:lesi amo fawane nasu dawa:.

²⁰ Amaiba:le, wali, Na, Ouligisudafa Hina Gode da dilima amane sia:sa, 'Na da dili gasa fi sibi dilima amola gasa hamedei sibi ilima afaeafae fofada:mu. ²¹ Dilia gasa fi sibi da oloi gasa hamedei sibi amo sibi wa:i bega: fuli fasi dagoi. ²² Be Na da Na sibi gaga:mu, amola eno ilima bu mae wadela:ma:ne gaga:mu. Na da Na sibi ilima afaeafae fofada:nanu, noga:i mogili gamu amola wadela:i na:iyado mogili gamu. ²³ †Na da ilima hina bagade, Na hawa: hamosu dunu Da:ibidi defele, ilima imunu. E da ili noga:le ouligimu. ²⁴ ‡Na, Hina Gode, da ilia Gode esalumu, amola hina bagade, Na hawa: hamosu dunu Da:ibidi agoai, da ilia ouligisu esalumu. Na da sia:i dagoi. ²⁵ Na da ilima gousa:su, amo da ili dafawane gaga:ma:ne, hamomu. Amola Na sibi da soge ganodini gaga:iwane esaloma:ne, amola iwila ganodini hahawane golama:ne, Na da nimi bagade sigua ohe soge ganodini esala, amo huluane fadegale sefasimu. ²⁶ Ilia da Na sema agolo hahawane sisiga:le esaloma:ne, Na da ilima hahawane hamomu. Ilima hahawane hamoma:ne, Na da ilia hanai defele, gibu sasafugi ilima imunu. ²⁷ Ifa huluane da dulu legemu. Ifabi da ha:i manu legemu. Amola dunu

---

† 34:23: Wamolegei Sia: Olelesu 7:17 ‡ 34:24: Isigiele 37:24

huluane da gaga:iwane hina: sogea esalumu. Eno dunu da Na dunu afugili asili, ilia udigili hawa: hamosu dunu hamoi. Be Na da ilia lala:gilisi amo fadegale fasili, ilia da hahawane halegale lalumu. ²⁸ Gode Ea hou hame lalegagui fifi asi gala da ili bu hame wadela:lesimu. Amola sigua ohe da ili bu hame fane manu. Ili da gaga:iwane, amola eno dunuma mae beda:ne esalumu. ²⁹ Na da osobo nasegagi ilima imunu. Amola ilia sogega ha:su hame ba:mu. Amola fifi asi gala eno fi dunu da ilima bu hame ba:sola:mu. ³⁰ Dunu huluanedafa da Na da Isala:ili fi gaga:lala amola ilia da Na fi dunu esala, amo dawa:mu. Na, Ouligisudafa Hina Gode da sia:i dagoi.

³¹ Dilia, Na sibi, sibi wa:i amoga Na da ha:i manu iaha, dilia da Na:, amola Na da dilia Gode,” Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:sa.

35

Gode da Idome Fi ilima Se Imunu Sia:i

¹ *Hina Gode da nama amane sia:i, ² “Dunu egefe! Idome fi ilima fofada:ma!

³ Na, Ouligisudafa Hina Gode, Na sia: ilima alofele olelema, amane, ‘Idome goumi! Na da dilia ha lai. Na da dili gugunufinisimu.

⁴ Na da dilia moilai amola soge huluane wadela:lesimu. Amasea, dilia da Na da Hina Gode dawa:mu.

⁵ Dilia da eso huluane Isala:ili fi ilima ha lai-wane esalu. Amola Isala:ili fi da ilia dagomusa:

---

* **35:1:** Aisaia 34:5-17, 63:1-6; Yelegaia 49:7-22; Isigiele 25:12-14; A:imose 1:11-12; Oubadaia 1-14; Ma:lagia 1:2-5

se bidi laloba, amo esoga dilia da Isala:ili hame fidi, be udigili Isala:ili fi dunu huluane medole legelalu ba:i. ⁶ Amaiba:le, Na, Ouligisudafa Fifi Ahoanusu Hina Gode da Na Dioba:le amane sia:sa, 'Dilia da bogomu. Hobeale masunu da hamedei. Dilia da fane legesu hou hamonanu, amola dilia fane legesu hou amoga bogomu. ⁷ Na da Idome agolo soge gugunufinisimu, amola nowa amodili ahoasea, amo medole legemu.

⁸ Na da goumi huluane amo bogoi da:i hodo amoga dedebolesimu, amola agolo amola fago amoga dunu da gegesu ganodini bogoi, ilia da:i hodo dedebolesimu. ⁹ Na eso huluane agoaiwane dialoma:ne, dili wadela:lesimu amola dilia moilai amo ganodini fa:no, dunu da hamedafa esalebe ba:mu.

¹⁰ Na, Hina Gode da Isala:ili fi amola Yuda fi ela Gode esala. Be dilia da giadofale, amo fi aduna amola ela soge huluane, da dilia soge dialoma:ne sia:i. ¹¹ Amaiba:le, Na, Ouligisudafa Hina Gode, Na da Fifi Ahoanusu Godeba:le, amane sia:sa, 'Na da dilia ougi hou amola mudasu amola Na fi ilima higasuu hou, amoba:le Na da dilima dabe imunu. Amola Na fi dunu ilia da amane dawa:mu. Na da dilima se bidi iabe ea bai da dilia Na fi ilima wadela:le hamoi. ¹² Dilia da higale agoane sia:i, 'Isala:ili goumi da wadela:lesi dagoi. Amola dilia amo na dagomu da defea, sia:i. Be Na, Hina Gode, da amo sia: nabi. Amola, dilia da Na se dabe iasu ba:sea, amo dawa:mu. ¹³ Dilia da Nama nimi bagade hidale sia:i. Amola amo hidale gasa fi sia:; Na da nabi."

¹⁴ Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:sa, "Na da dili baligili wadela:lesisia, osobo bagade

fifi asi gala huluane da dilia dafai ba:beba:le, nodomu. ¹⁵ Dilia da Isala:ili (Na fi amola Na soqe) ea wadela:lesisu ba:beba:le, nodosu, amo defele ilia da dilia dafai ba:beba:le, nodomu. Sie gumi amola Idome soqe huluane da baligili wadela:lesi dagoi ba:mu. Amasea, dunu huluanedafa da Na da Hina Gode dawa:mu.”

36

Gode da Isala:ili Fi ilima Hahawane Dogolegele Hamomu

¹ Hina Gode da amane sia:i, “Dunu egefe! Isala:ili gumi amoma sia:ma. ² Ilia da Na, Ouligisudafa Hina Gode, Na sia: nabima:ne sia:ma! ‘Isala:ili ha lai da Isala:ili dafai dawa:beba:le, hidale amane sia:i, ‘Amo hemonega hamoi gumi wali da ninia:,’ amane nodone sia:i. ³ Defea! Ilima fofada:ma! Na, Ouligisudafa Hina Gode, Na sia: ilima adosima. Isala:ili fi ilia na:iyado fi da Isala:ili gumi amo gegenana samogele laloba, amola soqe wadela:lesilaloba, ilia huluane Isala:ili amoma gadesu. ⁴ Amaiba:le, Na, Ouligisudafa Hina Gode da dili gumi, agolo, hano, fago amola soqebi amo da wadela:lesili yolesi amola moilai hagia:i amo fifi asi gala Isala:ili sisiga:su da wadela:lesi amola dilima lasogole oufesega:su, dilia huluane Na sia: nabima.

⁵ Na, Ouligisudafa Hina Gode, Na da gia:iwane ougili, Isala:ili sisiga:sa fi, ilima sia:i. Na da Idome ilima baligili ougili sia:i. Bai ilia da hahawane amola higale mae asigiliwane, Na

soge gegenana lai, amola amo ea gisi nasu sogे huluane fima:ne lai.

⁶ Amaiba:le, Isala:ili sogे amoma ba:la:lusu amo sia:ma. Goumi amola fago amola hano amoma Na, Ouligisudafa Hina Gode, da ougili mudale agoane sia: daha, amo ilima adoma. Bai fifi asi gala da Isala:ili fi ilima gadele sia:ne, ili banenesi. ⁷ Na, Ouligisudafa Hina Gode, da dafawanedafa ilegele sia:sa. Isala:ili fi sisiga:le fifi lai huluane da fonobone banenesi dagoi ba:mu. ⁸ Be dilia, Na fi Isala:ili! Isala:ili goumia, dili fidima:ne, ifa da bu lubi lale, fage legemu. Dilia da gadenenewane dilia sogedafa amoga buhagimu galebe. ⁹ Na da dilimagai, amola dilia sogे bu dogone, ha:i manu bugima:ne, Na da hamomu. ¹⁰ Na da dilia dunu fi bagama:mu. Dilia da moilai mugului amo bu gaguli, amo ganodini esalumu. ¹¹ Na dunu amola ohe fi ilia idi bu gado heda:ma:mu. Dilia idi da musa: idi baligimu, amola dilia mano bagohame lalelegemu. Dilia da dilia musa: esalu defele bu esaloma:ne, amola dilia gagui hou da musa: gagui baligima:ne, Na da hamomu. Amasea, dilia da Na da Hina Gode dawa:mu.

¹² Na da dilia, Na fi Isala:ili, amo dilia sogedafa bu esaloma:ne, bu oule misunu. Amo da dilia sogedafa ba:mu, amola amo ganodini dilia mano da bu hame ha:gia:mu.

¹³ Na, Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:sa, 'Dafawane! Dunu da fedege agoane, Isala:ili sogे da dunu fane nasu sogे, amane sia:daha. Amola amo sogे da esalebe fi ea mano amo gegenana samogene laha, amane sia: daha. ¹⁴ Be waha

winini amaiwane hame ba:mu. Isala:ili sogē da bu dunu fane nasu sogē hame ba:mu amola dilia mano enoga hame gegenana sasamogemu. Bai Na, Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:i dagoi. ¹⁵ Waha winini, Isala:ili da eno fifi asi gala ilima lasogole oufesega:su amola ba:sola:su amo bu hame nabimu. Amola, sogē da Isala:ili mano bu hame gegenana samogene lamu. Na, Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:i dagoi.”

Isala:ili Fi Ilia Gaheabolo Esalusu

¹⁶ Hina Gode da nama amane sia:i, ¹⁷ “Dunu egefe! Isala:ili dunu ilia da Isala:ili sogē ganodini esaloba, ilia da wadela:le hamoiba:le, sogē gugunufi agoane hamosu. Musa: sema defele, Na da ilia hou, uda da oubiga sioi fisa defele, ledō hamoi ba:su.

¹⁸ Ilia da ilia sogē ganodini fane legesu hou hamobeba:le, amola ogogosu ‘gode’ ilima nodone sia:ne gadole, sogē gugunufiba:le, ilia da Na ougi hou nabima:ne, Na da ilima gasa bagade ougili hamoi. ¹⁹ Na da ilia hamobeba:le, ilima fofada:nanu, se bidi i. Na da ili ga fi amo ganodini esaloma:ne, afagogolesi. ²⁰ Ilia habodili ahoanoba, ilia da Na dio wadela:lesi. Bai dunu fi eno da agoane sia: dasu, ‘Amo da Hina Gode Ea fi dunu. Be ilia da wadela:i hou hamobeba:le, Gode da Hina: sogē ili gadili sefasi.’

²¹ Amaiba:le, Na da Na Hadigi Dio bu gagua gadoma:ne dawa:i. Bai Isala:ili dunu da habodili ahoanoba, Na Dio da gudu sa:i agoane ba:i.

²² Wali, di Isala:ili dunuma, amo Na, Ouligisudafa Hina Gode, Na sia: ilima alofele adosima, ‘Na wali hamomu da dili Isala:ili dunu

gagua gadoma:ne hame hamomu. Be Na Hadigi Dio (amo dilia da habodili ahoanoba, gudu sa:ima:ne hamosu) amo gagua gadoma:ne Na da hamomu. ²³ Na da fifi asi gala ilima Na Dio ea Hadigi (amo Dio dilia da fifi asi gala amo ganodini gudu sa:ima:ne hamosu) amo ilia dawa:digima:ne olelesea, ilia da Na, Ouligisudafa Hina Gode, da sia:i dagoi, amo dawa:mu. Na da fifi asi gala amo Na da Hadigi ilima olelemusa:, Na da dili, Isala:ili fi dunu, dilima hamomu. ²⁴ Na da dili fifi asi gala huluane amola soge huluane amoga fadegale, Isala:ili sogega bu oule misunu. ²⁵ Na da dilima hano fogaga:gala:mu. Amo da dilia gugunufi hamosu (loboga hamoi ogogosu 'gode' ilima nodone sia:ne gadosu amola eno wadela:i hou huluane) amo dodofele, dilia da foloai ba:mu. ²⁶ *Na da dogo gaheabolo amola asigi dawa:su gaheabolo dilima imunu. Na da dia ga:nasi igi hamoi dogo, amo fadegale fasili, nabasu dogo dilima imunu. ²⁷ Na da Na A:silibu Hadigidafa Gala dilia dogo ganodini sanasimu. Amola dilia da Na malei amola Na sia: nabawane hamoma:ne, Na da dilia hou afadenemu. ²⁸ Amasea, dilia da soge amo Na da dilia aowalalia ilima i, amo ganodini esalumu. Dilia da Na dunu fi esalumu, amola Na da dilia Gode esalumu. ²⁹ Hou huluane da dili gugunufisa, amoga Na da dili gaga:mu. Na da gagoma bagadewane heda:ma:mu. Amasea, dilia ha: bu hame ba:mu. ³⁰ Na da dilia fage legesu ifa amo fage baligili legema:mu, amola dilia ifabi amo ha:i manu bagade heda:ma:mu. Amasea,

---

* 36:26: Isigiele 11:19-20

dilia da ha: eno bu hame ba:muba:le, fifi asi gala eno ba:ma:ne, dilia da bu hame gogosiamu. ³¹ Dilia da dilia musa: wadela:i hou hamoi bu dawa:beba:le, dili gobebe da bagadewane gogosiamu. ³² Isala:ili fi! Dilia noga:le dawa:mu, Na da hanai gala! Na da dili gagua gadoma:ne amo hame hamosa. Dilia da dilia wadela:i hou hamoi amo dawa:beba:le gogosiamu, amo Na da hanai. Na, Ouligisudafa Hina Gode, da sia:i dagoi.”

³³ Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:sa, “Na da dilia wadela:i amola gugunufisu hou huluane dodofesea, Na da dilia moilai ganodini esaluma:mu amola mugului diasu bu gaguma:mu. ³⁴ Dunu huluane da dilia ifabidili baligili ahoanoba da ilia gagalabo hamoi dagoi ba:i. Be amo Na da dilia bu ouligima:mu. ³⁵ Dunu huluane da agoane sia:mu, ‘Amo soge da musa: iwila agoane galu. Be wali afadenene, Idini Soge defele ba:sa. Moilai bai bagade huluane da mugului dagole, liligi huluane gegenana lai agoane ba:i. Be wali amogawi dunu fi da fifi lala amola moilai bai bagade da gagili sali dagoi. ³⁶ Amasea, na:iyado fifi asi gala amo da mae bogole esala, ilia da Na, Hina Gode, da mugului moilai amo bu gagumusa: dawa:, amola gagalobo misi ifabi amo bu sagamusa: dawa:, amo ilia da dawa:mu. Na, Hina Gode da amo hamomusa: ilegei, amola Na da dafawane hamomu.

³⁷ Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:sa, “Na da Isala:ili dunu Nama fidima:ne adole ba:ma:ne, logo bu doasimu. Na da sibi wai:

ilia idi da heda:sa, amo defele Na da Isala:ili fi ilia idi heda:ma:mu. ³⁸ Musa: Yelusaleme da ilia lolo nabe amoga gobelesalasu hamoma:ne, sibi amoga nabaiwane ba:i. Amo defele, Isala:ili moilai bai bagade wali mugului diala, da fa:no dunu fi amoga nabaiwane ba:mu. Amasea, ilia da Na da Hina Gode dawa:mu.”

37

Fago Ganodini Bogogia:i Gasa Hafoga:i Ba:i.

¹ Na da Hina Gode Ea gasa bagade hou nabi. Amalu, Ea A:silibu da na fagoga oule sa:ili, na da osobo huluane bogoi gasaga dedeboi ba:i. ² E da na fagoba:le amodili oule lalu, na da gasa bagohamedafa dialebe ba:i. Na ba:loba, amo gasa ilia huluane da hafoga:idafa ba:i. ³ Hina Gode da nama amane sia:i, “Dunu egefe! Amo gasa da bu uhimu dawa:bela:?” Na amane bu adole i, “Ouligisudafa Hina Gode! Disu fawane amo bu adole ima:ne dawa:!”

⁴ E amane sia:i, “Amo hafoga:i gasa amoma ilia da Hina Gode Ea sia: nabima:ne sia:ma. ⁵ Ilima amane sia:ma, ‘Na, Ouligisudafa Hina Gode da dilima amane sia:sa; Na da dili amo ganodini mifo sanasili, dili bu uhini heda:ma:mu. ⁶ Na da momoge amola hu dilima imunuu, amola dili gadofoga dedebolesimu. Na da dili amo ganodini mifo sanasili, dili bu uhini heda:ma:mu. Amasea, dilia da Na da Hina Gode dawa:mu.”

⁷ Amaiba:le, Gode da nama sia:i amo defele, na da hafoga:i gasa amoma sia:i. Na sia:nanoba, na da genena:genena:be nabi. Gasa da disimusa:ne mui. ⁸ Na ba:loba, gasa da momoge dadafuli,

amola hu ba:sisi amola gadofoga dedeboi. Be da:i hodo hamoi da mifo hame galu. ⁹ Gode da nama amane sia:i, “Dunu egefe! Fo amoga sia:ma! Fo amoma Ouligisudafa Hina Gode da di la:di la:di amoga misini, amo bogoi da:i hodo huluane uhini heda:ma:ne, mifo ima:ne sia:ma.”

¹⁰ Amaiba:le, Na da Gode Ea adoi defele sia:i. Mifo da bogoi da:i hodo amo ganodini sa:ili, ilia da uhini wa:legagadoi. Ili da bagohameba:le, gegesu dunu gilisisu bagade hamoma:ne defele ba:i.

¹¹ Gode da nama amane sia:i, “Dunu egefe! Isala:ili fi dunu da amo bogoi gasa agoane gala. Ili da hafoga:i dagoi, amola ilima doaga:mu hou da hamedei, ilisu dawa:lala. ¹² Amaiba:le, Na fidafa Isala:ili ilima Na, Ouligisudafa Hina Gode, Na sia: ilima adosima, amane; Na da ilia bogoi uli dogoi amo doasili, ilia da:i hodo fadegale, Isala:ili sogega bu oule misunu. ¹³ Na da bogoi uli dogoi (amo ganodini Na fi dunu da uli dogoi) amo doasili, ili gadili oule ahoasea, ilia da Na da Hina Gode dawa:mu. ¹⁴ Na da Na mifo ili ganodini sanasili, ili bu uhini wa:le gagadolesili, ilia sogedafa amoga esaloma:ne, ili bu oule misunu. Amasea, ilia da Na da Hina Gode dawa:mu. Na da amo hamomusa: dafawane ilegeiba:le, Na da dafawane hamomu. Na, Hina Gode da sia:i dagoi.”

Yuda amola Isala:ili da Fi Afadafa bu Hamomu

¹⁵ Hina Gode da bu nama amane sia:i, ¹⁶ “Dunu egefe! Ifa daba: lale, amoga agoane dedema, ‘Yuda Fi.’ Amasea, ifa daba: eno lale, amoga agoane dedema, ‘Isala:ili Fi.’ ¹⁷ Amasea, amo

ifa daba: aduna dia lobo ganodini disili, ela da daba: afae agoane ba:ma:ne, usunawene gaguma. ¹⁸ Dia fi dunu da amo ea bai dima adole ba:sea,

¹⁹ ilima amane adoma, 'Na, Ouligisudafa Hina Gode, da daba: amo fedege da Isala:ili, amo lale, daba: amo fedege da Yuda, amoga disimu. Amo ela disili, ifa daba: afae hamone, Na lobo ganodini gagumu.'

²⁰ Amo ifa daba: aduna, dunu ilia ba:ma:ne, loba gaguma. ²¹ Amasea, ilima amane adoma, 'Na, Ouligisudafa Hina Gode da Na fi dunu huluane, fifi asi gala huluane ganodini esala, amoga fadegale, gilisili, ilia sogedafa amoga bu oule misunu.'

²² Isala:ili goumi da:iya, Na da Na fi dunu fi afadafa hamoma:ne gilisimu. Hina bagade afadafa fawane da ili huluane ouligimu. Ili da fi aduna hamoma:ne, afafae bu hame ba:mu. ²³ Ili hou bu gugunufima:ne, ilia da wadela:i hou bu hame hamomu, amola ogogosu 'gode' ilima bu hame nodone sia:ne gadomu. Na da ilia wadela:i hou hamosu, amola Nama hohonosu logo huluane hedofamu, Na da ili fofololesimu. Ili da Na fidafa esalumu, amola Na da ilia Gode esalumu. ²⁴ Hina bagade, Na hawa: hamosu dunu Da:ibidi agoane da ili ouligilalumu. Ili da gilisili ouligisu afadafa fawane amoma fa:no bobogesea, Na malei moloiwane nabimu. ²⁵ Ili da soqe, amo Na da Na hawa: hamosu dunu Ya:igobema i, amola amoga ilia aowalalia da esalu, amoga esalumu. Ili amoga fifi ahoanumu, amola ilia mano amola egaga fi da amaiwane esalumu. Hina bagade,

Na hawa: hamosu dunu Da:ibidi agoane, da ili eso huluane ouligilalumu. ²⁶ Ili da eso huluane gaga:iwane esalalaloma:ne, Na da ilima gousa:su hamomu. Na da ili fifi ahoanoma:mu. Na da ili fi idi heda:ma:mu. Na da Na Debolo Diasu ilia soge ganodini ligisimu. Amo da amogawi mae mugululi eso huluane dialumu. ²⁷ Na da ili amola gilisili esalumu. Na da ilia Gode esalumu, amola ilia da Na fi dunu esalumu. ²⁸ Na da Na Debolo Diasu ilia soge amo ganodini eso huluane dialoma:ne ligisisia, fifi asi gala huluane da Na, Hina Gode da Isala:ili fi Na Fidafa hamoma:ne ilegei dagoi, amo dawa:mu.”

38

Goge da Eno Fifi Asi Gala, ilima Gode Ea dabe Imunu

¹ Hina Gode da nama amane sia:i, ² *“Dunu egefe! Goge da Misiege fi amola Diubale fi (ela da Ma:igoge soge ganodini esala) ilima hina bagade gala. Ema gasa bagade amane mimogoa fofada:ma, ³ Na, Ouligisudafa Hina Gode, da dia ha lai. ⁴ Na da di delegilisili, dia magado amoga ma:goga badofalesili, di amola dia dadi gagui dunu huluane hiouginana afia:mu. Dia dadi gagui gilisisu da bagadedafa amola hosi amola amoga fila heda:i dunu da afaedidi abula sala. Dadi gagui dunu huluane afae afae da gaga:su liligi gaguli ahoa, amola gegesu gobihei sedade gaguli ahoa. ⁵ Be Sie dunu amola Sudane dunu amola Libia dunu da gaga:su liligi gaguli amola gegesu habuga figisili, di amola gilisili

* 38:2: Wamolegei Sia: Olelesu 20:8

ahoa. ⁶ Gegesu dunu huluane amo da Goma amola Bede Dogama amo ga (north) sogega esalu amoga di amola gilisimusa: misi. Amola fifi asi gala bagohame eno da dima gilisili ahoa. ⁷ Goge! Dia gegesu liligi amola dadi gagui dunu amo momagemama.” ⁸ Ode bagohame gidigilalu, Na da e sogega afae amo doagala:ma:ne sia:mu. Amo sogega fi da musa: fifi asi gala bagohame amoga afagogole, Na da ili amoga fisili masa:ne, ilia sogega bu oule misi. Amola amo ganodini ili gegesu amoga hame beda:iwane, hahawane esalu. E da Isala:ili goumi (amo da ode bagohame wadela:lesili, dunu hamedene dialebe ba:i, be wali dunu da gaga:iwane esala) amo doagala:mu. ⁹ E amola ea dadi gagui dunu amola fifi asi gala bagohame ema madelale da isu agoane doagala:le, sogega huluane mobi agoane dedebomu.” ¹⁰ Ouligisudafa Hina Gode da Goge amoma amane sia:sa, “Amo eso doaga:sea, di da wadela:i ilegesu muni dawa:mu. ¹¹ Di da asaboi sogega amoga dunu da olofole, hame gagili sali moilai amo ganodini esala, amoga doagala:musa:, heda:ma:ne dawa:mu.

¹² Di da dunu fi amo da moilai musa: mugululi dialu amo ganodini esala, amoga doagala:le, ilia liligi huluane gegenana lamu. Na da amo fi amo fifi asi gala afagogoi amoga fisili masa:ne, gilisili, ilia sogedafa amoga bu oule misi. Amola wali ilia da ohe amola sogega gaguiwane, osobo bagade logo bulufai amoga esalebe. ¹³ Siba amola Dida:ne sogega dunu amola Siba:ini sogega bidi lasu dunu da dima adole ba:mu, ‘Dia da gegenana liligi

lamusa:, dia dadi gagui gilisibala:? Di da silifa amola gouli amola liligi amola ohe fofoi amo gegenana laloba, udigili masusa: dawa:bela:?' ”

¹⁴ Amaiba:le, Ouligisudafa Hina Gode da na Gogema Ea sia: adola masa:ne asunasi.

Na da ema, Gode Ea sia: amane olelei, “Wali, Na Isala:ili fi dunu da olofole gaga:iwane esaloba, ¹⁵ dia sogebi gadafa (north) amoga di dadi gagui wa:i bagade (ilia da fifi asi gala bagohame amoga misi amola huluane da hosi da:iya fila heda:i) amo oule masa.

¹⁶ Di da Na dunu fi Isala:ili ilima, isu ifalabo ladili mabe defele doagala:ma. Amo eso da doaga:sea, Na da di fifi asi gala ilima Na da Hina Gode, amola Na da dia loboga Na Hadigi olelesa amo ilia dawa:ma:ne, Na da di Isala:ili sogega doagala:musa: asunasimu. ¹⁷ Na da musa: hemonega, Na hawa: hamosu dunu amo Isala:ili balofede dunu, ilia lafidili, Na da dunu Isala:ili sogega doagala:ma:ne asunasimu sia:i. Amo dunu da di fawane.” Ouligisudafa Hina Gode da sia:i dagoi.

Gode da Goge amoma Se Bidi Imunu

¹⁸ Ouligisu Hina Gode da amane sia:sa, “Eso amoga Goge da Isala:ili soge amoma doagala:le, golili ahoasea, Na da ougi bagade ba:mu. ¹⁹ Na da ougi bagadeba:le, bebeda:nima bagadedafa Isala:ili sogega iasimu. ²⁰ Menabo huluane amola sio huluane, amola ohe bagade amola fonobahadi, amola dunu huluane osobo bagadega esalebe, ilia da Naba:le beda:gia:mu. Goumi da agele sa:imu, agolo damui da agele sa:imu

amola dobea huluane da mugululi sa:imu. ²¹ Na da bidi hamosu bagohame iasibiba:le, Goge da bagade beda:mu. Na, Ouligisudafa Hina Gode da sia:i dagoi. Dia dadi gagui dunu da sinidigili ilia gege su gobiheiga iligobele gegemu. ²² Ilima se ima:ne, Na da olo amola gegene bogogia:su ilima iasimu. Gibu bagade amola mugene amola lalu amola salafa gilisi da dia dadi gagui dunu amola fifi asi gala dunu da dimagale misi ilima gugudili sa:imu. ²³ Na da amane hamosea, Na da fifi asi gala huluane Na da gasa bagade amola hadigidafa, amo ilima olelema. Amasea, ilia da Na da Hina Gode dawa:mu.”

39

Gode da Goge Hasalimu

¹ Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:i, “Dunu egefe! Misiege fi amola Diubale fi ela ouligisu bagade dunu Goge amoma fofada:nanu, Na da ea ha lai amo ema sia:ma.

² Na da e delegilisili, ga (north) soqe amoga oule asili, Isala:ili gumi doaga:musa: logo ga-heabolo ema olelemu. ³ Amasea, Na oulali ea fofadi gagui amola dadi ea lobodafa gagui, amo huluane fisima:ne daba fasimu. ⁴ Goge amola ea dadi gagui dunu amola ea fidisu fifi asi gala dunu, ilia da gumi da:iya dafane bogogia:mu. Amola Na da ilia da:i hodo huluane sio amola ohe moma:ne, iligili imunu. ⁵ Ili da soqe hame fufua amoga dafane bogogia:mu. Na, Ouligisudafa Hina Gode da sia:i dagoi. ⁶ Na da Ma:igoge sogega amola soqe hano wayabo bagade bega: amo ganodini dunu da olofole esalebe, amo sogega

lalu bagade didimu. Amasea, dunu huluane da Na da Hina Gode dawa:mu. ⁷ Na da Na fi Isala:ili ilia da Na hadigi Dio dawa:ma:mu, amola ilia da Na Dio bu mae wadela:ma:mu. Amasea, fifi asi gala da Na da Hina Gode, Isala:ili fi ilia Hadigi Gode, amo dawa:mu.”

⁸ Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:i, “Amo eso Na sia:i da dafawanedafa misunu. ⁹ Isala:ili fi dunu moilai ganodini esalebe da gadili asili, gegesu liligi fisi amo laluyale, lidili didimu. Ili da gegesea gaga:su amola oulali amola sou amola dadi amola gigi amoga lalu didisa heda:le, di-aleawane, ode fesu lalu didima:ne defele dialebe ba:mu. ¹⁰ Ili da gegesu liligi fisi amoga lalu didibiba:le, ifabia o iwilaga lalu hame habela masunu. Ili da dunu amo da ilima doagala:le ilia liligi lai, amo ilima doagala:le, ilia liligi gegenana lamu.” Ouligisudafa Hina Gode da sia:i dagoi.

Goge Ea Uli Dogosu

¹¹ Hina Gode, da amane sia:i, “Amo hou hamoi dagoi ba:sea, Na da Goge ema bogoi uli dogosu Isala:ili soge ganodini imunuu. Amo da Logoga Ahoasu Dunu Fago, Bogoi Hano Wayabo gusudili dialebe ba:mu. Isala:ili dunu da Goge amola ea dadi gagui dunu huluane amogawi uli dogolesimu amola amo fago ilia da ‘Goge ea Dadi Gagui Wa:i Fago’ dio asulimu. ¹² Ili da amo bogogia:i uli dogolaleawane amola osobo foloma:ne hamonaneawane, oubi fesu da udumu. ¹³ Dunu huluane Isala:ili soge ganodini da amo uli dogosu hou fidimu. Amola ilia da amo hamobeba:le, Na

da Na hasalasisu eso amoga ilima nodomu. Na, Ouligisudafa Hina Gode, da sia:i dagoi.

¹⁴ Amo oubi fesu baligili, fa:no ilia da dunu amo soge huluane amodili bogoi da:i hodo dialebe amo hogole, osobo foloma:ne uli dogoma:ne, ilegemu. ¹⁵ Ilia da sogega amodili ahoasea, bogoi gasa ba:sea, amo uli dogosu dunu ilia da amo gasa lale, Goge ea Dadi Gagui Wa:i Fago amo ganodini uli dogoma:ne, ifa ado bugisimu. ¹⁶ (Ilia da moilai amo soge gadenene dialebe, amoga Goge Dadi Gagui Wa:i dawaloma:ne dio asulimu). Amasea, soge da fofoloi ba:mu.”

¹⁷ *Ouligisudafa Hina Gode da nama amane sia:i, “Dunu egefe! Ohe fi amola sio fi huluane, ilia da gobelesalasu ha:i nabe Na da iligili ima:ne momagesa, amo manusa: misa:ne wele sia:ma. Amo da lolo nasu bagadedafa Isala:ili goumia hahamoi ba:mu. Ilia da hu amola maga:me manu. ¹⁸ Dadi gagui dunu amola osobo bagade ouligisu dunu, da sibi gawali amola sibi mano amola goudi amola gawali sefena bulamagau defele fane legei dagoi ba:mu. Sio amola ohe da ilia maga:me amola hu manu. ¹⁹ Na da amo dunu gobelesalasu agoane medole legesea, ohe fi amola sio fi da sadima:ne, ilia sefe manu amola feloama:ne, ilia maga:me manu. ²⁰ Na lolo nasu amoga ilia da sadima:ne, hosi amola amoga fila heda:i dunu amola dadi gagui gegehu dunu, bagohame manu. Na, Ouligisudafa Hina Gode da sia:i dagoi.”

---

* **39:17:** Wamolegei Sia: Olelesu 19:17-18

Isala:ili Fi da Ilia Sogedafa Ganodini bu Hamoi Dagoi Ba:mu

²¹ Hina Gode da amane sia:i, “Na da fifi asi gala huluane ba:ma:ne, Na Hadigi hou amola Na ilegesu hamoma:ne gasa bagade hou ilima olelemu. ²² Amasea, amoganini, Isala:ili dunu da Na da ilia Hina Gode dawa:mu. ²³ Amola fifi asi gala da Isala:ili dunu da Nama wadela:le hamoiba:le, mugululi asi dagoi, amo dawa:mu. Na da ilima baligi fa:le, ilia ha lai ilima hasalasila:ne amola gegesu ganodini medole legema:ne, logo doasi dagoi. ²⁴ Ilia da wadela:i amola gugunufi hou bagade hamobeba:le, ilia hamobe defele se iasu. Na da ilima baligifa:i dagoi.”

²⁵ Ouligisu Hina Gode da amane sia:i, “Be wali, Na da Ya:igobe egaga fi (Isala:ili dunu) ilima bu asigili, ilia bu bagade gaguiwane esaloma:ne fidimu. Na da Na hadigi Dio gaga:mu. ²⁶ Ilia da bu ilia sogedafa amo ganodini hahawane gaga:iwane esalebe ba:sea, ilia da musa: Nama hohonoiba:le gogosia:i, amo gogolemusa: dawa:mu. ²⁷ Na da fifi asi gala bagohame ilima Na da Hadigi olelemusa:, Na da Na fi dunu wali ilia ha lai ilia sogega esala, amo fisili masa:ne, buoule misunu. ²⁸ Amasea, Na fi dunu ilia da Na da ilia Hina Gode dawa:mu. Bai Na da ili mugululi masa:ne asunasi, amola wali Na da ili gagadole, ilia sogedafa buoule ahoa. Afae da hame yolesimu. ²⁹ Na da Na A:silibu ilima imunu amola bu eno ilima hamedafa baligi fa:mu. Na, Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:i dagoi.”

40

Isigiele da Hobeia Gagumu Debolo Diasu Esala Ba:su

(Sia:alalo 40:1—48:35)

Gode da Isigiele Yelusalemega Oule Asi

¹ Eso nabu, ode gaheabolo ganodini (ode 25 ninia mugululi misi amoga amola Yelusaleme doagala:le fefedele lai ode14 asi), na da Hina Gode Ea gasa bagade hou nabalumu, E da na oule asi.

² *Na esala ba:su amo ganodini, Gode da na Isala:ili sogega oule asili, goumi sedade da:iya asunasi. Na midadi ba:loba, diasu gagagula asi moilai bai bagade agoai ba:i. ³ †E da na gadenene oule asili, na da dunu balase ela:mei hamoi agoai esalebe ba:i. E da abula sedade defesu amola galiamo defesu gaguiwane logo holei dafulili lelebe ba:i.

⁴ E da nama amane sia:i, “Dunu egefe! Ba:ma! Na olelebe huluane noga:ledafa nabima. Bai Gode da di amo nabima:ne, oule misi. Di da Isala:ili dunuma, dia ba:i liligi huluane olelema.”

Gusudili Logo Holei

⁵ ‡Na da Debolo Diasu amola amoga sisiga:i gagoi ba:i. Amo dunu da defesu galiamo (ea defei seda da 3 mida) lale, gagoi defei. E defei da ba:de 3mida amola gado seda defei da 3 mida.

⁶ Amalalu, e da gusudili logo holei amoga asili, E da fa:guba:le heda:i, fa:gu dabua holei defei.

---

* **40:2:** Wamolegei Sia: Olelesu 21:10 † **40:3:** Wamolegei Sia: Olelesu 11:1, 21:15 ‡ **40:5:** 1 Hina bagade 6:1-38; 2 Hou Olelesu 3:1-9

Amo da 3 mida ba:i. ⁷ Logo holei baligili, logo ba:i. La:di da sosodo ouligisu ilia sesei udiana amola la:di amo defele ba:i. Sesei defei da udiana ili gagaludafa, dobea fe huluane la:dila la:dilale defei da 3 mida fawane. Fei dogoa ea gadugagi defei da 2 1/2 mida. Sosodo ouligisu sesei amonini logo eno ea sedade fei 3 mida ba:i. Amoga asili, sesei eno Debolo Diasu ba:le gusui ba:i. ⁸⁻⁹ Dunu da amo sesei defele amoda ba:loba, seda defei da 4 mida ba:i. E da asili, logo holei Debolo Diasudafa gadenene amoga asili, amo dobea ea ba:de da 1 mida ba:i.

¹⁰ (Sosodo ouligisu sesei, logo la:di la:di dialebe amola ilia defei da defele amo dobea ea ba:de defei da defele ba:i).

¹¹ Amalalu, dunu da logo holei ea ba:de gale defei amola amo da 6 1/2 mida ba:i, amola logo holei afae (ea ga:su da doasi) eno amonini asili amo ea defei da 5 mida ba:i.

¹² Sosodo ouligisu sesei afae afae mimogoadi, da dobea gadole defei da 50 sedamida amola ba:de defei 50 sedamida, amo dialebe ba:i. (Amo sesei afae afae da la:di la:di 3 mida defei).

¹³ Amalalu, e da sosodo ouligisu sesei dudu dobea amonini logo giadofale asili la:idi sesei ea dudu dobea amo e da defele ba:loba, 12 1/2 mida defei agoane ba:i.

¹⁴ Debolo Diasu ba:le gusui ba:i sesei amo giadofale, asili logo da dibifufu amoga doaga:i. Amo dibifufu ea ba:de da 10 mida ba:i. ¹⁵ Henesu logo amo da bisili logo holei amonini asili na:iyado logo holei amoga doaga:le, amo ea defei huluane da 25 mida ba:i. ¹⁶ Fo misa:ne agenesi fonobahadi da sesei huluane ilia dobea huluane

amo ganodini dialebe ba:i. Ganodini dobea da henesu logo ba:le ganoi amoga da gumudi agoai, gobiheiga osole dedei ba:i.

Dibifufu Gadili Gala

¹⁷ Amo dunu da na logo holei baligili, dibifufu amoga oule asi. Gadili gagoi amoga alofele da sesei 30 agoane gagui dialebe ba:i. Ilia midadi, osono da igi legele fa:i dialebe ba:i. ¹⁸ Dibifufu huluane da igi legele fa:i dialebe ba:i. Amo gadili dibifufu da gududili ba:i, amola ganodini dibifufu da gadodili ba:i.

¹⁹ Logo holei eno da ganodini dibifufu amoga heda:ma:ne ba:i. Logo holei afae eno amonini asili ea defei da 50 mida ba:i.

Gadili (north) Logo Holei

²⁰ Amalalu, amo dunu da logo holei gadili amo da ga (north) dibifufu ganodini ahoasu holei, amo defei. ²¹⁻²³ Amo sosodo ouligisu sesei logo la:didili la:didili amola logo amola logo holei udiana amola sesei ilia dobea amola dibifufu logo huluane da gusudili logo holei ea ba:su amola defei huluane defele ba:i.

Gadili (south) Logo Holei

²⁴ Amalalu, amo dunu da na gadili (south) la:idi, amoga oule asili, ani da logo holei eno ba:i. E da amo ea ganodini dobea amola ganodini sesei amola defeloba, huluane da eno logo holei ea liligi defele ba:i. ²⁵⁻²⁷ Amo sesei ea fo logo amola logo holei ilia hou amola fa:gu amola gumudi agoane dobeaga osole dedei amola logo holei ganodini dibifufu, ilia defei huluane da eno

gadili amola gusudili logo holei ea liligi huluane ilia defei defele ba:i.

Ganodini Dibifufu Ea Gadili (south) Logo Holei

²⁸ Amo dunu da na gadili (south) logo holei amoga oule asili, ganodini dibifufu amo golili oule misi. E da amo logo holei defei. Amo ea defei da logo holei gadili gala, ilia defei amo defele ba:i. ²⁹⁻³¹ Ea sosodo ouligisu sesei, amola ganodini ahoasu sesei, amola ganodini dobea, amo huluane da ilia defei da logo holei gadili gala ea liligi huluane ilia defei defele ba:i. Ea sesei huluane da gadili logo holei ea sesei defele fo logo fonobahadi gala. Sedade defei da 25 mida amola ba:de da 12 1/2 mida. Ea ganodini ahoasu sesei da dibifufu ba:le ganoi amola logo ahoasu la:idi la:idi dobea amoga gumudi agoane da osole dedei dialebe ba:i. Fofa:gusa: heda:i godowane da amo logo holeiga heda:lebe ba:i.

Ganodini Dibifufu Ea Gusudili Logo Holei

³²⁻³⁴ Amo dunu da na gusudili logo holeiga oule asili, bu ganodini dibifufu amo golili oule misi. E da amo ea liligi huluane, sosodo ouligisu sesei, ea dobea, ea fo logo, logo huluane, amola gumudi agoai dobea amoga osole dedei, amo huluane ilia da defei da ganodini gadili (south) logo holei liligi ilia defei, amo defele ba:i.

Ganodini Dibifufu Ea Gadili (north) Logo Holei

³⁵⁻³⁷ Amalalu, amo dunu da na gadili (north) logo holeiga oule asi. E da amo ea liligi huluane defei. Amola, amo ea sosodo ouligisu sesei, amola ea dobea huluane, amola ea fo logo, amola

logo huluane, amola gumudi agoai dobea amoga osole dedei, da eno ganodini logo holei liligi ilia defei, amo defele ba:i.

Diasu Gadili (north) Logo Holei Gadenene Dialebe.

³⁸ Gadili dibifufu amo ganodini, alofele gagui diasu da ganodini logo holei amoga gagui. Amo da sesei amo da Debolo diasu ba:le gusui ba:i, amoga madelagi ba:i. Amo alofele gagui diasu ganodini ilia da ohe gogo gobelesalimusa: medoi, ilia da:i hodo dodofesu. ³⁹ Amo ganodini ahoasu sesei (alofele gagui diasu) fafai biyaduyale, aduna la:di, aduna la:di, dialebe ba:i. Amo da:iya, ilia da ohe amo da wadela:i hou dabe ima:ne gogo gobelesalimusa:, wadela:i hou gogolema:ne olofoma:ne imunusa:, o dabe ima:ne gobelesalimusa:, medole legesu. ⁴⁰ Amo sesei gadili, fafai biyaduyale amai defele dialebe ba:i. Iliada aduna la:di, aduna la:di, gadili (north) logo holeiga dialebe ba:i. ⁴¹ Huluane da fafai godoane, amo da:iya ohe gobelesalimusa: fane legemusa: dialebe ba:i. Biyaduyale da sesei ganodini amola biyaduyale eno da dibifufu gadili, amo ganodini ba:i. ⁴² Fafai biyaduyale, amo da ohe gogo gobelesalimusa: hahamoma:ne alofele sesei ganodini diala, da igi dadamui amoga hahamoi. Iliagadle seda da 50 sedamida amola ilia fafai ba:de da la:di la:di huluane⁷⁵sedamida fawane. Ohe gobelesalimusa: medole legesu liligi da amo fafai da:iya ligisisu. ⁴³ Fafai boulegei amo ilia defei da 75 milamida, da fafai ilia beba:le ba:i. Hu huluane gobelesalimusa: da amo da:iya ligisisu.

⁴⁴ Amalalu, e da na ganodini dibifufa amoga golili oule misi. Amo ganodini, sesei aduna, afae da gadili (north) logo holei dafululi, gadili (south) ba:legai ba:i amola eno da gadili (south) logo holei dafulili, gadili (north) amoga ba:legai ba:i. ⁴⁵ Amo dunu da sesei amo da gadili (south) ba:legai da gobelesalasu dunu ilia da Debolodiasu amoga hawa: hamonanebe, amo da ilia sesei gala, e da nama olelei. ⁴⁶ Amola sesei amo da gadili (north) ba:legai da gobelesalasu ilia da oloda hawa: hamosu hamonana, amo ilia sesei gala. Gobelesalasu dunu huluane da Sa:idogee gaga fi esala. Iliada Lifai fi dunu, amola ilia fawane da Hina Gode Ema hawa: hamoma:ne, Eamidadini hawa: hamomusa: ahoa. Sema gala - ilia fawane da amo hawa: hamosa.

Ganodini Dibifufu amola Debolo Diasu Gagui

⁴⁷ Amo dunu da ganodini dibifufu defele, ea defei da la:dila la:dilale huluane da 50 mida fawane ba:i. Debolodiasu da ganodini dibifufu ea gududili la:idi dialebe ba:i. Debolo ea midadi da oloda dialebe ba:i. ⁴⁸ Amalalu, amo dunu da na Debolo logo holei sesei amoga oule heda:i. Amo e da defele, ea seda defei da 7 mida amola ea ba:de defei da 2 1/2 mida. ⁴⁹ Logo holei seseidafa amoga fa:gu heda:lebe ba:i. Amo sesei ea defei da seda amo 10 mida amola ba:de da 6 mida. Logo holei la:di la:di da duni bugi aduna dialebe ba:i.

41

¹ Amalalu, amo dunu da sesei dogoa dialebe, ea dio da Hadigi Malei Sesei, amoga oule golili sa:i.

E da amoga ahoasu logo defele, ea seda defei da 3 mida, ² amola ea ba:de da 5 mida defei. Ea dobea gadugagi defei da 2 1/2 mida. E da Hadigi Malei Sesei amola defei. Ea seda defei da 20 mida ba:i amola ea ba:de defei da 10 mida ba:i.

³ Amalalu ea da fa:nogadafa hagano sesei, amoga asi. E da amoga ahoasu logo defei. Ea seda defei da 1 mida ba:i, amola ea ba:de da 3 mida ba:i. Amola amo ahoasu la:idi la:idi da dobea ilia gadugagi 3 1/2 mida ba:i. ⁴ E da amo sesei defei. Ea la:dila la:dilale huluane defei da 10 mida fawane. Amo sesei da dogoa sesei baligili, asili fa:nogadafa ba:i. E nama amane sia:i, “Amo sesei da Hadigidafa Momei Sesei.”

Sesei amo da Debolo Diasu Dobe a Danoma:ne Gagui

⁵ Amo dunu da Debolo Diasu ganodini dobea ilia ba:de defele, ilia defei da 3 mida ba:i. Amo dobea danoma:ne, sesei fonobahadi 30 agoane ilia ba:de defei da 2 mida, amoga gagui dialebe ba:i. ⁶ Amo sesei da gagagula heda:le, udiana agoane ba:i. Amola fifisa heda:i afae afae amoga sesei 30 agoane ba:i. Debolu dobea gududili da ba:de amola gadodili heda:le, bu fonoboi ba:i. Amaiba:le, amo sesei fifisa heda:i da afae afae Debolu dobea da:iya gagui. ⁷ Agoane hamobeba:le, Debolu dobea fei da gadodili ba:loba, ea ba:de da bai ea ba:de amo defele ba:i. Dobe a gadili danoma:ne, fa:gu dili sali ba:i, sesei gagagula heda:i amoga heda:ma:ne. ⁸⁻¹¹ Amo sesei gadili dobea ea defei da 2 1/2 mida ba:i. Amo sesei Debolu ea ga (north) la:idi gagui amoga golili sa:ima:ne logo afae da ba:i. Amola

sesei Debolo ea ga (south) la:idi gagui amoga golili sa:ima:ne, logo eno dialebe ba:i. Debolo Diasu hamega gadili, osobo hamone sisiga:le bi agoane gagui ba:i. Ea ba:de da 2 1/2 mida. Amo bi da 3 mida defei agoane gagagula heda:i. Amo bi gadili hamega amonini da gobeles salasus ilia diasuga asili, ea ba:de da 10 mida ahoasu agoane, Debolo la:ididili, dialebe ba:i.

Diasu da Guma:dini Gagui

¹² Amo ahoasu bidiga gadili, Debolo ea guma:dini la:idi, diasu eno gagui dialebe ba:i. Ea defei seda da 45 mida amola ba:de da 35 mida. Ea dobea huluane ilia gadugagi defei da 2 1/2 mida.

Debolo Diasu Ea Defei Huluane

¹³ Amo dunu da Debolo gadili defei. Debolu ea seda defei da 50 mida ba:i. Debolu ea baligi amonini asili diasu guma:dini gagui amoga doaga:le, amo defei da 50 mida amola ba:i. ¹⁴ Debolu ea midadini amola hamega la:idi la:idili, ea defei gilisili amola da 50 mida. ¹⁵ E da diasu guma:dini gagui amola ea henesu logo la:idi la:idi diala, amo ea seda gilisili defele, ea defei da 50 mida ba:i.

Debolu Diasu Ea Hou

Debolu Diasu ea logo holei sesei amola Hadigi Malei Sesei amola Hadigidafa Momei Sesei, ¹⁶ amo huluane da hada:i fa:i amonini fo logo holei ea baiga asili, ifa gaga:i amoga gaga:i ba:i. Iliu da fo misa:ne agenesu uligimusa:dawa:i. ¹⁷⁻²¹ Debolu Diasu ganodini dobea, da hada:i fa:i amonini, logo ga:su gadodili doaga:le,

da gumudi agoane amola esalebe liligi ougia gala amo adoba:le ifaga osole dedei. Agoane dedei, gumudi osole dedei, fa:no da esalebe liligi eno baligia mogodigili, sesei sisiga:le disi ba:i. Esalebe liligi afae afae da odagi aduna aduna ba:i. Afae da dunu ea odagi amo da gumudi la:di afaega ba:lebe ba:i. Afae eno da laione wa:me odagi, amo da la:didili gumudi eno dialebe, amoma ba:lebe ba:i. Amo da sesei dobea amoi amane musa: sisiga:le disi ba:i. Hadigi Malei Sesei logo holei mosomo ifa da fi dadafui hamoi ba:i.

Oloda Ifaga Hamoi.

Hadigidafa Momei Sesei amo ea logo holei midadi da liligi amo da oloda ifaga hamoi defele ba:i. ²² Amo ea gadole seda da 1 1/2 mida amola ea ba:de da 1 mida ba:i. Ea hegomai bugi amola ea bai amola ea duni sasagai da ifaga hamoi. Amo dunu da nama amane sia:i, “Amo da fafai amo da Hina Gode Ea midadi lela.”

Logo Ga:su

²³ Logo ahoasu amo da Hadigi Malei Sesei amoga ahoasu ea dibiga logo ga:su ba:i. Amola logo ahoasu amo da Hadigidafa Momei Sesei amoga ahoasu, ea dibiga logo ga:su eno ba:i. ²⁴ Ela da logo aduna mogoadi logo ga:su agoane ba:i. ²⁵ Gumudi agoane amola esalebe liligi ougia gala amo dobea damana osole dedei amo defele da Hadigi Malei Sesei logo ga:suga osole dedei ba:i. Amola logo holei sesei amo ea logo holeiga gadili, ifa dedebosu dialebe ba:i. ²⁶ Amo sesei dobea ganodini da fo misa:ne agenesisi

dialebe ba:i, amola amo dobea damana nina:
hamoma:ne, gumudi agoane da osole dedei ba:i.

42

Debolo Diasu Gadenene Diasu Aduna Gagui Ba:i

¹ Amalalu, amo dunu da na gadili dibifufu amoga oule golili sa:ili, diasu amo da Debolo ea gadili (north) la:idi gala diasu da gududili la:idi gagui gadenene amoga oule asi. ² Amo diasu ea defei da seda 50 mida amola ba:de da 25 mida. ³ Amo diasu la:idi afae ea midadi amo da dibi (ea ba:de da 10 mida) Debolo dafulili dialebe ba:i, amola la:idi eno amo da gadili dibifufu igiga fa:i ba:i. Amo diasu da dadu udiana da:iya gagui.

⁴ Amo diasu ea ga (north) la:idi, amoga henesu logo ea seda defei da 50 mida amola ba:de defei da 5 mida, amo dialebe ba:i. Gadili da logo holelesisi ba:i. ⁵ Amo diasuga, sesei gadodili da ba:de hame amola ea baiga sesei da ba:de agoane ba:i. ⁶ Amo diasu sesei da duni bugi da:iya hame gagui. Bai ilia da dadu udiana da:iya gagui. ⁷ - ⁸ Amo diasu gadili dobea ea bai da defei 25 mida amoga igiga gagui, sesei hame galu. Be 25 mida eno amo ganodini sesei gagui dialebe ba:i. Be dabuagado dobea fei 50 mida defei huluane amo ganodini sesei gagui dialebe ba:i. ⁹ - ¹⁰ Sesei aduna, diasu ea gusudili la:ididili gagui, amo hagudu, ganodini dibifufu ea gagoi muni hamoi soge amoga, gadili dibifufu amoga masa:ne logo holei ba:i. Debolo ea ga (south) la:idi, amoga diasu eno amo diasu defele,

diasu Debolo gududili la:idi gagui, amo gadenene lelebe ba:i.

¹¹ Sesei midadi henesu logo amo da henesu logo ga (north) dialebe afae amo defele, dialebe ba:i. Amo logo ea defei amola gagui hou amola logo holelesisi da amo ga dialebe logo defeledafa ba:i. ¹² Amo sesei (diasu ea gadili (south) la:idi diala) hagudu, gusudili la:idi dobea fei mui amoga, logo ga:su ba:i. ¹³ Amo dunu da nama amane sia:i, “Amo diasu aduna da hadigi. Amo ganodini, gobelesalasu dunu (amo da Hina Gode Ea midadi amoma maha) ilia da hadigidafa iasu (gagoma iasu amola gobelesalasu amo da wadela:i hou gogolema:ne olofoma:ne o dabe ima:ne) amo naha. ¹⁴ Gobelesalasu dunu da Debolo Diasu hawa: hamonanu, dibifufu hamega gadili masusa: dawa:sea, ilia da abula ilia da Hina Gode Ea hawa: hamonanebe sali, amo gisa:le fasili amo diasu ganodini yolesimu. Iliada dunu eno ilia gilisisu hamega gadili masunuba:le, abula eno salimu.”

Debolo Sogebi Ea Defesu

¹⁵ Amo dunu da Debolo sogebi amo ganodini defei dagole, e da na gusudili logo holei amoga oule asili, Debolo sogea gadili amo defei. ¹⁶ E da galiamo defesu lale, gusudili la:idi defei. Ea defei da 250 mida agoane ba:i. ¹⁷⁻¹⁹ Amalalu, e da ga (north) la:idi amola ga (south) la:idi amola gududili la:idi huluane defei. Huluane defei da defele ba:i, amo 250 mida. ²⁰ Amaiba:le, gagoi da dibifufu amoga ononone disi. La:idila la:idilale huluane da 250 mida defei. Amo gagoi ganodini

da hadigi la:idi amola hame hadigi la:idi sogebi
elaafafai dagoi ba:i.

43

Hina Gode da Debolo Diasuga Buhagisa

¹ Amo dunu da na logo holei amo da gusudili
ba:le gusui, amoga oule asi.

² *Amogai, na da ba:loba, Isala:ili Gode Ea
nenemigi hadigi gusudili manebe ba:i. Gode Ea
sia: da hano nawa:li ea ga: agoai nabi, amola
osobo bagade da Ea nenemigi hadigi amoga
diga:gala:i. ³ Amo esala ba:su da na musa: Gode
da Yelusaleme wadela:lesimusa: misi, amo esala
ba:su Siba Hano bega: ba:i, amo defele ba:i. Na
da odagi guduli osoboga gala:la sa:i. ⁴ Nenemigi
hadigi da gusudili logo holei baligili, Debolo
Diasu ganodini golili sa:i.

⁵ Hina Gode Ea A:silibu da na gaguia gadole,
ganodini dibifufu amoga oule golili misi. Amogai
na ba:loba, Debolo Diasu da Hina Gode amo Ea
hadigi amoga nabai dialebe ba:i. ⁶ Amo dunu da
amogawi na dafulili lela, amola Hina Gode da De-
bolo Diasuanini nama sia:be, na da nabi, amane,
⁷ “Dunu egefe! Na fisu da goea! Na da gui esala,
Isala:ili dunu ilima eso huluane ouligilalumu.
Isala:ili fi dunu amola ilia hina bagade dunu da
fa:no Na Dio hamedafa wadela:mu. Iliya da eno
ogogosu ‘gode’ ilima hamedafa nodone sia:ne
gadomu, amola ilia hina bagade ilia bogoi da:i
hodo amo Hadigi soge (Debolo gagoi) ganodini
bu hamedafa uli dogomu. ⁸ Iliya hina bagade

---

* 43:2: Isigiele 10:3-4, 18:19, 11:22-23; Wamolegei Sia: Olelesu
1:15

da ilia diasu gagili fea amola logo mosomo ifa, amo Na Debolo diasu gagili fea amola logo mosomo ifa danoma:ne hiougi dagoi. Amalalu, dobea fawane da Na hadigi diasu amola ilia osobo bagade diasu afafae ba:i. Iliya wadela:i hou baligili hamobeba:le, ilia da Na hadigi dio wadela:lesi dagoi. Amaiba:le, Na ougi heda:le, ili wadela:lesi.

⁹ Wali, ilia da eno ogogosu 'gode' ilima nodone sia:ne gadosu fisima:mu. Amola, ilia hina bagade bogoi da:i hodo fadegama:mu. Iliya da amane hamosea, Na da ilima gilisili fifi ahoanumu."

¹⁰ Amola, Hina Gode da eno amane sia:i, "Dunu egefe! Isala:ili dunu ilima Debolo ea hou ilima olelema, amola ea ilegei dedei amo noga:le sosodoma:ne, ilima olelema. Iliya da wadela:i houba:le gogosiama:ne, ilima adoma.

¹¹ Amasea, ilia hamoiba:le gogosiasea, Debolo Diasu ilegei ea hou ilima olelema. Ea ilegei, ea logo holei, ea gadili ahoasu, ea da:i hodo habai gala, ea gilisisu hou, amola ea malei amola sema huluane olelema. Amo huluane, ilia dawa:ma:ne amola ea sema huluane fa:no bobogema:ne, amo dedema. ¹² Debolo sema da agoaiwane gala. Sogebi huluane goumi da:iya gala da sema amola hadigi gala."

Oloda

¹³ †Oloda ea defei da hagudu dedei diala. Amo dunu da oloda defei ba:loba, e da Debolo defesu defele defei. Oloda ea bai amo sisiga:le hano ogai disi. Ea ogasa sa:i defei da 50 sedamida

---

† 43:13: Gadili Asi 27:1-2; 2 Hou Olelesu 4:1

amola ea ba:de defei da 50 sedamida ba:i. Amo hano ogai ea gadili bega:, boulegei ea gado seda 25 sedamida ba:i. ¹⁴ Oloda gududafa fa:i da bai amonini heda:le, ea gado seda defei da 1 mida ba:i. Eno fa:i da bega: gasi ganoi 50 sedamida asili amalu 2 mida heda:i. Amalalu, eno fa:i da amo bega: gasi ganoi 50 sedamida. E amola da 2 mida agoane heda:i. ¹⁵ Amo fa:no heda:i fa:i, amoga ilia da gobelesalasu ohe ulagisu. Agesoi biyaduyale da hegomai biyaduyale amoga bugili fisiagagai ba:i. ¹⁶ Oloda dabuagado ea fe hamoi biyaduyale huluane defei da 6 mida.

¹⁷ Dogoa fa:i amola ea fe hamoi biyaduyale gala huluane ilia defei da 7 mida ba:i. Amo fe bega: da boulegei amo ea gado seda defei da 25 sedamida ba:i. (Ea ogai ba:de da 50 sedamida ba:i) Oloda da:iya gado heda:su fa:gu da gusudili la:idi ba:i.

Hina Gode da Oloda amo Modale Ligiagama:ne Sia:i

¹⁸ Ouligisudafa Hina Gode da nama amane sia:i, “Dunu egefe! Na dima sia:be nabima! Oloda da gagui dagosea, di da amo agoane Nama imunusa: modale ligiagama. Amo da:iya gobelesalasu ohe ulagisima, amola gobelesali ohe ilia maga:me amo da:iya gufunanesisima. ¹⁹ Gobelesalasu dunu, Lifai ea fi dunu, be Sa:idoagegaga fi fawane, ilia Na midadi misini, hawa: hamomu. Na, Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:sa. Di da bulamagau gawali wahadebe, wadela:i hou dabe ima:ne gobelesalima:ne, ilima ima. ²⁰ Di da amo ea maga:me mogili lale, gadodili oloda hegomai agesoi amoga legele, amola oloda

dogoa fa:i amo ea hegomai biyaduyale, amola ea sisiga:i bega:, gufunanesisima. Agoane hamosea di da oloda foloama:mu amola Godema imunusa: modale ligiagama:mu. ²¹ Di da bulamagau gawali amo da wadela:i hou fadegama:ne gobelesalimusa: i, amo lale, ilegei soge Debolo gadili gala amoga ulagisimu.

²² Aya agoanega, goudi gawali foloai noga:idafa amo lale, wadela:i hou dodofema:ne gobelesalima. Di da oloda, bulamagau gawali ea maga:mega foloai, amo defele, goudi ea maga:mega foloama. ²³ Amo hamonanu, bulamagau gawali wahadebe amola sibi gawali wahadebe, foloai noga:idafa, amo lale, ²⁴ Nama gaguli misa. Gobelesalasu dunu da elama sali gufunanesisilalu, Nama ima:ne gobelesalimu.

²⁵ Hialigi afaega, eso afae afae ganodini, di da goudi afae amola bulamagau gawali afae, amola sibi gawali afae, wadela:i hou dodofema:ne, gobelesalima. Huluane da wadela:i liligi hame, foloai noga:idafa fawane ba:mu. ²⁶ Eso fesu amoga, gobelesalasu dunu da oloda amo Nama imunusa: momagele, modale ligiagamu. ²⁷ †Hialigi da dagosea, gobelesalasu dunu da Isala:ili dunu ilia oloda da:iya gobei Wadela:i Hou Dabe Ima:ne Iasu gobelesalasu amola Hahawane Gilisili Olofole gobelesalasu amo muni gobelesalimu. Amasea, Na da dili huluane hahawane ba:mu. Na, Ouligisudafa Hina Gode, da sia:i dagoi.”

---

† 43:27: Gadili Asi 29:35-37

44

Gusudili Logo Ga:su Ea Hou

¹ Amo dunu da na gadili logo ga:su amo da Debolo sogebi amoga gusudili diala, amoga oule asi. Logo da ga:i dagoi ba:i. ² Hina Gode da nama amane sia:i, “Amo logo ga:su da ga:iwane dialu, hamedafa doasimu. Osobo bagade dunu da amoga hamedafa golili masunu. Bai Na, Isala:ili fi ilia Hina Gode, da amodili golili sa:i. E da ga:iwane dialoma:mu. ³ Be Isala:ili Ouligisu da amoga Na midadi hadigi ha:i manusa: masunu da defea. E da ganodini sesei logo holei amoga golili sa:imu, amola amoga gadili masunu.”

Debolo Ganodini Golili Sa:imu Malei

⁴ Amalalu, amo dunu da na oule ga (north) logo holeiga golili sa:ili, Debolo midadi amoga oule asi. Na ba:aloba, Hina Gode Ea Debolo Diasu da Gode Ea nenemigi Hadigi amoga nabai ba:i. Na da osoboga odagi guduli gala:la sa:i. ⁵ Hina Gode da nama amane sia:i, “Dunu egefe! Dia ba:mu amola nabimu liligi huluane noga:le dawa:mu. Na da dima Debolo Diasu ouligisu hou amola sema huluane dima olelemu. Dunu mogili da Debolo Diasu ganodini sa:ili, gadili masunu da defea. Be mogili eno da hamedafa sa:imu. Amo mogi aduna noga:le dio lama.

⁶ Amo Isala:ili lelesu dunu ilima amane adoma, ‘Na, Ouligisudafa Hina Gode, da ilia wadela:idafa hou bagade higabeba:le, ilia logo wahadafa hed-ofamu. ⁷ Gobele salasu dunu ilia da sefe amola maga:me Nama imunusa: gobele salaloba, ilia da gadofu hame damui ga fi dunu, amo Na Debolo

Diasu ganodini golili sa:ima:ne logo doasiba:le, Na Debolo Diasu gugunufi dagoi. Amaiwane, Na fi dunu da wadela:idafa hamobeba:le, ilia da Na gousa:su fi dagoi. ⁸ Ilia da Na Debolo Diasu sema ouligisu hou fisili, ga fi dunu amo ouligima:ne, logo doasi.'

⁹ Na, Ouligisudafa Hina Gode, da gasa bagade sia:sa, 'Gadofo hame damui ga fi dunu, amola Na sia: hame nabasu dunu da Na Debolo Diasu ganodini hamedafa golili sa:imu. Amolawane, ga fi dunu da ea fi fisili, Isala:ili fi ganodini esaloma:ne masea, amo dunu amola da Na Debolo Diasu ganodini hamedafa golili sa:imu.' "

Hina Gode da Lifai Dunu da Gobebe Salasu Hawa: Hame Hamomu Sia:i

¹⁰ Hina Gode da nama amane sia:i, "Na da Lifai dunu amo da eno Isala:ili fi dunuma gilisili, Na fisili, ogogole 'gode' ilima nodone sia:ne gadosu, ilima se bidi imunu. ¹¹ Ilia da Debolo Diasu ganodini Nama agoane hawa: hamomu. Ilia da logo ga:su ouligimu, amola eno Debolo hawa: hamosu hamomu. Ilia da ohe amo dunu eno da gobebe salasu hamoma:ne gaguli maha, amo medole legemu da defea amola dunu fidimusa: hawa: hamomu da defea. ¹² Be, ilia da ogogosu 'gode' ilima nodone sia:ne gadosu hou ouligiba:le, ilia da Isala:ili dunu wadela:idafa hou hamomusa: oule asi. Amaiba:le, Na, Ouligisudafa Hina Gode, da Na Dioba:le dafawanedafa ilima se bidi imunusa: sia:sa. ¹³ Ilia da Nama gobebe salasu hou hamedafa hamomu. Ilia da hadigi liligi gadenene hamedafa masunu. Ilia da Hadigidafa Momei Sesei amo ganodini hamedafa golili

sa:imu. Iliā da wadela:idaḡa hou hamobeba:le, Na da amo se bidi ilima iaha.

¹⁴ Na da ilima Debolo Diasu ganodini fonobahadi loboga hawa: hamosu fawane ilegele iaha.”

Gobele Salasu Dunu

¹⁵ Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:i, “Be Isala:ili fi dunu mogili huluane da Nama baligi fa:beba:le, Lifai fi gobele salasu dunu amo da Sa:idge egaga fi esala, da Nama mae baligi fa:le, Debolo Diasu ganodini hahawane hawa: hamosu. Amaiba:le, wali, amo dunu fawane da Nama misini, gobele salasu sefe amola maga:me Nama imunusa: misa:ma. ¹⁶ Iliā fawane da Na Debolo Diasu ganodini golili sa:ili, Na oloda amo ouligimu, amola Debolo nodone sia:ne gadosu hou ouligimu.

¹⁷ *Iliā da Debolo ganodini dibifufu amoga golili sa:imusa:, logo holeiga heda:sea, ilia ahea:iai abula salawane misunu. Iliā da ganodini dibifufu amola Debolo ganodini hawa: hamosea, ilia da sibi hinabo abula salimu da sema bagade.

¹⁸ Iliā da finimu mae masa:ne, ilia da ahea:iai abula habuga amola ahea:iai abula selefa salima:mu. Be bulu mae idiniginisima:mu. ¹⁹ †Iliā da gadili dibifufu (dunu fi da amoga esalebe) amoga masusa: dawa:sea, ilia hidadea ahea:iai abula gisa:le fasili, hadigi sesei amoga ligisimu. Iliā da dunudafa ilima ilia sema abulaga se mae ima:ne, ilia da amogai abula eno salimu.

---

* **44:17:** Gadili Asi 28:39-43; Gobele Salasu 16:4 † **44:19:** Gobele Salasu 16:23

²⁰ ‡Gobelesalasu dunu da ilia dialuma hinabo hame waga:ma:mu. Amola, ilia dialuma hinabo hame sedagima:mu. Iliada ilia dialuma hinabo houdafa defele ouligima:ma. ²¹ §Gobelesalasu dunu da ganodini dibifufu amo ganodini golili sa:imusa: dawa:sea, ilia da waini hano hamedafa manu. ²² **Gobelesalasu dunu da fisiagai uda lamu da sema bagade. E da Isala:ilia:fini amo da dunuga hame dawa:digi o gobelesalasu dunu eno ea didalo amo fawane lama:mu.

²³ ††Gobelesalasu dunu da Na fi dunu ilima liligi da hadigi amola hadigi hame amo ea afafasu hou ilima olelema:mu. Amola liligi da ledohamoi amola ledohame, amo ea afafasuhou, ilima olelema:mu. ²⁴ Na dunu da eagene fofada:musa: sia:ga gegesea, gobelesalasu dunu da Na malei defele amoga fofada:ma:mu. Iliada Na lolonasu gilisisu amo Na sema amola Namalei defele, noga:le ouligima:mu. Amolailia Sa:bade eso amola ode amola da hadigiba:le, amo noga:le ouligima:mu.

²⁵ ††Gobelesalasu dunu da bogoi da:ihododigili ba:mu da sema bagade. Be e da eda o ame o ea mano o yolali o dalusi gawa hame fi, amo fawane digili ba:mu da defea.

²⁶ Amodigili ba:lalu, e da bu sema foloai dagoi hamosea, e da eso fesu ouesalea,

²⁷ e da Debologanodini dibifufu amo ganodini golili dasea, ea hou foloama:ne, amolabu Debolo Diasuganodini hawa: hamomusa: logo

---

‡ 44:20: Gobelesalasu 21:5   § 44:21: Gobelesalasu 10:9

** 44:22: Gobelesalasu 21:7, 13-14   †† 44:23: Gobelesalasu 10:10   †† 44:25: Gobelesalasu 21:1-4

doasima:ne, gobele salasu ima:mu. ²⁸ §§Na da Isala:ili dunu ilia da iligaga fi ilima ima:ne, soge amola diasu amola liligi noga:iwane iasu. Be Na da gobele salasu fi ilima liligi eno hame, be ilia gobele salasu ouligisu hou fawane ilima i. Ilia da Isala:ili soge amo ganodini, soge hame gagumu. Na da ilia hanai gumima:ne defele esala. ²⁹ ***Gagoma gobele salimusa: iasu, (Hina Godema Gala:ine Iasu) amola gobele salasu ha:i manu amo da wadela:i hou dodofemusa: iaha, (Wadela:i Hou Gogolema:ne Olofoma:ne Iasu) amola Dabe Ima:ne Iasu, amo da gobele salasu dunu ilia ha:i manu ba:mu. Amola adi liligi Isala:ili dunu da Nama imunusa: modale ligiagai, amo huluane gobele salasu dunu da lama:mu.

³⁰ Gobele salasu dunu da bisili ifabia dadami amola bisili liligi huluane Nama iabe amo lama:mu. Eso huluane dunu da agi ga:gi gobesea, ilia da bisili moloji gobebe afae gobele salasu dunu ilima imunuu. Amasea, Na da ilia fi diasua amo hahawane dogolegele hamomu. ³¹ †††Gobele salasu dunu da sio o ohe fi udigili bogoi amola edadoga medole legei, amo manu da sema bagade.”

45

Soge Fifili Sagoi. Hina Gode Ea Lai

¹ Soge da Isala:ili fi afae afae ilima imunusa: fifili sagosea, soge fifilisi afae da Hina Godema modale ligiagama:mu. Ea seda defei da 12 1/2

---

§§ 44:28: Idisu 18:20 *** 44:29: Idisu 18:8-19 ††† 44:31: Gobele Salasu 22:8

gilomida amola ea ba:de defei da 10 gilomida ba:ma:mu. ² Amo sogebi ganodini, sogebi la:idi la:idili huluane gagalu defele fi amoga Debolo gaguma:ne, ilegema:mu. Ea la:idi defei da 250 mida ba:mu. Amo sogebi sisiga:le, dibifufu amo ea ba:de defei da 25 mida, dialebe ba:ma:mu.

³ Amo sogega Debolo (Hadigidafa Diasu) gaguma:ne, soge ea seda defei da 12 1/2 gilomida amola ba:de defei 5 gilomida amo dogoa a:ma. ⁴ Amo soge da Isala:ili soge ganodini, hadigi sogebi ba:mu. E da gobelesalasu dunu amo da Debolo ganodini Hina Gode Ea hawa:hamonanumu, amo ilia esalebe soge. Amo ganodini ilia diasu amola Debolo gagumu sogebi ba:mu. ⁵ Na:iyado fi soge amo da Lifai dunu (amo da Debolo hawa: hamosu hamomu) ili amo ganodini esaloma:ne, modale ligiagama:mu. Amo soge ganodini, ilia esalebe moilai ba:mu.

⁶ Hadigi soge dafulili, sogebi eno ea seda defei da 12 1/2 gilomida amola ba:de defei da 2 1/2 gilomida, amo Isala:ili dunu ilia amo ganodini udigili esaloma:ne, amoga moilai gagumusa: sogebi filisi ba:mu.

Ouligisu Hina ea Sogebi

⁷ Ouligisu hina dunu esaloma:ne, sogebi eno da filisi dagoi ba:mu. Amo sogebi da Hadigi soge amo ea gududili alalo amoganini, asili, Medidela:inia Hano Wayabo Bagade amoga doaga:mu. Amola amo sogebi da gusudili alalo amoganini, asili, Isala:ili soge ea gusudili alalo amoga doaga:mu. Ea seda defei da soge amo da Isala:ili fi afae amoga ilegele i, amo ea seda

defei defele ba:mu. ⁸ Amo sogebi, Isala:ili sogeg ganodini, amo ouligisu hina, hi da gagumu. Bai hi sogedafa gaguiba:le, e da eno Isala:ili dunu ilia sogeg lamusa:, hame hanamu.

Ouligisu hina bagade amo Fa:no Bobogema:ne Sema Legei

⁹ Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:i, “Dilia Isala:ili ouligisu dunu! Dilia da baligiliwane wadela:i hou hamonanu. Dilia bidi hamosu amola dunuma banenesisu hou yolesima. Dilia moloidafa hou hamoma. Dilia da Na fi dunu ilia sogeg fisili masa:ne, maedafa bu gadili sefasima. Na, Ouligisudafa, Hina Gode, da amane sia:sa.

¹⁰ *Dunu huluane da moloidafa dioi defei ba:su amoga hawa: hamoma:mu.

¹¹ Defesu ilegesu da hafoga:i liligi defema:ne.

Amo ea defei da hano defesu, amo ‘bade’, defemusa: dawa:. Defeidafa defesu da ‘houma’. Defesu da agoane ba:mu.

1 ‘houma’ = 10 ‘ifa’ = 10 ‘bade’

¹² Dilia dioi defesu da amane ba:mu,

20 ‘gela’ = 1 ‘siegele’

60 ‘siegele’ = 1 ‘mina’

¹³⁻¹⁵ Dilia Godema agoane ima,

widi: Dilia sagai gami fifili, 1/60 Godema ima

bali: Dilia sagai gami fifili, 1/60 Godema ima

Olife Susuligi: Dilia Olife ifa amoga fage

fa:ili, 1/100 Godema ima. (‘Bade’ defei

amoga dia sagai gami defema agoane,

10 ‘bade’ = 1 ‘houma’ = 1 ‘go’)

sibi = sibi wai idi 200 amo da Isala:ili gisi

naha, amoga afae Godema ima.

* 45:10: Gobeles Salasu 19:36

Dilia da Gala:ine Iasu amola ohe mae dadega:le gogo gobele salimusa:, amola ohe amo da Hahawane Gilisili Olofole Iasu hamoma:ne, gaguli misa. Na, Ouligisudafa Hina Gode, da amane gasa bagade sia:sa. ¹⁶ Isala:ili soge fi dunu huluane da amo udigili Isala:ili ouligisu hina bagade ema gaguli misunu. ¹⁷ Ouligisu hi da ohe amo da gogo gobele salimusa:, amola Gala:ine Iasu gobele salasu amola waini hano iasu, amo Isala:ili dunu huluane da Oubi Gaheabolo Lolo Nabe amola Sa:bade Lolo Nabe amola eno Lolo Nabe amoga moma:ne, e da imunu. E da Wadela:i Hou Gogolema:ne Olofoma:ne Iasu, amola Gala:ine Iasu, amola ohe amo da gogo gobemusa: amola Hahawane Gilisili Olofole gobele salasu, amo da dunu ilia wadela:i hou fadegama:ne, ouligisu hina da amo huluane gaguli misa:mu.”

Hadigi Lolo Nabe Eso

(Gadili Asi 12:1-20; Gobele Salasu 23:33-43)

¹⁸ Hina Gode da amane sia:i, “Eso age amola oubi age, di da bulamagau gawali foloai noga:idafa amo Debolo diasu sema agoane fofoloma:ne, gobele salima.

¹⁹ Gobele salasu da amo wadela:i hou dodofema:ne iasu amo ea maga:me mogili lale, logo holei mosomo ifa amola oloda hegomai biyaduyale amola ganodini dibifufu logo holei mosomo ifa amoga unasimu. ²⁰ Eso fesu oubi amoga, dilia da nowa dunu da wadela:i hou hame hamomusa: dawa:i amomane giadofale hamoi, amo ea hou dodofema:ne, defele hamoma. Amasea, Debolo da hadigi fofoloi ba:mu.

21 †Eso 14 amola oubi age amoga, dilia da muni Baligisu Lolo Nabe hamoma. Eso fesuga, dunu huluane da balede (yisidi mae sanawane gobei) amo manu.

22 Lolo nabe eso agega, ouligisu hina da ea wadela:i hou amola dunu huluane ilia wadela:i hou foloama:ne, bulamagau gawali gobele salimu. 23 Lolo nabe eso fesuale afae afae, amoga e da Hina Godema bulamagau fesuale amola sibi gawali fesuale (huluane foloai amola noga:idafa, fofa:gi amola baho amola eno olo hame gala) amo gogo gobele salimu. Amo eso fesuale afae afae amoga e da goudi gawali, Wadela:i Hou Gogolema:ne Olofoma:ne Iasu hamoma:mu.

24 Bulamagau gawali afae afae amola sibi gawali afae afae amo da gobele salasea, e da amo gilisili 14 giligala:me gala:ine amola 3 lida olife susuligi imunu. 25 ‡Isala:ili dunu da Fasela Diasuga Lolo Nabe gilisia (amo da muni eso 15 oubi fesu amoga), ouligisu hina da lolo nabe eso fesuale afae afae musa: gobele sali defele imunu. Amo gobele salasu da mae dadega:le gogo gobele salimu amola musa: iasu gagoma amola olife susuligi da amoga gilisima:mu.

46

Ouligisu Hina da Lolo Nabe amoga Hamomu

1 Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:sa, “Ganodini dibifufu ea gusudili logo ga:su da hawa: hamosu eso gafeyale amoga ga:si di-alebe ba:ma:mu. Be Sa:bade eso amola Oubi

† 45:21: Gadili Asi 12:1-20; Idisu 28:16-25 ‡ 45:25: Gobele Salasu 23:33-36; Idisu 29:12-38

Gaheabolo Lolo Nabe eso amoga doasima:mu.
² Ouligisu hina da gadili dibifufu amoga asili, logo holei sesei amoga golili sa:ili, amola gobebe salasu dunu da ea ohe iasu amo gogo gobebe salasea amola Hahawane Gilisili Olofole Iasu gobebe salasea, e da logo holei mosomo ifa amoga dafulili lelumu. E da logo holei amogai nodone sia:ne gadolalu, bu gadili masunu. Logo ga:su da mae ga:sili dialeawane, daeya galu ga:simu.
³ Sa:bade huluane amola Oubi Gaheabolo Lolo Nabe huluane, amogai dunu huluanedafa da logo holei midadi, Hina Godema beguduli amola Ema nodone sia:ne gadoma:mu.

⁴ Sa:bade esoga, ouligisu hina da Hina Godema, sibi mano gafeyale amola sibi gawali afae (huluane da foloai, noga:idafa) amo gogo gobebe salimusa:, gaguli misa:mu. ⁵ Sibi gawali afae afae amo gilisili gobebe salimusa:, e da 14 gilogala:me gala:ine gaguli misa:mu. Amola sibi mano afae afae amo gilisili gobebe salimusa:, e da ea hanaiga udigili iasu ima:mu. E da 14 gilogala:me gala:ine afae afae gaguli masea, amoga 3 lida olife susuligi gilisili gaguli misa:mu. ⁶ Oubi Gaheabolo Lolo Nabe e da wahadebe bulamagau gawali, amola sibi mano gafeyale amola sibi gawali afae (huluane foloai noga:idafa) amo gobebe salimusa: gaguli misa:mu. ⁷ E da musa: iasu gala:ine amola olife susuligi amo defele gilisili ima:mu. ⁸ Ouligisu hina da logo holei sesei fisili, ea ganodini misi logo amoga bu gadili masa:mu.

⁹ Dunu ilia da lolo nabe amoga Hina Godema nodone sia:ne gadomusa: masea, ilia da ga

(north) logo holeiga golili sa:ili, sia:ne gadoi dagosea, ilia da ga (south) logo holeiga amoga gadili masa:mu. Amola ilia da ga (south) logo holeiga golili sa:ili, sia:ne gadoi dagosea, ga (north) logo holeiga ga masa:mu. Iliā da ilia misi logo amoga bu ga masunu da sema bagade. ¹⁰ Dunu eno da ganodini golili dasea, ouligisu hina dunu, e amola da ganodini sa:imu. Amola, ilia da gadili ahoasea, e amola galu gadili masunu. ¹¹ Lolo Nabe eso huluane amoga Gala:ine Iasu gobe le salasu da bulamagau gawali o sibi gawali amoga gilisimusa: gagoma 14 gilogala:me. Amola sibi mano gilisimusa: da sia:ne gadosu dunu ea hanaiga imunu. Gala:ine Iasu gobe le salasu afae afae amoga olife susuligi 3 lida gilisima:ma.

¹² Ouligisu hina da Hina Godema udigili gobe le salasu imunusa: dawa:sea, (amo da mae dadega:le gogo gobe le salasu o Hahawane Gilisili Olofole Iasu gobe le salasu), ilia da e golili sa:ima:ne, ganodini dibifufu ea gusudili logo doasimu. E da Sa:bade eso gobe le salasu hou defele hamomu. Amasea, e da ga ahoasea, ilia da logo ga:mu.

Eso Huluane Iasu

¹³ Hina Gode da amane sia:sa, “Hahabe huluane, dilia da ode afae gidigi sibi mano (foloai amola noga:idafa fa:gi hamedei, olo hamedei) amo Hina Godema gogo gobe le salima. Amo da eso huluanedafa hamoma:mu. ¹⁴ Amola falaua 2 gilogala:me amo olife susuligi amoma gilisili, hahabe huluane gobe le salima:mu. Amo gobe le salasu malei da eso huluane, mae fisili, dialumu.

15 Sibi mano, amola falaua, amola olife susuligi da hahabe huluane, mae fisili, Hina Godema gobele salaloma:mu.

Ouligisu hina dunu ea Soge Ouligisu Hou

16 Ouligisudafa Hina Gode da dafawane hamoma:ne sia:sa, “Ouligisu hina da ea soge mogili egefe afae ema udigili iasea, egefe da amo soge gagulaligimu. Amo soge da ea sosogo fi ilia:. 17 *Be ouligisu hina da ea hawa: hamosu dunuma ea soge afae iasea, bu Samogesu Ode doaga:sea, e da amo soge bu samogene, bu hina: soge ba:mu. E amola egefe ilia fawane da amo soge eso huluane gagui dialebe ba:mu.

18 Ouligisu hina da dunudafa ilia soge udigili lamu da sema bagade. E da soge egefe ema imunusa: dawa:sea, e da hi sogedafaga fawane imunu. E da dunudafa amo ilia soge udigili labeba:le, ili banenesimu da sema bagade.”

Debolo Gobele Nasu Sesei

19 Amalalu, amo dunu da na sesei amo da ga (north) ba:legai ganodini dibifufu ea ga (south) la:idi diala, amo ea gagili diasuga oule asi. Amo sesei da gobele salasu dunu esaloma:ne, hadigi ilegei. E da sogebi amo da sesei ea gududi la:idi dialebe, nama lobo sogone olei. 20 E amane sia:i, “Amo sogebiga, gobele salasu dunu da hu amo da wadela:i hou dodofemusa: amola dabe imunusa:, amo gobema:mu amola falaua iasu ga:gima:mu. Bai amo liligi da hadigi amola sema. Amola dunu da amoga se nabasa:besa:le, gadili dibifufu amoga gaguli masunu da hamedei.”

---

* 46:17: Gobele Salasu 25:10

21 - 22 Amalalu, e da na dibifufu gadili amoga oule asili, nama amo ea hegomai biyaduyale afae afae ganodini, dibifufu fofonobo ea seda defei 20.4 mida amola ea ba:de defei 14.4 mida amoga dialebe ba:i. ²³ Amo dibifufu afae afae da igiga gagoi, amola ea dobea danoma:ne da gobeles nasu gasa:i dialebe ba:i. ²⁴ Amo dunu da nama amane sia:i, "Amo da gobeles nasu diasu. Amo ganodini Debolo hawa: hamosu dunu da gobeles salasu liligi amo dunudafa da iaha, amo gobema:mu."

47

Hano da Debolo Diasuga Amonini Dalebe Ba:i

¹ *Amo dunu da na oule bu Debolo Diasu gagili dasua oule heda:i. Debolo da gusudili ba:le gusui dialebe ba:i, amola hano da gagili dasu hagudunini heda:le, gusudili ahoanebe ba:i. Amo hano da Debolo ga (south) la:idi amo hagudu manebe, oloda ea ga (south) la:idi gadenene baligili ahoanebe ba:i. ² Amalalu, amo dunu da na ga (north) logo holeiga gadili oule asili, logo holei amo da gusudili ba:le gusui, amoga doaga:i. Hano fonobahadi da logo holei ga (south) la:idi amoga gadili dalebe ba:i.

³ Amo dunu da ea ifa daba: defesu amoga hano dabe gusudili defele, 500 mida defei. Amo defeiga, e da na amo hano degema:ne sia:i. Na degele, hano da na osa:su muguniyanisi.

⁴ Amalalu, e da 500 mida eno defei. Na da dedegela asili, hano da na mugunia doaga:i. 500 mida eno asili, hano da na bulu ga:sua doaga:i.

---

* 47:1: Segalaia 14:8; Yone 7:38; Wamolegei Sia: Olelesu 22:1

⁵ E da 500 mida eno defei. Amogai, hano da luguduba:le, na da dedegela masunu hamedei ba:i. Luguduba:le, amo degemusa: dawa:loba, dasi sa:imu fawane ba:i. ⁶ E da nama amane sia:i, “Dunu egefe! Amo hou huluane noga:le dawa:ma!” Amalalu, amo dunu da na hano bega: oule asi.

⁷ Na da amoga doaga:le ba:loba, ifa bagohame hano la:idi la:idi beba:le lefulubi ba:i.

⁸ E da nama amane sia:i, “Amo hano da gusudili asili, Yodane Fago baligili, Bogoi Hano Wayabo amoga doaga:sa. Amo hano da Bogoi Wayabo amoga adimina dasea, e da sali hano sefasili, bu hano ida:iwane heda:sa. ⁹ Hano da habodili ahoasea, ohe fi amola menabo fi enoenoi da ba:mu. Hano da Bogoi Hano Wayabo hano bu noga:i hamomu. E da habodili ahoasea, esalusu gaguli maha. ¹⁰ Soge amo da Enegidai Bubuga:su amonini asili, Enegela:ime Bubuga:su doaga:sa, dogoa da hano wayabo bagade bega: menabo hiougisu dunu lelebe ba:mu. Ili da amogai ilia menabo gasa:su, eso hougima:ne, fadegale gamu. Menabo fi enoenoi bagohame, Medidela:inia Hano Wayabo Bagade ea menabo fi ili idi amo defele, da amogai esalebe ba:mu. ¹¹ Be hano amo da hano wayabo fonobahadi amola fafu soge Bogoi Hano Wayabo bega: di-alebe, ganodini diala da sali hamoi amomane dialumu. Ili Isala:ili dunu ilia sali gasa:le nasu dialumu. ¹² †Hano na:iyado la:idi la:idilale bega: ha:i nasu ifa enoenoi lefulubi ba:mu. Ili lubi da hamedafa biomu amola ilia da dulu legelalusu

---

† 47:12: Wamolegei Sia: Olelesu 22:2

hamedafa yolemu. Ilia oubi huluane amoga gaheabolo fage legemu. Bai hano amo da Debolo Diasuganini mabe, amoga nasegagisa. Ifa da ha:i manu legemu amola ilia lubiga da dunu uhinisisimu.”

Soge Ea Alalo Fifi

¹³ Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:i, “Soge amo fifili, Isala:ili fi fagoyale gala ilima ia dagoi ba:mu, (Yousefe ea fi da fifi aduna lamu) amo ilia alalo fifi da agoane ba:mu. ¹⁴ Na da dafawanedafa, dilia aowalalia ilima amo soge imunu, sia:i. Wali, amo defele fifili, Isala:ili fi huluane ilima ima.

¹⁵ “Ga (north) alalo fifi da Medidela:inia Wayabo amoga gusudili heda:le, Hedelone moilai bai bagade, amola Ha:ima:de Adobo Gigadofa Ahoasu amola Sida:de moilai bai bagade, ¹⁶ amola Bilouda amola Sibala:ime moilale bai bagade (ela da Dama:sagase fifi asi amola Ha:ima:de fifi asi amo dogoa diala) amo huluane baligili, Ha:isa Ha:digone moilai bai bagadega doaga:sa (Ha:isa Ha:digone da Haula:ne soge alalo fifi gadenene diala). ¹⁷ Amaiba:le, ga (north) alalo fifi da Mededela:inia Hano fisili, gusudili asili, Ha:isaina:ne moilai bai bagadega doaga:sa. Amola Dama:sagase amola Ha:ima:de soge da amoga gadili ba:sa.

¹⁸ Gusudili alalo fifi da Dama:sagase amola Haula:ne dogoa amoga muni, ga (south) ahoa. Isala:ili soge da gudu diala amola Gilia:de soge da gusu amola Yodane Hano dogoa da alalo fifi hamone, asili, Da:ima soge amo Bogoi Hano Wayabo bega: dialebe amoga doaga:sa.

19 Ga (south) alalo fifi da Da:ima muni ga (south) amola gududili hegomane asili, hafoga:i sogega asili, Ga:idese Meliba baligili, delegili ga (north) fonobahadi bu gududili, asili. Idibidi soge ea alalo fifi amodili asili, Mededela:inia Hano Wayabo amoga doaga:sa.

20 Gududili alalo fifi da Mededela:inia Hano Wayabo Bagade bega: fawane. Amo da asili, so-gebi amo da Ha:ima:de Adobo Gigadofa Ahoasu gududili dialebe, amoga doaga:sa.

21 Dilia amo soge fifili, dilia fi afae afae amoga ima. 22 Na da dilia eso huluane amogai gaguli esaloma:ne, dilima iaha. Ga fi dunu dilia fi ganodini esala (amo da dilia fi ganodini mano lalelegei) dilia da soge fifili iasea, ilima amola afae afae ima. Dilia da Isala:ili dunudafa hamosa amo defele ilima hamoma. Ilia da Isala:ili dunu defele, soge lamusa:, ululuasu adoba:mu. 23 Ga fi dunu esalebe dunu afae afae, e da Isala:ili fi amo ganodini esala, amo fi ilia soge fifi lai amo e da ilia labe defele lamu. Na, Ouligisudafa Hina Gode da sia:i dagoi.”

48

Gode da Isala:ili Fi ilima Soge Fifili Iasu Hou Olelei

1-7 Ga (north) alalo fifi da Mededela:inia wayabo amoga gusudili heda:le, Hedelone moilai bai bagade, amola Ha:ima:de Adobo Gigadofa Ahoasu baligili, Ha:isalina:ne moilai bai bagade amola Dama:sagase soge amola Ha:ima:de soge afafasu alalo fifi amoga doaga:sa. Fi afae afae huluane da soge alalo fi dogoa fi afadafa lamu.

Amo soge fifilisi afae afae da gusu alalo fifi amoga muni, gududili asili, Mededela:inia Hano Wayabo Bagade amoga doaga:mu. Da:ne fi da gadafa (north) soge fifilisi lamu.

Amo ga (south) asili, fi eno da dogoa alalo fi afae afae agoane lamu:-

Da:ne
A:sie
Na:fadalai
Ma:na:se
Ifala:ime
Liubene
Yuda

Sogebi Modale Ligiagai

⁸ Dilia soge dogoa alalo fi eno hou hisu hamoma:ne, modale ligiagama. Ea ba:de defei ga (north) asili ga (south) doaga:le da 16 gilomida amola ea seda defei amo da soge fifilisi fi dunu afae afae amoma i ea seda defele ba:i. Amo fi soge fifilisi sogebi ea modoga Debolu Diasu gagui dialebe ba:mu.

⁹ Amo fi soge fifilisi ea modoga, sogebi Hina Godema modale ligiagamusa: ilegema. Amo ea seda defei da 16 gilomida amola ea ba:de da 12 gilomida ba:mu. ¹⁰ Amo modale ligiagai sogebi la:idi amo gobelesalasu dunu da lamu. Amo sogebi ea defei da gusudili asili gududili doaga:sa amo 16 gilomida ba:mu amola ga (north) asili ga (south) amo defei da 6 gilomida ba:mu. Amo fi soge fifilisi sogebi ea modoga Debolu Diasu gagui dialebe ba:mu. ¹¹ Amo sogebi da Hadigi hamoi ba:mu. Amola gobelesalasu dunu amo Sa:idge egaga fi fawane da amoga esalumu. Bai Lifai fi dunu eno da Isala:ili fi dunu ilima gilisili

wadela:le hamonoba, Sa:idoge egaga fi da ilima hame gilisi.

¹² Amaiba:le, ilia da soqe fifilisi soqebi hisu agoane, Lifai fi ili soqebi dafulili lale, amo da baligili Hadigi soqebi ba:mu. ¹³ Lifai dunu amola da fifilisi soqebi gobebe salasu ilia soqebi amoga ga (south) lamu. Amo soqebi ea defei da gobebe salasu soqebi ea defei defele ba:mu. ¹⁴ Be soqe fifilisi soqebi amo Hina Godema modale ligiagai, amo da soqebi bisidafa ba:mu. Amo fifili enoga bidilamu o enoma imunu da sema bagade. Bai amo soqebi da Hadigi amola Hina Gode Ea:

¹⁵ Amo soqebi hame fifili i, diala, da hadigi soqe agoai hame ba:mu. Ea seda defei da 16 gilomida amola ea ba:de defei da 3 gilomida. Amoga, Isala:ili dunudafa da udigili fili, soqe huluane bugili manu. Yelusaleme moilai bai bagade da amo soqebi dogoa gagui dialebe ba:mu. ¹⁶ Moilai da la:idi la:idi defele ononone disi, ea la:idi la:idi defei afae afae da 2,250 mida agoane ba:mu. ¹⁷ Moilai huluane sisiga:le, la:idi la:idi da dibifufu amo ea ba:de defei da 125 mida. ¹⁸ Moilai da hadigi soqebi amoga ga (south) diala amo da gagui dagosea, soqe eno (ea defei da gusudili soqebi - seda 6 gilomida amola ba:de 3 gilomida amola gududili soqebi - seda 6 gilomida amola ba:de 3 gilomida) amo da Isala:ili dunu ilia ha:i manu bugisu ba:mu. ¹⁹ Nowa dunu da moilai bai bagade ganodini esalebe ba:sea (fi huluane defele ba:mu), e da amo sogega ha:i manu bugimu da defea. ²⁰ Amaiba:le, amo soqe fifi ononone disi ea defeidafa da la:idi la:idi amo defele 16 gilomida defei fawane ba:mu. Amola

amo ganodini da moilai bai bagade gagui dialebe ba:mu.

²¹⁻²² Amo modale ligiagai sogega (amo ganodini da Debolo amola gobeles salasu sogebi amola Lifai dunu ilia sogega) gusudili amola gududili hame lai sogega diala da ouligisu hina dunu ea sogega ba:mu. Amo sogega da gusudili amonini asili gusu alalo fifi amoga doaga:le, amola gududili asili, Medidela:inia Hano Wayabo Bagade amoga doaga:sa. Amo sogega ea ga (north) alalo fifi baligisia, Yuda sogega da ba:mu amola ea ga (south) alalo fifi baligisia da Bediamini ea sogega ba:mu.

Isala:ili fi Oda Ilia Sogega Fifi

²³⁻²⁷ Modale ligiagai sogebi ga (south) amodili Isala:ili fi musa: sogega hame lai, amo da sogega fifilisi fifi sogega lamu. Amo sogega fifilisi afae afae da gusu alalo fifi amoga muni gududili asili, Medidela:inia Hano Wayabo Bagade amoga doaga:mu. Bediamini fi da gadafa (north) sogega fifilisi lamu. Amo ga (south) asili, fi eno da agoane lamu:-

Simiane
Isaga
Sebiulane
Ga:de

²⁸ Ga:de sogega fifilisi fi lai amo ea ga (south) la:idi, alalo fifi da Da:ima amoga ga (south) amola gududili amola asili, hafoga:i sogega Ga:idese baligili, amasea, delegili ga (north) amola gududili, Idibidi sogega ea alalo fifi amoga asili, Medidela:inia Hano Waiyabo Bagadega doaga:sa.

29 Ouligisudafa Hina Gode da amane sia:i, “Dilia Isala:ili dunu ilia soge lale fima:ne, agoane fifili sagoma.”

Yelusaleme ea Logo Holei Ga:su

30-34 *Yelusalemega golili sa:ima:ne, gagili dasu fagoyale gala. Ea gagoi biyaduyale gala afae afae ea seda defei da 2,250 mida. Gagoi afae afae ganodini, logo holei ga:su uiana dialebe ba:sa. Ili dia afae afae da Isala:ili fi ilia dia afae afae asuli. Logo holei ga:su amo ga (north) gagoi ganodini dialebe, ilia dia da Liubene amola Yuda amola Lifai. Logo holei ga:su amo gusu gagoi ganodini dialebe ilia dia da Yousefe amola Bediamini amola Da:ne. Logo holei ga:su amo ga (south) gagoi ganodini dialebe, ilia dia da Simiane amola Isaga amola Sebiulane. Logo holei ga:su amo guma: gagoi ganodini dialebe, ilia dia da Ga:de, amola A:sie amola Na:fadalai.

35 Amo gagoi huluane gilisi ilia seda defei da 9 gilomida agoane. Wali amonini amo moilai bai bagade ea dia asuli da ‘Hina Gode da Goegami Esala.’ amo ba:mu.

Sia: ama dagoi

---

* 48:30-34: Wamolegei Sia: Olelesu 21:12-13

GODE EA SIA: IDA:IWANE GALA
The Holy Bible in the Bedamuni language of Papua
New Guinea
Buk Baibel long tok ples Bedamuni

Copyright © 2000 Tom Hoey

Language: Bedamuni (Beami)

Translation by: Tom Hoey

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2019-12-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Mar 2023 from source files dated 30 Nov 2021

28e512c8-4603-5063-83de-bc2fd6fa3b51